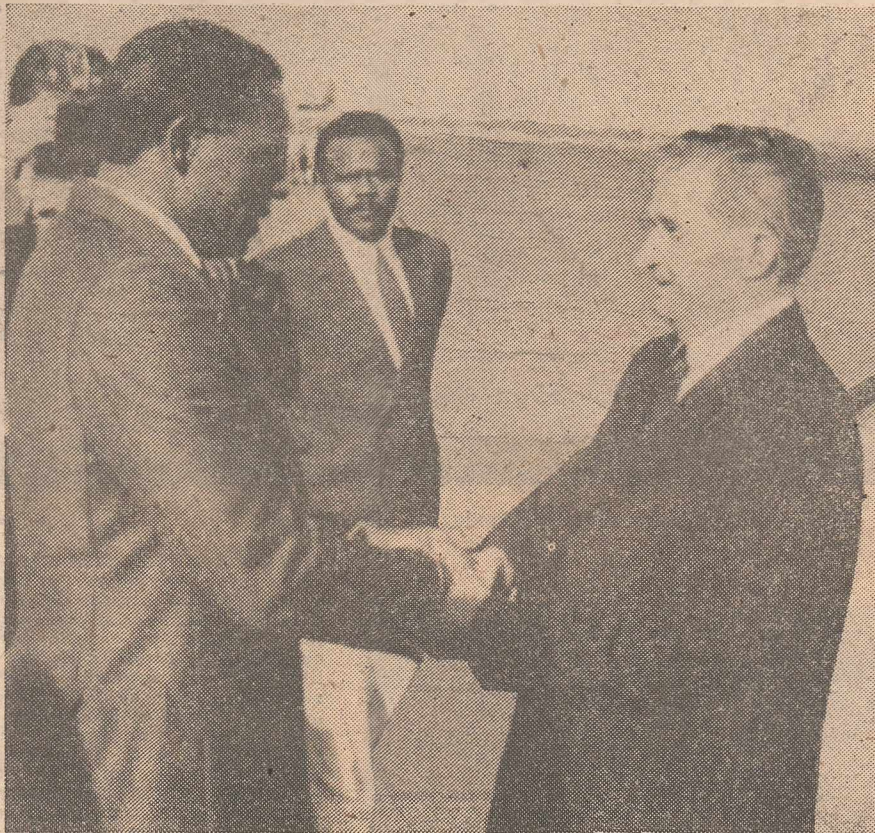

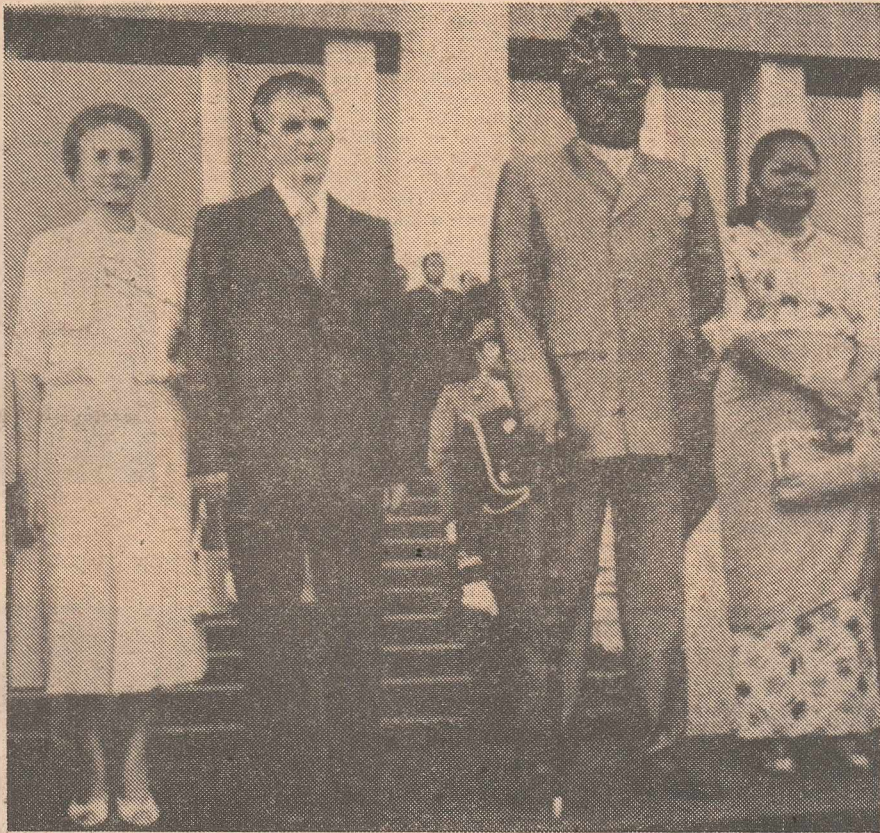
Tovarășul Nicolae Ceaușescu împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu pe un nou itinerar al păcii, înțelegerii și cooperării

În Republica Populară Angola

Comentariu în pagina 2

În Republica Zair

Comentariu în pagina 3

La închiderea ediției

TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU ȘI TOVARĂȘA ELENA CEAUȘESCU au început vizita oficială de prietenie în Republica Populară Congo

La ora când revista intra în rotativă, telexprimatoarele agențiilor de presă relatau despre primele momente ale noii etape din actualul itinerar al președintelui României pe pământul Africii, despre primirea

plină de căldură și însuflețire a înalților soli ai poporului nostru la sosirea în capitala Republicii Populare Congo.
Despre această vizită, în numărul viitor.

În acest număr :

Vieți
de dragoste
pentru pământ

O garoață
la buțoniera
orașelor

Pagina 9

Dialog despre derbiul etapei

Pagina 20

Opinii

Automatica și personalitatea

Fără îndoială, automatizarea reprezintă una din direcțiile de forță ale societății moderne. Necesitate vitală pentru însăși existența acesteia, automatizarea acționează direct asupra structurării tuturor nivelelor, determinând chiar prefaceri fundamentale în modul de viață al epocii. Căci automatizarea înseamnă, la nivelul individului și, extrapolând, la nivelul societății, posibilitatea unei pregătiri superioare prin disponibilizare de timp. Ea rîndul său, automatizarea pretinde un nivel tot mai înalt de pregătire atât al specialiștilor care realizează noile trepte de automatizare,

cît și al muncitorilor ce acționează în condițiile unei producții automatizate. Cercul se reface continuu, exprimînd, în limbajul propriu domeniului, dinamica societății. Azi, ne gîndim, zîmbind, la vremuri nu tocmai îndepărtate cînd Automatica stirnea spaime pe care explicația rațională a oamenilor de știință n-a fost în stare să le înlăture. A făcut-o însă, magistral, realitatea. Departe de a fi îndreptată împotriva intereselor omului, a condiției sale implicînd visare și frumusețe, Automatica, prin automatizare, a scos pe om din mediile neadecvate unei evoluții

normale — medii grele, nocive, în care brațul omului a fost înlocuit cu a celui al mașinii. I-a oferit astfel timpul și forța necesare pentru ridicarea nivelului său intelectual.

Poate părea exagerată, dar personal găsesc perfect motivată afirmația că automatizarea și-a depășit aproape imediat după apariția sa condiția de

(Continuare în pag. 5)

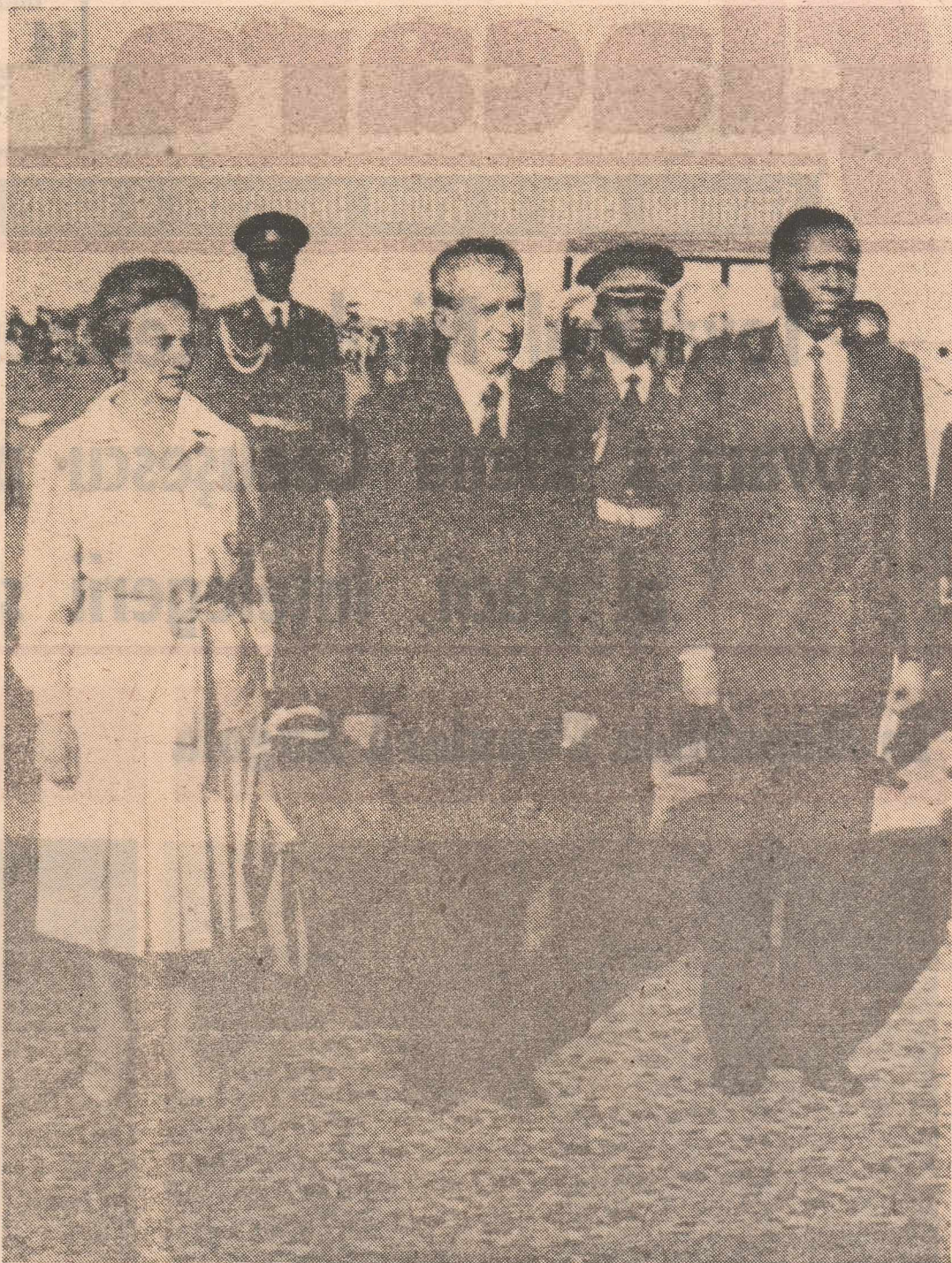
Prof. dr. ION DUMITRACHE ■
Decanul
Facultății de Automatică
Institutul Politehnic
București

Perspective noi colaborării româno-angoleze

După cum sublinia conducătorul partidului și statului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, poporul român, România socialistă și-au manifestat întotdeauna sprijinul și soliditatea cu lupta popoarelor din Africa pentru lichidarea totală a colonialismului, pentru consolidarea independenței naționale și dezvoltarea lor liberă pe căile progresului economic și social. În acest cadru, țara noastră dezvoltă relații de strânsă prietenie și solidaritate fraternă cu Republica Populară Angola. Poporul român a urmărit cu sentimente prietenoase, de caldă simpatie lupta eroică, timp de peste un deceniu, a poporului angolez pentru libertate și independență, manifestându-și consecvent solidaritatea activă și acordându-i de la început sprijin pe diverse planuri — material, politic, diplomatic, moral. Primul document român-angolez, Declarația comună a Partidului Comunist Român și a Mișcării pentru Eliberarea Angolei a fost semnat înainte de obținerea de către Angola a independenței, și anume la 2 martie 1974. În noile condiții create de proclamarea, la 11 noiembrie 1975, a independenței statului

privind colaborarea româno-angoleză în perioada următoare. În acest context favorabil amplificării și aprofundării contribuției raporturilor dintre țările, partidele și popoarele noastre se înscrie și recenta vizită oficială de prietenie în Angola a tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, la invitația președintelui José Eduardo dos Santos — prima etapă a noului itinerar al păcii, prieteniei și colaborării al șefului statului român în țări ale Africii, eveniment urmărit cu deosebit interes și larg apreciat pe plan internațional.

În cadrul convorbirilor oficiale dintre cei doi conducători de partid și de stat au fost examinate căile de promovare a colaborării dintre România și Angola, îndeosebi a cooperării economice, schimbul de păreri evidențind posibilități și modalități concrete de amplificare și adâncire ale conlucrării în diferite domenii de interes comun. A fost apreciată importanța deosebită a intensificării colaborării între România și Angola, subli-

Primire caldă, sărbătorească la Luanda, capitala Angolei

În timpul convorbirilor oficiale dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul José Eduardo dos Santos

angolez, relațiile dintre țările, partidele și popoarele noastre au cunoscut o evoluție calitativ superioară. O contribuție de cea mai mare importanță la întărirea conlucrării româno-angoleze a avut-o vizita oficială de prietenie, efectuată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în Angola, în aprilie 1979, cind s-a semnat Tratatul de prietenie și cooperare dintre cele două țări. Totodată, vizita oficială de prietenie în România a președintelui MPLA — Partidul Muncii, președintele Republicii Populare Angola, José Eduardo dos Santos, în aprilie 1984, s-a soldat cu rezultate de seamă

niindu-se contribuția pe care această intensificare poate s-o aducă la asigurarea progresului lor economic și social, la dezvoltarea lor liberă și independentă. Legat de aceasta, s-a apreciat că potențialul actual al economiilor celor două țări oferă condiții pentru intensificarea relațiilor economice, cu deosebire a cooperării în producție, în domeniile petrolier, al prelucrării petrolului și gazelor, minier, inclusiv în prospeccțiuni geologice, precum și al transportului, al construcțiilor de mașini și utilaje, energetic, al agriculturii, pescuitului și în alte sectoare de activitate. A fost reliefată, de asemenea, im-

portanța creării de societăți mixte în diferite domenii de interes comun. Cei doi conducători de partid și de stat au reafirmat hotărîrea României și Angolei de a acționa și în viitor pentru dezvoltarea în continuare a colaborării și cooperării dintre cele două țări, apreciind că aceasta este în interesul ambelor popoare, al dezvoltării lor independente și, totodată, servește cauzei păcii și colaborării internaționale.

Abordindu-se probleme ale situației internaționale, a fost exprimată îngrijorarea popoarelor române și angoleze față de creșterea încordării pe glob, ca rezultat al politicii de forță, de

amestec în treburile interne ale altor state, al accentuării cursei înarmărilor, îndeosebi a celor nucleare, al acumulării unor probleme complexe rămase pînă în prezent nesoluționate. În acest cadru, a fost subliniată necesitatea întăririi unității de acțiune a popoarelor, a forțelor progresiste, democratice, antiimperialiste de pretutindeni pentru oprirea cursului periculos al evenimentelor spre confruntare și război, pentru afirmarea politicii de destindere, pace și securitate, pentru respectarea independenței și suveranității tuturor statelor, pentru întărirea încrederii și colaborării între națiuni. A fost evidențiată ne-

cesitatea realizării unor măsuri efective de dezarmare, în vederea lichidării tuturor armelor nucleare, reducerii armamentelor conventionale clasice, precum și a efectivelor și cheltuielilor militare, fondurile astfel eliberate urmînd să fie folosite în scopul progresului economico-social al popoarelor, cu deosebire al celor în curs de dezvoltare. Cei doi șefi de partid și de stat și-au exprimat sprijinul deplin față de lupta popoarelor africane pentru lichidarea totală a colonialismului, împotriva manifestărilor politicii imperialiste și neocolonialismului, pentru abolirea politicii rasiste și de apartheid, pentru încetarea acțiunilor agresive ale Africii de Sud împotriva statelor vecine.

Apreciînd noul dialog româno-angolez la nivel înalt, tovarășul Nicolae Ceaușescu spunea: „Sînt încredințat că în cadrul actualei vizite vom găsi noi căi de a lărgi și mai mult colaborarea și cooperarea reciproc avantajoasă — pe plan economic, tehnico-stiințific, cultural și în alte domenii — de a întări continuu prietenia și solidaritatea dintre partidele, țările și popoarele noastre“. La rîndul său, președintele José Eduardo dos Santos a declarat: „Vizita dumneavoastră constituie un excelent prilej pentru a se proceda la un rodnic schimb de păreri asupra relațiilor noastre bilaterale, îndeosebi cele legate de cooperarea economică, cooperarea căreia îi putem conferi caracteristici noi, bazate pe o complementaritate și pe o dinamică sporită, pentru a le ridica la nivelul relațiilor noastre politice“.

Destășurat într-o atmosferă de caldă prietenie și înțelegere reciprocă, recentul dialog la nivel înalt româno-angolez este menit să deschidă noi perspective de extindere și de întărire a colaborării pe multiple planuri dintre România și Angola, să confere noi dimensiuni prieteniei și cooperării dintre poporul român și poporul angolez, în interesul reciproc, al cauzei păcii, securității și înțelegerii pe tot globul.

ION CODRU

Eveniment important in cronica relatiilor romano-zaireze

Un rodnic dialog, deschizind noi perspective dezvoltării relațiilor pe multiple planuri româno-zaireze

Relațiile de prietenie și colaborare româno-zaireze au deja o îndelungată tradiție, cronică lor îmbogățindu-se an de an cu noi pagini memorabile. De la stabilirea, în 1966, a relațiilor diplomatice, între România și Zair s-au dezvoltat raporturi de strînsă conlucrare și prietenie, atât pe plan bilateral, cât și în sfera relațiilor internaționale. Dezvoltarea, extinderea și diversificarea acestor raporturi au fost puternic impulsionate de întâlnirile dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, și președintele fondator al Mișcării Populare a Revoluției, președintele Republicii Zair, Mobutu Sese Seko, întâlniri care au avut loc la București în 1970 și 1980 și la Kinshasa în 1972. La ultimul dintre aceste dialoguri româno-zaireze la vîrf au fost semnate documente de mare importanță pentru cursul ascendent al relațiilor bilaterale, în primul rînd Tratatul de prietenie și colaborare dintre cele două țări; în 1986 a fost încheiat Acordul de colaborare dintre Partidul Comunist Român și Mișcarea Populară a Revoluției. Aceste documente au creat un nou cadru politic și juridic pentru dezvoltarea raporturilor româno-zaireze în numeroase domenii de activitate de interes comun. Pe baza acestor acorduri, s-au dezvoltat mult legăturile de colaborare economică româno-zaireze. Tractoarele, autovehiculele, autoturismele de teren ARO se bucură de o deosebită apreciere în Zair. Orizonturile acestei colaborări se largesc în continuare, mai ales în direcția realizării în comun de importante obiective economice, de natură

să asigure punerea și mai mult în valoare a bogățiilor naturale, progresul economic general al țării. Este cunoscut că România a contribuit la acordarea de asistență didactică pentru învățămîntul mediu, tehnic și liceal, pentru învățămîntul superior din Zair, precum și la formarea de cadre zaireze în institutele de învățămînt din țara noastră. O strînsă colaborare între România și Zair a existat și există și pe plan internațional, la ONU, în cadrul „Grupului celor 77”, al mișcării de nealiniere, al diferitelor organisme internaționale.

Un nou și puternic impuls relațiilor româno-zaireze pe numeroase planuri îl va da, desigur, recenta vizită oficială de prietenie în Zair a tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarăsa Elena Ceaușescu, la invitația președintelui Mobutu Sese Seko. În timpul convorbirilor dintre cei doi șefi de stat au fost abordate probleme importante privind colaborarea și conlucrarea dintre România și Zair, în plan bilateral și pe arena internațională, precum și aspecte ale situației în lume în momentul de față. Cu acest prilej, au fost evidențiate progresele înregistrate în întărirea prieteniei dintre România și Zair. S-a apreciat că există premise favorabile pentru intensificarea colaborării și cooperării româno-zaireze în multe sectoare de interes comun. A fost exprimată hotărîrea comună de a se identifica noi căi și modalități care să ducă la intensificarea colaborării bilaterale, a cooperării în producție și a schimburilor comerciale, pe baze reciproc avantajoase. În acest sens, cei doi președinți au hotărît ca orga-

nele de resort din România și Zair să acționeze pentru creșterea volumului schimburilor comerciale și pentru extinderea cooperării economice în sectoarele minier, agricol, petrolier, industrial și altele. În vederea impulsării relațiilor economice, președintele Nicolae Ceaușescu și președintele Mobutu Sese Seko au semnat Acordul-Program pe termen lung privind dezvoltarea cooperării economice și tehnice și a schimburilor comerciale dintre România și Zair. S-a hotărît de asemenea să fie dezvoltate în continuare relațiile dintre cele două țări în domeniile culturii, științei, învățămîntului, ocrotirii sănătății, sportului, pregătirii cadrelor și mijloacelor de informare în masă, să fie intensificate relațiile între parlamentele, precum și pe linia organizațiilor de masă, de sindicat, de tineret și de femei. Cei doi președinți au apreciat că dezvoltarea largă a colaborării româno-zaireze în toate sectoarele de interes comun corespunde aspirațiilor ambelor popoare, este în folosul lor, al cauzei păcii, destinderii și cooperării între toate națiunile lumii.

Abordînd probleme ale situației internaționale, președintele Nicolae Ceaușescu și președintele Mobutu Sese Seko au subliniat necesitatea rezolvării urgente a problemei păcii pe glob, prin oprirea cursului înarmării, prin dezarmarea nucleară și convențională. Cei doi șefi de stat au lansat tuturor statelor și popoarelor lumii, forțelor înaintate de pretutindeni un apel solemn și urgent de a acționa cu fermitate pentru oprirea cursului periculos al evenimentelor spre încordare și război, pentru afirmarea politi-

cii de pace, de colaborare, de apărare a dreptului națiunilor la viață, la pace, la existență liberă și demnă. Președintele Mobutu Sese Seko a luat cunoștință de inițiativa președintelui Nicolae Ceaușescu privind reducerea de către România, încă din 1986, cu 5 la sută a armamentelor, efectivelor și cheltuielilor militare ale țării și a apreciat că aceasta constituie un exemplu semnificativ în eforturile care se fac pentru trecerea de la declarații la fapte în domeniul dezarmării. Cei doi șefi de stat s-au pronunțat pentru transformarea Balcanilor într-o zonă a păcii, colaborării, bunei vecinătăți, fără arme nucleare și chimice, fără baze militare străine. Analizînd situația din Africa, președintele României și președintele Zairului au reafirmat sprijinul celor două țări față de lupta poporului namibian, sub conducerea SWAPO, pentru independența Namibiei, s-au pronunțat ferm pentru abolirea politicii de apartheid din Africa de Sud și în favoarea asigurării de drepturi egale, democratice pentru toți cetățenii acestei țări. S-a acordat o atenție deosebită problemelor economice internaționale, apreciîndu-se că în prezent se impune cu tărie necesitatea intensificării eforturilor pentru lichidarea subdezvoltării și instaurarea unei noi ordini economice internaționale.

Dînd o înaltă apreciere vizitei în Zair, tovarășul Nicolae Ceaușescu a spus: „Vizita pe care o facem în țara dumneavoastră reprezintă o ilustrare a bunelor relații dintre țările noastre, a dezvoltării colaborării în diferite domenii de activitate. Avînd în vedere programele și planurile de dezvoltare

economico-socială, atât ale României, cât și ale Zairului, considerăm că există condiții favorabile pentru dezvoltarea mai puternică a colaborării economice, tehnico-științifice, culturale și în alte domenii. Am convingerea că în cursul convorbirilor noastre din aceste zile vom identifica împreună noi posibilități în această direcție, în interesul ambelor țări, al dezvoltării economice a popoarelor noastre, al întăririi independenței lor”. La rîndul său, președintele Mobutu Sese Seko, adresîndu-se președintelui României, a declarat: „În persoana dumneavoastră noi salutăm nu numai pe președintele unui stat prieten, ci de asemenea, pe patriotul militant, pe luptătorul și omul politic ale cărui curaj, hotărîre și experiență au avut un rol fundamental și decisiv pentru a face din România o țară respectată în lume, încrezătoare în viitorul ei. Republica Zair se bucură să numere țara dumneavoastră printre partenerii privilegiați cu care ea înțelege să promoveze o cooperare dinamică, sub multiple forme și care să garanteze avantaje reciproce”.

Desfășurat într-o atmosferă de prietenie, de înțelegere reciprocă, noul dialog româno-zairez la vîrf, prilejuit de recenta vizită în Zair a tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarăsa Elena Ceaușescu, va aduce, fără îndoială, o contribuție de seamă la ridicarea pe noi trepte a legăturilor dintre cele două țări și popoare, inscriindu-se ca un eveniment de amplă rezonanță în viața internațională, în eforturile în direcția păcii și înțelegerii pe întreaga planetă.

ION DUMBRĂVĂ

La dîneul oficial oferit în onoarea înalților oaspeți români.

Graba nu strică treaba, când ai grijă s-o faci bine

În insulă se ajunge cu bacul. Și în timp ce bacul plutește pe deasupra adincului, s-ar părea că, întocmai ca într-o imagine răsturnată, freamătul de suprafață al apei este chiar al luminii ce-și desprinde aripile din înghețul iernii și începe să se înalțe ca o pasăre albă deasupra zilei. Vine primăvara la Stelnică, a și venit!

Prin ianuarie și februarie, zice inginerul Marin Ștefan, timp de 32 de zile bacul a rămas înțepenit la debarcaderul de lângă satul Maltezi, dintr-un mal în altul Borcea era tot un pod de gheață iar mecanizatorii și îngrijitorii de animale ai I.A.S.-ului treceau în insulă călăuziți de cite un bătrîn ca Dumitru Zănea, șef de cîrd la oi. A fost chemat de-acasă, atunci, și Vasile Păcureț, fost cioban șef al I.A.S.-ului, ieșit la pensie de-un an. Acela neavînd egal într-o anume știință a vieții pe care a creat-o, aici, vecinătatea apelor. În multe locuri Borcea e mai adîncă decît Dunărea, care înconjoară insula de partea cealaltă a ei, și nu era deloc prea vesel ca pe la jumătatea drumului să simți sub tălpi cum fuge la vale pinza apei. Mergeau în șir indian și nu întotdeauna drept, ci după cum hotăra călăuză, uneori în zigzag, pe unde cel din capătul coloanei alegea drumul, pe unde numai el era în stare să vadă semne că ar fi gheața mai groasă. Și sînt locuri pe unde Borcea se întinde în lățime pe aproape un kilometru.

Cît inginerul Marin Ștefan îmi povestește despre acestea, cit am continuat să înaintăm încet către malul din față, am fi putut avea credința că ne aflăm pe puntea unui vas alături de vreunul dintre acei norocoși descoperitori al căror suflet s-a legat ca o ancoră de zărea unor pămînturi noi. Marin Ștefan, directorul I.A.S.-ului Stelnică, lucrează aici de 24 de ani. Cele 9.000 de hectare apărute de diguri întinse pe zeci de kilometri au dat țării pînă acum, de cîteva zeci de ani încoace, produse agricole valorînd miliarde de lei. Ca dintr-un stup a cărui bogăție se refăce neîncetat, către bacurile ce așteaptă la mal se îndreaptă pe

drumurile insulei camioane cu griu și porumb, cu carne și lapte, și în fiecare anotimp al culesului rodnicia pămîntului este, ea însăși, cea mai frumoasă laudă a vredniciei oamenilor.

Pentru producția de orz din 1986, de 8.159 kilograme la hectar, I.A.S.-ul Stelnică a fost distins cu înaltul titlu de Erou al Noii Revoluții Agrare.

— 1987, îl întreb pe inginerul Marin Ștefan, credeți că va fi tot un an bun la Stelnică?
— Trebuie să fie, pentru că am muncit și ne-am pregătit ca el să fie așa. Ce am semănat astă-toamnă a răsărit frumos și eu cred că vom avea o producție bună de griu și orz. Cît privește culturile de primăvară, trebuie să spun că la porumb, de exemplu, ne-am propus o producție de 20 tone la hectar și pentru că e sigur că o să întrebăm pe ce se înte-

făcute încă din toamnă. Mai e de spus că toată rețeaua de irigații se află în stare perfectă, că s-a făcut o revizuire a conductelor îngropate, a hidranților, a motopompelor și a arilor de ploaie. De asemenea, că ne-am asigurat îngrășămintele chimice. Avem motive să fim optimiști, nu-i așa?

— Desigur. Dar una e să dispui de anumite cantități de îngrășăminte și alta este să le ai exact în cantitățile și sortimentele necesare. Ce credeți?
— Avem și cantitățile și sortimentele necesare. E adevărat că n-am stat cu miinile-n sin ca să ni le aducă alții și că pentru a le avea am muncit și am cheltuit chiar niște bani în plus. De-o jumătate de an am închiriat un șlep și cit s-a putut circula pe Dunăre, de astă-toamnă și pînă acum, șlepu 11356 a tot făcut curse

bine, zice el, dar dacă zilele acelea mai calde vor întîrzia o să avem nu trei epoci de semănat ci una singură, a urgenței. Cînd spune așa, parcă l-ar durea ceva, și nu ne înșelăm, chiar il doare, acum vreo cîțiva ani a sărit un canal de desecare și-a călcat strîmb, pe malul celălalt, astfel că dintr-un nimic, dintr-o întîmplare oarbă, și-a nenorocit rotula piciorului drept și de-atunci stă cu genunchiul bandajat, fie vără, fie iarnă.

În schimb, pe Ion Leuștean îl dor picioarele amîndouă și pentru că, împlinind 62 de ani, și-a depus dosarul de pensie, așteaptă să vadă dacă medicamentele prescrise de doctori vor avea vreun efect atunci cînd el n-o să mai bată în lung și în lat ferma de care răspunde de aproape 25 de ani. Ar fi avut dreptul să aibă o

cu demnitate, și l-a mai și lăsat să călătorească în continuare, s-ar fi crezut că noul capitol al vieții lui începea sub semnul unei întîmplări norocoase. Însă n-a fost așa, pînă la urmă, chiar dacă tot norocul i-a scos în cale, pe prima stradă din București, o monedă de 5 lei. Ca ucenic la un croitor ar fi învățat, poate, meserie, dar a dat peste un meșter care era pur și simplu nebun în materie de gusturi culinare, toată ziua ar fi mîncat numai salată de vinete și cum lui Ion Leuștean i se încredințase rolul de veșnic preparator al acelei mîncări l-a prins în cele din urmă disperarea și-a dat bir cu fugiții. Mulți ani după aceea îl apuca parcă o amețală fie și numai cînd vedea salată de vinete. În orice caz, întorcîndu-se acasă s-a predat pămîntului și dragostei pentru pămînt pentru toată viața. Ca tehnician agronom, a răspuns aici, la Stelnică, de una din cele șapte ferme ale întreprinderii și tot aici, în insulă, a locuit din 1963 încoace. Soția lui, Maria, a lucrat în acest răsîmp ca muncitoare la fermă. Copii n-au avut, dar au înfiat doi copii și i-au crescut pînă au ajuns oameni în toată firea, cu meseriile lor, cu familiile lor, cu casele lor. „Asta a fost o mare bucurie pentru noi, zice Ion Leuștean, să putem ajuta doi copii să crească”. „Și alte bucurii?”, îl întreb. „Sînt multe, aici, în insulă, numai să știi să le simți. Una e bucuria de-a afla un cuvînt bun pentru munca ta. Alta e bucuria de-a vedea, în pragul verii, cîmpul plin de floarea roșie a macilor. Și tot o bucurie adevărată este și să pleci la o vinătoare de rațe sălbătice sau potîrnichi, nu-i așa?”

Se știe de pe acum cine va răspunde de fermă, după Ion Leuștean: tinărul inginer Ștefan Popa, care a venit aici în urmă cu un an și s-a stabilit în insulă cu familia, cu doi copii.

O viață de dragoste pentru pămînt se continuă cu o altă viață de dragoste pentru pămînt.

D. CONSTANTINESCU ■

Vieți de dragoste pentru pămînt

meiază această hotărîre, mă grăbesc să răspund. Mai întâi...
— De acord. Vă întreb. Care-i răspunsul?

— Mai întii, împreună cu toți specialiștii și muncitorii întreprinderii am analizat temeinic experiența județului Olt în acest domeniu și am ajuns la concluzia că există multe elemente care pot fi aplicate și aici, pe pămînturile acestea ale noastre foarte bune, care aparțin zonei întii de cultură. Vom lucra după tehnologiile noi, vom aplica scheme noi de semănat. Pentru aceasta, încă din cursul iernii mecanizatorii au fost instruiți în mod special. Apoi, am avut încă din toamna trecută un program de scarificare și afinare adîncă a solului și trebuie să spun că pe parcursul iernii am reușit să îndeplinim sută la sută acest program. N-ar trebui să mai adaug, pentru că e de la sine înțeles, că pe toate suprafețele unde vom semăna acum, în primăvară, arăturile au fost

pină la Turnu Măgurele, la combinatul chimic de acolo. Ne costă 1.000 de lei pe zi. E adevărat că în felul acesta costul îngrășămintelor a crescut cu 20 bani pe kilogram dar merită, în mod sigur, să facem o asemenea cheltuială, dacă ținem seama de sporul de producție pe care-l vom obține. Am adus îngrășăminte pentru tot Consiliul unic agroindustrial Fetești, din care face parte și I.A.S.-ul Stelnică.

În insulă, pămîntul nu s-a mai dezghețat de pe 20 decembrie și oamenii așteaptă acele cîteva zile de primăvară adevărată ca să poată ieși la cîmp și să semene, mai întii, mazărea, cartofii, sfecla, nutrețurile. Între timp, nu stă nimeni degeaba. Pentru un ultim rețuș este loc oricînd, chiar dacă mașinile au fost de mult reparate, revizuite, recepționate. Directorul nu are nevoie să se uite în registrul pentru a ști că anul trecut campania a început pe 22 martie, așadar e încă

șaretă și un cal dar a refuzat acest drept, crezînd că dacă va merge pe jos va ști întotdeauna mai bine tot ce se petrece în ferma lui. Nu-i vorba că în privința asta și-a făcut și o anume faimă, în ținutul dintre Borcea și Dunăre se zice că „unul e Leuștean”, omul care abia dacă spune cîinci cuvinte pe minut dar prin acelea dovedind că știe totul despre pămînt. De fel este chiar din comuna Borcea iar munca pămîntului o știe de cînd era copil. A părăsit-o, pentru un timp, cînd împlinise 14 ani, doar pentru că a fost provocat prin hotărîrea tatălui lui de-a-l face cioban. Aturci s-a răzvrătit, a înșfăcat din cămara părintească o bucată de brînză și din gara Fetești s-a urcat într-un tren care l-a dus „instantaneu”, cum zice el, la București. N-avea nici o para chioară și gîndise să plătească în natură bilețul, dînd conductorului bucată aceea de brînză. Dar cum conductorul a refuzat,

Am pornit spre Luna într-o dimineață rece, ocrotită de un soare ale cărui raze înțepau în loc să încălzească. M-a însoțit — în drumul făcut pe jos de la Cimpia Turzii — Gavrilă Giurgiu (deputat într-o circumscripție electorală a orașului, dar luneaș prin locul de naștere), dornic să-mi spună cît mai multe despre comuna sa care, susține el, se numără cu siguranță printre cele mai frumoase din țară. Ce de istorii mi-a fost dat să aud în timpul cit am parcurs, cu pas voinicesc, vreo patru kilometri!... Lunenii sînt, înainte de orice, harnici. Chiar din cale-afară. Uite, eu — zice tovarășul meu de călătorie — m-am dus într-o zi să-l ajut pe frate-meu, Mitru, la recoltat de ceapă. M-am pornit de cu ziuă și mi-am zis ca, pe la ceasurile serii, să pornesc spre casă. Mă și luase foamea. Dar puteam să plec? Pe loturile din dreapta și din stînga mea, oamenii lucrau de zor. N-ar fi bine să mai lăsăm și pe mine? — am stricat eu o întrebare. Și răspunsul a venit din amîndouă părțile deodată, de parcă se vorbiseră — mai stăm, că încă se vede. Apoi, mai sînt lunenii și oameni isteți (afirmație făcută cu evident patriotisme local, cit despre modestie...). Dotați cu un simț al umorului cu totul aparte, tocmăi pentru că ținta ironiilor sînt, de cele mai multe ori, ei înșiși. Iuți la vorbă și la faptă, par mai curînd olteni decît ardeleni.

Era frumoasă Luna și pe cînd erai dumneata copil? — îndrăznesc să-i intrerup cascada vorbelor. Ba. Cel mai bun exemplu era un țărăn voinic, roșu în obraji de ziceai că stau să-i plesnească (de-asta îl și poreclise lumea Singele), care avea o droaie de copii și nu putea să iasă niciunul din sărăcie. Vedea negru înaintea ochilor cînd, după ce mugea cele două bivolițe pe care le avea, copiii se repezeau în strachina în care le puneau lapte cu mămăligă și suflau într-o clipită tot lichidul cel alb. Ce s-a gîndit Singele? Să le găurească lingurile, astfel ca laptele să se scurgă la loc în strachină și

ei să mănince mai multă mămăligă. Sau iarna, cînd puneau jumările pe masă, mereu flămînzii prunci le înghețeau una-două, pînă ca el să prîndă de veste. Atunci, dacă mai rămînea o singură jumară, se repezea și tatăl, o lua în furculiță și ridicînd-o deasupra mesei, întrebă: cine-o vrea? Eu! Eu! Eu! Lasă — zicea el — s-o mai mănince și Singele, că doar el lucra! Sigur, acum ne amuză snoave de genul ăsta, dar ele au fost, la un moment dat, realități, la auzul și vederea cărora nimănui nu-i ardea de ris. Cu timpul, lucrurile s-au mai așezat. Oamenii au prins a-mi ajunge, nimeni n-a mai putut să pomenească de sărăcie. Acum s-au întîmplat alte minuni.

se explică, pe îndelete, cum s-a întîmplat cu ridicarea comunei. Firește, totul a pornit de la C.A.P. De prosperitatea sa depinde decisiv și prosperitatea fiecărui locuitor al comunei. La Luna există, în momentul de față, două categorii de cooperatori: femeile celor care lucrează la Combinatul din Cimpia Turzii — aflate zi și noapte la cîmp sau oriunde le cheamă treburile marii gospodării — și bărbații lor care, întorsii de la lucru, realizează în întregime norma de cooperat. Mă conving, auzînd asta, că Gavrilă Giurgiu n-a exagerat cu nimic vrednicia lunenilor.

— Nu vreau să se creadă — continuă Ștefan Pop — că îmi place să rostesc lozinci fără

tot. Nu prea aveam noi cam de niciunele. Dar problema era cu organizarea oamenilor, cu munca de convingere. Trebuia să înțeleagă fiecare că nu poate cîștiga decît în funcție de cit a muncit. Dar, cum oamenii de pe-aici nu prea au partea cu odihna, în '58 eram deja a doua gospodărie pe țară, după una din Vrancea, în privința plății colectivizatorilor. Ziua de muncă ajunsesse la 58 de lei și asta era o mare realizare. Oamenii începuseră să fie mulțumii. Vedea că nu e vorba de nici un fel de înșelătorie, că tot ce se producea, al lor era. — Mi-amintesc, și eu — intervine Gavrilă Giurgiu — că tata s-a înscris printre ultimii. Avea pămînt bun, era gazdă,

dîntă și întreba de ce n-au dreptul și copiii de la țară să mănince lapte, la fel cu cei de la oraș. Cine te oprește să ai lapte, femeie? — o întrebau vecinele. Și vînzînd că altă cale nu-i, și-a băgat și Maria Nemeș vacă în ogradă.

Astăzi, producția globală a cooperativei din Luna este, anual, de ordinul zecilor de milioane. Și asta se vede cu ochiul liber în nivelul de civilizație al comunei și în nivelul de trai al locuitorilor săi. Noua revoluție agrară a însemnat, și la Luna, instituirea unui nou mod de a privi viața satului și munca pămîntului. Chiar în condițiile unui sol brun-roșcat de pădure, neocomparat cu acelea din urmă cu cîțiva ani, se obțin în mod constant la orz, cîneșă sau ceapă.

Înfățișarea comunei ține ritmul cu dezvoltarea cooperativei agricole de producție. După electrificarea, asfaltare și gazificarea, după ridicarea unor frumoase edificii social-culturale s-a trecut decît la înfrumusețare. O înfrumusețare ce nu vizează doar aspectul exterior al localității, ci mai ales viața oamenilor. Cei care au acum tot atîția copii, ba chiar mai mulți decît Singele, cel rămas în povestii; își văd pruncul absolvenți de școli înalte. Iar ei, prunci aceștia, își văd, la rîndu-le, părinții, locuind într-una sau alta din cele peste 1.300 de case noi care s-au ridicat la Luna în anii din urmă. Comuna a intrat în cel de-al șaptelea an de cînd se autofinanțează. Totul însemnă aici harnicie și încredere în progres. Dar un progres pe care-l poți atinge numai prin statornicie.

Văzută de aproape, Luna pare o unică mare gospodărie, cu oamenii care și-au aflat, împreună, acasă, rosturile lor adevărate — cele de azi și cele dintotdeauna.

DAN MUCENIC ■

LUNA văzută de aproape

Prinși de vraja muncii la oras, unii dintre lunenii au cam uitat de rosturile gospodăriilor. Și, într-un an, în loc să crească un porc, un luneaș și-a cumpărat casetofon. Și ce-a făcut cu el? S-a pus într-o zi, cînd tăia porcul prin vecini, să imprime urletele animalului înjunghiat. A doua zi, a aprins niște paie în curle și a pus casetofonul la maximum, ea să creadă cel din preajmă că taie și el porc. N-a țînt figură, s-a făcut și de ris, așa că și-a vîndut casetofonul și și-a cumpărat porc. Dar, de-astea — despre Luna de ieri și de azi — știu să spună oamenii satului cit e lumea și cit o fi Luna.

Am intrat în comună. E, ce-i drept, frumoasă. De la casele mari și îngrijite și pînă la curțile pline de orătâni și animale, dar curate-ogîndă, se simte mină de gospodar vrednic. Ajungem la primărie și zăbovim mult la vorbă cu Ștefan Pop, secretarul adjunct al comitetului comunal de partid. Ni

acoperire. Dar adevărul e numai unul — socialismul și cooperativizarea i-au scos pe lunenii din mizerie. Prima gospodărie colectivă de pe suprafața comunei a pornit în '50, în satul Lunca. În '52 și-a luat avînt și aceea de la Luna. Au pornit 105 familii — cu 35.000 de lei, cu 305 hectare de pămînt, 19 vaci și 14 cai. Recoltele primilor ani n-au depășit 1.100 kilograme de griu la hectar și 2.200 de porumb. Dar lunenii sînt ambițioși, așa că, nu mult după asta, în presă a început să se vorbească de „milionarii de la Lunca”.

Ușa se deschide și intră un bătrîn.

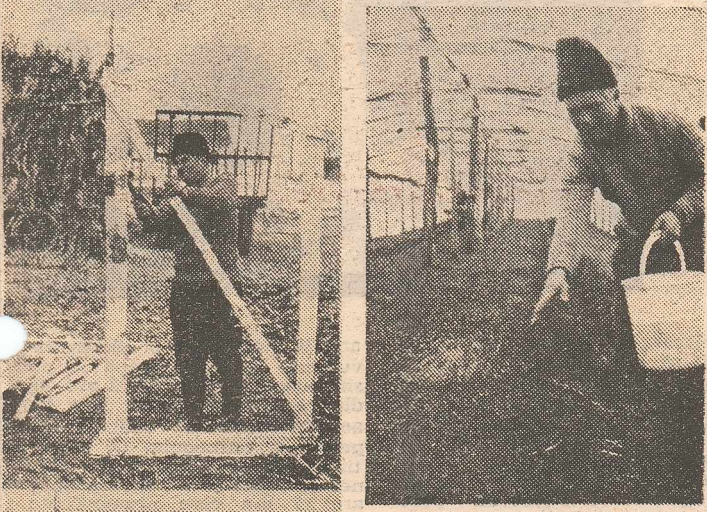
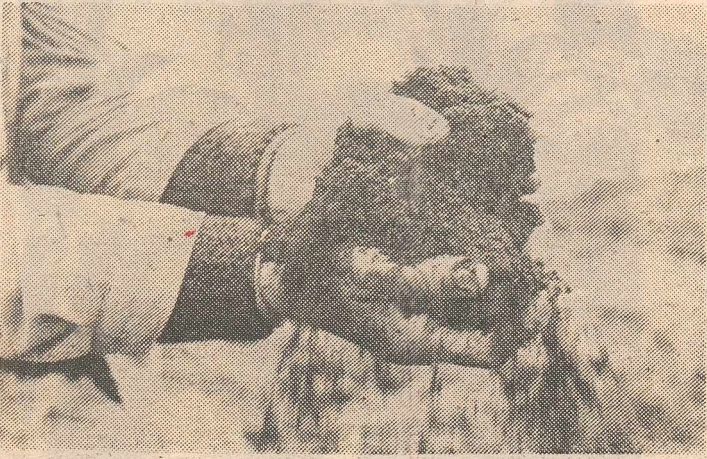
— Să trăiești, nea Mănăilă, ai picat la țanc — îl salută cu bucurie secretarul adjunct. Uitați-vă, tovarășe reporter, el, Emanoil Rusu, căruia noi îi zicem Mănăilă, a fost unul dintre primii președinți ai gospodăriei colective din Luna. Cum a fost pe vremea aia?

— Păi... greu, dar nu chiar de

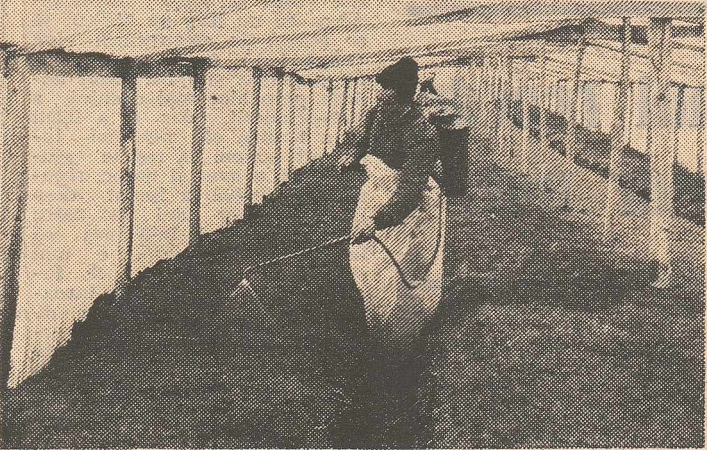
cum zicem noi, și nu se-ndura de el. După ce s-a înscris și s-a pus omul pe muncă, toamna a venit timpul să-și înceseze răsplată. A fost mirat de-atîta cîștig. Și mi-a zis, o să țînt minte mereu — dacă știam eu că așa-i la colectiv, primul mergeam să mă-nscriu.

Și lucrurile au tot mers pe acest făgăș, mereu mai bine, pînă cînd, în 1974, C.A.P. Luna a ajuns să fie distinsă cu titlul de Erou al Muncii Socialiste pentru producțiile realizate, mult peste ceea ce se planificase. Asta pentru că, încetul cu încetul, și modul de-a gîndi al oamenilor se schimbă. După ce, la un moment dat, crezuseră că industria va reuși să-i facă să iasă automat din necaz, au constatat că lucrurile nu sînt chiar așa de simple, că gospodăriile riscă să se părăginească și că nimeni nu mai vine de la oraș să le aducă unt, lapte și carne. Mi se povestește despre Maria Nemeș, o femeie care se ridică în fiecare se-

Sub cer de plastic, cer de primăvară

De cum mieste geana soarelui și pină tirziu, spre seară, în solarile C.A.P. Bechet, județul Dolj, se lucrează fără contenire. Inginerul șef al unității, *Mitre Arambașu*, își pune mari speranțe în producția de roșii timpurii și de ardei a acestei primăveri. Așa cum, firește, același optimism îi animă și pe numeroșii cooperatori care trudesc în solarii. Dintr-o discuție avută cu *Iulian Miulescu*, primarul comunei, aflat și el, de cu zori, printre harnicii grădinari, am înțeles că există toate condițiile favorizante pentru obținerea unei bune recolte: semințe de calitate, îngrășăminte naturale în cantități îndestulătoare, bra-de muncă. „Numai sirg să adăugăm, în glumă, una dintre femeile din preajmă. Și, așa cum o dovedesc imaginile de față, este din plin.

Fotoreportaj de VICTOR RĂDULESCU

Am sosit la Iernut, comună model pe țară în autogospodărire și autofinmușetare. Într-o zi cind primarul, Vasile Cornea, nu era acasă, se afla în Capitală, dar prezența lui se simțea pretutindeni. Dacă în zori o mașină pleacă la Luduș, așa incit, la 6.30, să fie înapoi cu cornuri calde pentru oamenii în drum spre locurile lor de muncă — Iernut este un mare centru industrial-agrar și o comună cu 11 000 locuitori —, și elevii spre școli, se datorează „tovarășului primar“. Dacă la bucătăria creșei și grădiniței există lapte proaspăt la discreția copiilor, se datorează „grijii tovarășului Cornea să primim de la ferma consiliului popular“. Punct. De aici intrăm în subiectul pentru care sosisem la Iernut. Intrăm pe teritoriul autogospodăririi. Și nu trebuie să mergem prea departe. Totul este lângă noi, nu străbatem mai mult de 10—20 de metri în spatele clădirii primăriei pentru a întâlni primele idei, primele ateliere și ferma zootehnică. Străbatem curtea betonată „de banii noștri, nu demult“, precizează „omul cu banii“, cum se autodefineste Ioan Pastor, contabilul-șef. În stînga, o construcție binecunoscută mie ca tip din alte zone ale țării. Este una din cele două stații de biogaz ale primăriei, sursă energetică a bucătăriei furajere pentru sectorul zootehnic. Microsectorul zootehnic se află ceva mai încolo și este o adevărată o fermă, deși totul a pornit doar cu cițiva ani în urmă, cu 2 vaci și cu un grajd, vechiul grajd pentru cai primăriei (care a existat, se știe, pentru fiecare primărie comunală din țară). „Ce avem acum 738 bovine din care 16 vaci cu lapte, 500 ovine, 6 cai de muncă, 85 porci, un incubator cu 10 000 pui de o zi pe serie, pe care îi vindem la populație. Grajdurile nu sînt sofisticate, sînt modeste, dar convenabile animalelor, „sînt construite, cum veți vedea, din resurse locale“, mă informează subinginerul constructor Eugen Maxim Toada, vicepreședinte al consiliului popular.

De unde lucrători, de unde furaje?, întrebare firească, întrebare pusă de toți cei care au participat la schimbul de experiență pe țară găzduit, în noiembrie anul trecut, de comuna mureșeană Iernut, în această problemă a autogospodăririi și autofinmușetării. Inghijitori sînt doar 4: 2 ciobani, 1 pentru bovine, 1 pentru porci, iar toți se ajută între ei. Retribuțiile sînt consistente, bani există, căci toate sectoarele de producție și prestații ale primăriei sînt rentabile, lucrează cu beneficii. Pentru oi, există o pășune a consiliului popular, de 26 hectare — să se înțeleagă bine, fără să se ia la 1 ha din cea comunală, destinată locuitorilor animalelor acestora — care se folosește cu mare chibzuială, reușind ca, pe cite 10 ha, să se și cosească de două ori pe an, asigurîndu-se o parte din finul pentru iarnă. Apoi, toți lucrătorii, atît cei din cadrul atelierelor, precum și toți funcționarii, execută prestații pentru cele patru C.A.P.-uri din comună, ajută la muncile agricole, cu utilaje și cu forță de muncă, în așa fel incit le revin, conform legii, 30 la sută din furaje.

Tot în curtea consiliului popu-

lar intrăm și în spațiul celui de-al doilea sector al surselor lui de venituri: producția și prestațiile industriale și meșteșugărești. Analizînd lista lor, se poate desluși o alta dintre bunele gânduri ale acestor excelenți gospodari. Intrăm în atelierul de confecții metalice, unde cițiva meseriași cu idei, manifestîndu-se fiecare în cel puțin 2—3 meserii, execută fel și fel de lucrări complexe, care mai de care mai ingenioase. Cu una din idei s-au autodotat, dar sînt gata s-o multiplice pentru orice beneficiar. Cu o mașină de încălzit tip godin își prepară și apa caldă. Au trecut prin ea un fel de burlan prin care circulă apa dintr-un cazan. Robinetul este fixat direct pe conducta sui-generis. Electricianul Gheorghe Marian, lăcătușul mecanic Fekete Zoltan, mecanicul-sudor Fekete Samoilă, mecanicul-instalator Mihai Homar, toți tineri între 23—30 de ani, pun în aplicare o altă idee ingenioasă a maistrului lor,

La Iernut se face marketing

Ion Ciucudean: un cazan prototip pentru o instalație de încălzire centrală destinată gospodăriei țărănești, puțind fi folosit orice combustibil solid (cărbune, lemna etc.). În idei, ca și în adaptarea rapidă la noi și noi probleme stă toată știința și arta rentabilității secției de producție industrială și prestații servicii a primăriei din Iernut. Întreg acest sector, cu vreo 10 ateliere, nu are mai mult de 140 de oameni, dar toți sînt policalificați. Cînd nu mai merge un produs, ori cînd nu mai au posibilitatea procurării materiilor prime, rapid se reprofilează. De pildă, cînd produsele atelierului de marochinărie n-au mai ținut ritmul pieței, ori n-au mai fost rentabile, lucrătoarele de-acolo, ca Rafila Ciucudean, Maria Mărginean, Angela Moldovan, Maria Cioca au învățat să facă sărățele și articole de feronerie. De fapt, primul atelier și cel mai bine cotate acum a fost și rămîne acesta de articole metalice pentru mobilier. Înființat în baza Legii nr. 7/1971, „din 1979, cînd a venit aici primar tovarășul Vasile Cornea“ a prosperat extraordinar, „intrucit s-a prospectat bine piața; nu le făcea nimeni și am dat lovitură, cum socotește contabilul-șef. Toate I.P.L.-urile din țară ni le solicită. Executăm lucruri mai deosebite, din zamac, pentru mobilă stil, mobilă ce se exportă pe toate meridianele. Indirect, iată, exportăm și noi, produsele noastre. Cum ne-a venit ideea? Tovarășul primar, la o ședință la județ, a stat de vorbă cu un director de la o întreprindere de mobilă care i s-a plîns că are comenzi de la

firme străine pentru anumite piese și garnituri stil cu un anumit gen de feronerie. A venit acasă și am început să studiem posibilitatea înființării unui asemenea atelier. Cum îl aveam pe lăcătușul mecanic Ioan Ciucudean, totul era ca și sigur. Am cumpărat matrice, am executat prototipuri și apoi am plecat prin țară să le oferim, să facem un studiu de marketing. Merg nemaipomenit. Avem comenzi de la Baia Mare, de la Oradea, de la Sighetu Marmatiei, de pretutindeni. Dacă sînt rentabile? Sînt. Eu sînt contabil și pot să vă spun că pentru fiecare produs și model întreprind o analiză de preț, dacă iese un beneficiu ne apucăm de el, dacă nu — nu! Am făcut pină și ghivece din plastic pentru horticultură. Am înființat și o coșcărie. Cu doi lucrători, dar artă fac din munca lor. Pici avem din producția noastră, de la ferma proprie de oi. Ne-am înființat și un atelier de argăsit, cu utilaje, cu chimicale, cu tot ce vreți, unde intrîndem și prestații pentru populație“.

Cu o mică echipă de constructori care, la început, au executat doar zugrăveli și mărunte reparații pentru casele localnicilor (acum, „echipa“ are 36 de muncitori bine calificați și toate utilajele necesare — macarale, betoniere etc.) se construiesc blocuri de locuințe. Au amenajat în apa Mureșului o balastieră proprie pentru nevoile proprii. Au mai înființat un atelier de prefabricate din beton, pentru lucrări specifice satelor, prefabricate cu faimă și în alte comune din județ ori în județele limitrofe. De asemenea atelierul de vulcanizare (avînd drept beneficiar inclusiv Fabrica de zahăr din Tîrgu Mureș pentru benzile ei transportoare), a devenit repede vestit, ca și cel pentru tinchigerie și vopsitorie auto, ca și moara, ca și daracul de lînă cu torcător și șesătorie. De ultimă noutate este răchităria, aflată „pe rod“, cum se zice, adică în al treilea an de la plantare (plantație înființată prin desecarea unei mlaștini care n-a produs niciodată nimic) și va furniza materia primă unui nou atelier.

Concluzia o pun tot interlocutorii mei. „În anul 1986 am realizat o producție-marfă în valoare de 9 milioane lei și 2 milioane și jumătate beneficii“. Bani cu destinații dintre cele mai nobile: pentru gospodăria și înfrumusețarea comunei, pentru o tot mai înaltă civilizație a acesteia (s-a introdus, de pildă, apa potabilă pe două mari artere din centrul de comună), pentru acțiuni social-culturale, pentru autodotări și dezvoltări ale sectoarelor prestatoare de servicii, pentru autofinmușetarea investițiilor. Mai mult, primăria din Iernut își poate permite să finanțeze o tabără de sculptură „In memoriam“, la Oarba de Mureș, sat aparținător, sat cu rezonanță în istoria și sufletele noastre. A contribuit chiar la fondul Consiliului popular județean Mureș pentru autofinmușetarea comunelor ce sînt încă în căutare de soluții.

Iată, o parte se pot afla în însăși experiența primăriei din Iernut care prezintă un posibil model de urmat.

CICI IORDACHE-ADAM

(Urmare din pag. 1)

simplu factor de progres economic, asigurînd productivitate, cu consecințe certe și asupra calității produselor, acționînd ca element determinant în chiar creionarea noului tip de personalitate umană, proprie epocii moderne.

Oprindu-ne puțin asupra aspectelor tehnice și tehnologice pe care le implică și le rezolvă automatizarea, vom vedea că acestea sînt de o complexitate extraordinară.

Automatica operează cu concepte sistemice universale ce permit o deschidere spre toate domeniile de activitate, avînd în același timp și implicații conceptuale, și direct aplicative, în primul rînd cu referire la optimizarea funcționării proceselor în sensul reducerii consumului de materiale, materii prime, energie — toate acestea posibil de realizat numai prin intermediul structurilor complexe automate de conducere și supervizare.

Evolutiv, am putea vorbi azi (dacă socotim un prim moment al Mecanizării, urmat de Automatizarea convențională, Conducerea numerică și Automatizarea flexibilă) de generația 3—4, generație care asigură atît structurile hardware performante, cit și conceptele adecvate de conducere în vederea asigurării

înalțului grad de automatizare cerut de procesele tehnologice ce sînt tot mai complexe.

Apelarea la structurile distribuite și ierarhizate de conducere permite implementarea conceptelor moderne de automatizare cu un înalt grad de flexibilitate și fiabilitate, cu strategii și algoritmi cu un grad din ce

Automatica și personalitatea

în ce mai pronunțat de inteligentă.

Includerea unor funcții ale inteligenței artificiale printre funcțiile de reglare și conducere, precum și în cadrul sistemelor de comunicație operator-mașină reprezintă elemente ce conferă soluțiilor moderne de automatizare înalte performanțe cerute pentru conducerea unor procese cu grad mare de incertitudine în cunoașterea lor.

Tendințele moderne de automatizare a proceselor includ printre soluții rețele puternice

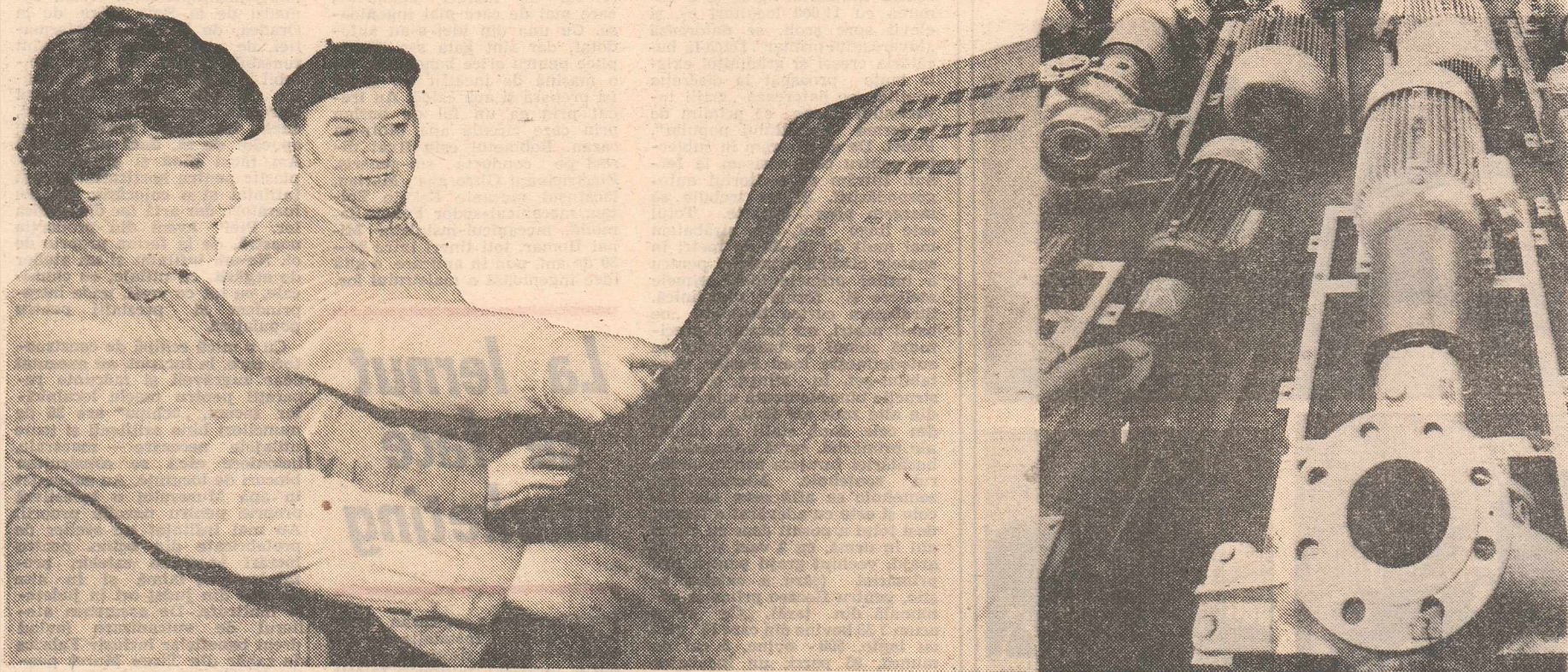
de regatoare numerice și calculatoare de proces dotate cu sisteme de operare în timp real cu înaltă potențialitate în ceea ce privește funcțiile de conducere.

Automatizarea flexibilă, cu includerea în cadrul celulelor și liniilor de fabricație a roboților industriali, incluzînd, în același timp, echipamente numerice de conducere, reprezintă soluția modernă de automatizare-robotizare chemată să asigure calitatea producției și productivitatea dorite, concomitent cu reducerea efortului fizic uman și creșterea ponderii efortului intelectual.

Tendințele spre superautomatizare, cu organizarea structurilor multinivel ale sistemului de conducere a unor procese, întreprinderi sau chiar combinate se constituie astăzi deja în realități ce dovedesc rolul și importanța conceptelor ce stau la baza automatizării pe de o parte, iar pe de alta, rolul microelectronicii, microproceselor, microcalculatoarelor ce definesc structura hardware chemate să permită implementarea acestor moderne concepte de conducere.

Am încercat să creionez, în limbajul sec al tehnicii, una din realitățile tulburătoare ale epocii noastre, Automatica, această știință a prezentului, deopotrivă a viitorului, care se definește, și ne definește, prin competență.

Constantin Rotaru, de 35 de ani la „Aversa“, despre viața de zi cu zi a uzinei, despre mersul modernizării, faptul ce aduce spre un singur punct gindurile, grijile și nădejdele oamenilor din această familie muncitorească.

— Pentru o piesă, pentru un reper, pot să lucreze mai mulți oameni. Acest efort colectiv nu se desfășoară la voia întâmplării, bineînțeles. Există o ordine a operațiilor, ca și o evidență a timpului necesar fiecăreia dintre aceste succesive operații. Piesa trebuie să se afle în locul cutare la o anumită oră iar peste douăzeci de minute, să zicem, ea este așteptată în alt loc, de către alt muncitor.

— Și dacă piesa întârzie pe drum?

— Atunci e ușor de înțeles ce se întâmplă, zice Constantin Rotaru.

Lucrează la „Aversa“ de 35 de ani.

De aceea, când spune că pentru renumele acestei firme s-a muncit cu credință și din toată inima, nici nu mai este nevoie să adauge că munca, pentru unii dintre cei de la „Aversa“, a însemnat o viață de om.

Până într-un timp, aceasta a fost singura întreprindere din țară unde se fabricau pompe. De câțiva ani, de când se produc pompe și la Botoșani și Strehala, „Aversa“ face în primul rând pompe speciale, așa-numitele pompe de proces, a căror esențială însușire este de a-și păstra caracteristicile pe parcursul funcționării lor în condiții deosebite de presiune și temperatură. Întreprinderea este antrenată în realizarea mai multor programe prioritare pentru economia națională. Între altele ea face pompe, de exemplu, pentru centralele nucleare-electrice.

Structura producției exprimă, fără îndoială, potențialul tehnic superior de care dispune „Aversa“ ca și capacitatea profesională deosebită a oamenilor ei. Și trebuie să adăugăm că prin acțiunile de modernizare aflate în curs de desfășurare crește simțitor nivelul de tehnicitate al acestei întreprinderi. La „Aversa“, ca pretutindeni, modernizarea și organizarea științifică a producției înseamnă un efort, o grijă specială de-a face loc tuturor ideilor bune, o cheltuielă de energie omenească și desigur o cheltuielă de timp, de bani. Dar strădania aceasta a fiecărui om, a întreprinderii pe de o parte iar pe de altă parte a statului care alocă însemnate fonduri de investiții, merită din plin să fie făcută. Și poate că, în cele din urmă, pe drumul ei între o operație și alta, piesa nu va mai întârzia la întâlnire.

Să ai un program bun nu ajunge. Important este să-l duci până la capăt

Inginerul Constantin Rotaru este, la „Aversa“, șeful atelierului de proiectare sisteme de organizare a conducerii și a producției. Continuăm discuția cu el și notăm pentru început efectele acțiunii de modernizare întreprinse până acum:

— Productivitatea va crește în acest an cu 11 la sută față de anul trecut. Cât despre calitate, aproximativ trei sferturi din producția noastră va fi la nivelul mondial iar 2 la sută dintre produse vor depăși nivelul tehnic mondial. Tot în acest an vom înregistra o reducere a cheltuielilor totale cu 48 milioane de lei, din care cheltuielile materiale reprezintă 19 milioane.

— O primă etapă a procesului de modernizare s-a realizat prin efortul propriu al întreprinderii. În ce a constat această primă etapă la „Aversa“?

— Acțiunea a început, se știe, în cursul anului trecut. Întreprinderea a stabilit 83 de măsuri, pentru 1986, și le-a realizat integral. A fost un mare câștig pentru munca noastră. S-a creat o atmosferă de receptivitate sporită, de natură să încurajeze pe oricine crede că are o idee folositoare. Astfel, cei 50 de oameni din formația condusă de maestrul Gheorghe Florca au realizat prin autoutilare mașini și utilaje deosebit de importante pentru noi, cum ar fi presele de probat hidrostatic sau agregatele multioperaționale pentru prelucrat carcasa de pompe. Ei

o linie de turnare fără rame și, de asemeni, să asigurăm conducerea procesului de producție prin calculator. Pentru aceasta, proiectele au fost elaborate de întreprindere, în colaborare cu institute de specialitate. A doua problemă e modernizarea sectoarelor de prelucrare-montaj, unde vrem să aducem o seamă de mașini de înaltă productivitate și precizie, cu comandă numerică. Pentru rezolvarea acestor probleme sunt necesare fonduri de câteva sute de milioane de lei. În urma acestei etape de modernizare se va ajunge la realizarea unei producții marfă de 2 lei la fiecare leu investit.

— Cât se obține acum la fiecare leu investit?

— Se obțin 2 lei fără ceva, bineînțeles. Dar mergem înainte, mergem de la bine la foarte bine.

— Important este că la „Aversa“ se face acum și se va face și în viitor, cu siguranță, o industrie rentabilă. În vederea aceluiași scop, în afara fondurilor alocate în cadrul acțiunii de modernizare, între-

incărcare-descărcare, am stabilit să executăm astfel de sisteme în cadrul etapei a doua a acțiunii de modernizare. Pe scurt, vrem să facem ca electrocarul, de exemplu, să nu mai fie nevoit să intre în depozit și să i se asigure acolo un spațiu de manevră. Prin sisteme mecanizate pe șină i se poate aduce containerul afară. Evident, dacă electrocarul vine să-l preia. Cât privește faptul că el poate să întârzie uneori, asta e altă discuție.

Prețul amănuntului se arată când te izbești de el

Întreprinderea dispune de 27 de motostivuitoare care merg, bineînțeles, cu motorină. Pe lângă acestea, „Aversa“ mai are 84 de electrocare și electrostivuitoare. Imaginea acestor mijloace electrice de transport mișcându-se încoace și încolo, unde e nevoie de ele, harnice ca niște albine, este însă un pic idilică dacă avem în vedere că unele trebuie iarăși reparate

are 21 electrocare și electrostivuitoare din care numai 2 nu sunt amortizate. Secția 2 are 29, din care neamortizate sunt 13, acestea aflându-se însă în apropierea termenului de amortizare. Secția 3 are 13, din care neamortizate sunt 5 iar secția 4 are 17 din care neamortizate sunt 11, acestea din urmă aflându-se însă tot în preajma termenului de amortizare. În sfârșit, la depozite sunt 4, toate amortizate. Maistrul citește aceste date dintr-un caiet al lui și pare foarte atent a nu greși cumva. Dar adevărul, așa cum stă scris în hirtilele lui, se confirmă din plin prin înfățișarea electrocarului și electrostivuitoarelor pe care le vedem. Ele par trecute prin ciur și prin dirmon. Au câștigat bătaii grele, nu încape îndoială, dar acum par obosite în ciuda destoiniciei unor mecanici de întreținere, ca Gheorghe Mușat, Cristian Iacob, Cornel Dincă, Mihai Ghicicuiu, sau a unor electricieni la fel de pricepuți ca Emil Barbu, Rică Petre, Gheorghe Nistor.

Marin Rădoi mai are 54 de zile și se pensionează. La „Aversa“ a lucrat, pe un electrocar, 21 de ani. E adevărat că era vestit în toată întreprinderea că nu lăsa pe nimeni să se atingă de electrocarul lui. Odată i l-a furat unul, zicând că glumește, și i l-a lăsat undeva pe-o alee mai doamnă a întreprinderii, dar el a făcut aita tărăboi că n-a mai îndrăznit nimeni să repete gluma. Însă a avut și noroc, recunoaște, fiindcă a lucrat de-a lungul acestor ani pe patru electrocare noi. Iată însă că Ion Ionță, bunăoară, e mai puțin norocos, fiindcă el lucrează, de șapte ani încoace, pe un electrocar primit de întreprindere în 1972. „Încercăm să-l circim, zice el, și să ne facem datoria“. Iar un alt coleg al lui își aduce aminte că, în locul acidului necesar pentru „formarea“ bateriilor, din septembrie 1986 și până acum a folosit tot apă distilată. Când e baterie, nu-i acid și când e acid, nu-i baterie, zice el.

Bineînțeles că, în așteptarea electrocarului care nu mai vine, muncitorii își aduc uneori cu căruciorul piesele pe care trebuie să le prelucreză.

L-am întrebat pe inginerul Constantin Rotaru:

— Cât se pierde, la cât se ridică valoarea producției nerealizate dacă un muncitor așteaptă, să zicem, 5 minute?

— Dacă la noi un muncitor trebuie să producă de 364 211 lei pe an, muncind 2150 de ore, adică 129 000 de minute, e limpede că minutul valorează cam 3 lei și e la fel de clar și cât se pierde dacă un om așteaptă, să zicem, fie și numai 5 minute: vreo 15 lei!

D. CONSTANTINESCU
Fotografie de PAUL AGARICI

„Acum viața se schimbă mai repede, pentru că o schimbăm chiar noi!“

au lucrat după documentația tehnică întocmită de atelierul de proiectare condus de inginerul Nicolae Popescu.

— Acum întreprinderea se află în etapa a doua a acțiunii de modernizare.

— Asta nu înseamnă că prima etapă s-ar fi încheiat la o dată calendaristică precisă. Dacă prin ea înțelegem tot ceea ce putem face singuri, prin efort propriu, se înțelege că ea nu se va încheia, de fapt, niciodată, câtă vreme această întreprindere va avea oameni atașați de destinul ei, dornici să contribuie la creșterea renumelui ei de întreprindere de prestigiu. Cât privește etapa a doua, se știe că ea cuprinde probleme ce pot fi rezolvate prin fonduri de investiții și dotări. Aș spune că noi avem aici două probleme importante de acest fel. Prima ar fi modernizarea sectoarelor calde, a turnătoriei. Asupra acestei probleme, tovarășul Nicolae Ceaușescu a insistat în mod deosebit pe parcursul vizitelor de lucru pe care le-a întreprins în unitatea noastră. Vrem să aducem

prinderea este beneficiara unor însemnate fonduri de investiții.

— Da, o hală nouă de montaj pentru pompele verticale va fi dată în funcțiune, parțial, la sfârșitul acestui an. Tot acum se află în construcție un depozit de modele cu mijloace mecanizate de ridicat și manipulat, ceea ce va fi un pas înainte în rezolvarea uneia dintre cele două probleme care deocamdată, în întreprinderea noastră nu și-au găsit o rezolvare optimă. Una ar fi problema spațiului și a depozitării iar a doua a transportului. Sint și condiții obiective, fără îndoială, care explică dificultățile pe care le-am întâmpinat în rezolvarea acestor probleme. Întreprinderea a crescut, s-a dezvoltat, dar într-un spațiu destul de restrâns. Nu exagerez dacă spun că la noi contează fiecare metru pătrat. Dar încercăm să folosim, cât se poate mai bine, spațiul de care dispunem. Construirea unor depozite pe verticală a fost și este o soluție. De asemeni, pentru că noi avem 17 depozite și nu toate au sisteme mecanizate de

numai la o oră sau două după începerea programului.

— Asta e o chestiune care deranjează uneori procesul de producție, spune inginerul Constantin Rotaru. În toată munca de organizare a producției se pleacă, între altele, și de la această realitate că o piesă vine într-un loc la o anumită oră și că ea pleacă de acolo peste un număr de minute bine știut, precizat, calculat.

— Și dacă ea nu pleacă la timp?

— Atunci cel mai ușor este să arunci vina pe organizare. La „Aversa“, șeful atelierului de întreținere și reparații este maestrul Ion Bratu.

— Ne străduim, spune el, să menținem în stare de funcționare aceste mijloace de transport, dar trebuie să mărturisesc că asta nu e deloc ușor câtă vreme ducem lipsă de anumite piese de schimb, de bobine cu pîrghie basculantă, de exemplu, sau de baterii.

La rândul lui, Andrei Vasile, maistrul reparații mijloace de transport, ne spune că secția 1

Prioritatea priorităților

Exportul

Lumea merge mai bine încălțată frumos

Să ne imaginăm puțin cam ce-ar gândi un producător, bunăoară unul de la întreprinderea de piele și încălțăminte „Dimbovița” care ar sta în spatele standului propriu la unul din cele 20 de targuri internaționale la care a participat în anul 1986.

Iată, și-ar spune el, uitându-se la încălțăminte și marochinăria expusă, am reușit câteva noutăți care cu siguranță vor prinde. Ba chiar aș putea spune că unele modele ating perfecțiunea. Atenție însă, perfecțiunea e trecătoare cum sînt atîtea altele. Femeile pur și simplu nu mai vor să poarte pantofii care anul trecut erau perfecțiunea intruchipată. De ce oare? Ce simplu ar fi să se găsească un pantof care să meargă măcar cinci ani. S-au dus vremurile cînd nepoatele purtau la nuntă pantofii în care se măritase și bunica. Piu-tele sînt aceleași de cînd au apărut pe lume. Ce liniștit aș fi dacă m-aș fi făcut fabricant de piulițe, dar să ne gândim mai bine la perfecțiunea de mine. Cine a spus că trăim în secolul vitezei s-a gândit cu siguranță la schimbarea rapidă a modelului.

Ion Mihai, inginerul șef al întreprinderii „Dimbovița”, zîmbește amuzat de presupunerile noastre. Este și nu este așa. Într-adevăr, pentru producător, activitatea de export înseamnă, pe lângă multe altele, și satisfacerea unui orgoliu profesional. Ea presupune o permanentă confruntare cu nivelul pieței. Producătorii și creatorii trebuie să sesizeze direcțiile și elementele de noutate care, într-adevăr, se schimbă cu rapiditate și sînt nu de puține ori imprevizibile. Exportul înseamnă în cele din urmă o recunoaștere pe piața externă a nivelului ridicat al produselor autohtone. Un produs poate fi exportat abia după ce devine competitiv pe piața externă. Asta înseamnă calitate ireproșabilă, nivel tehnic ridicat, productivitate corespunzătoare și, în cele din urmă, atingerea scopului urmărit: eficiența economică.

Înainte de a trece la relatarea unor acțiuni concrete întreprinse aici și care au drept scop perfecționarea activității, să facem o scurtă prezentare a interlocutorului nostru și a locului în care se desfășoară discuția noastră. Să amintim că „Dimbovița” este o întreprindere centenară. A împlinit vârsta de 102 ani. Despre transformările, modernizările și extinderile prin care a trecut nu în ultimul secol, ci chiar în ultimii ani e de prisos să mai vorbim. Ion Mihai a terminat profesionala în anul 1951. A fost ucenic, apoi muncitor. Întreprinderea i-a acordat o bursă, ceea ce i-a permis să urmeze facultatea. Ucenicul de ordinioară a ajuns să scrie manuale despre meseria pe care o practică și să știe totul despre ea. Unul din lucrurile pe care nu le-a uitat este să facă cu propriile mâini o pereche de pantofi cit de deosebiți și pretențioși ar fi ei.

— Astăzi, spune Ion Mihai, pantoful se realizează cu tehnică: utilaj și forță de muncă de înaltă calificare. Pentru a fi capabil de export, trebuie să aducă calitatea produselor pe care le fabrică la un cit mai înalt nivel. Deci, calitatea a fost și este principala noastră preocupare. Totul începe de la concepție și creație. Cooperarea dintre creație, introducerea în fabricație și producție asigură calitatea la nivelul mamei prezentate. Considerăm că am găsit o formă bună de organizare reunind sub aceeași conducere creatorii, modelierii care realizează pregătirea fabricației și tehnicienii care asigură tehnologia. Se poate astfel gândi în mod unitar întregul flux de fabricație, se au în vedere consumurile specifice, sporirea productivității. Un cuvînt din cele mai grele îl au de spus cei de

de la Secția mecano-energetică. Crearea de S.D.V.-uri de cea mai bună calitate are urmări directe în calitatea produselor. De multe ori, mașina condiționează lansarea modelului. Concepția modelului, după care trebuie să imaginezi și să realizezi mașina capabilă să-l producă. Avem o secție mecano-energetică dotată cu tot ce-i trebuie, care a asimilat utilaje de înaltă tehnicitate, de multe ori cu performanțe superioare celor din import. Un exemplu: mașina cu coasere laterală, realizată la noi, este cunoscută și folosită în țară. În ultima perioadă vedem o exigență sporită la recepționarea semifabricatelor și a materiilor prime pe care le primim de la țară. Trebuie să remarcăm și exigența sporită a furnizorilor noștri. De aici și o derulare normală a activității noastre. O grupă a C.T.C. este specializată pentru recepționarea materiilor prime, semifabricatelor și accesoriilor.

Să mai completăm cu observația că la „Dimbovița” toată lumea învață. Școala profesională și liceul industrial au fost absolviți de majoritatea celor care lucrează în întreprindere. Școala are o linie de fabricație proprie, aici se organizează expoziții și concursuri care au rolul de a stimula creativitatea, ridicarea nivelului profesional. În întreprindere se organizează anual cursuri de calificare la locul de muncă sau de perfecționare, în care e angrenat întregul personal.

Specificul activității întreprinderii — schimbări dese ale tehnologiilor, modele variate — oferă un cîmp larg acțiunii de modernizare, de îmbunătățire, a activității.

Dovadă că produsele întreprinderii „Dimbovița” și-au câștigat un bun renume este că ele sînt solicitate de țări ca S.U.A., U.R.S.S., R.F.G., Suedia, Danemarca, Belgia, R.D.G., Bulgaria, Polonia. În atelierul de creație și proiectare condus de inginerul Ion Toma sînt realizate în fiecare an în jur de 1400 modele noi de încălțăminte și 300 de marochinării. Văzînd colecția de mostre a întreprinderii care urmează să fie prezentată în vederea contractării pentru anul viitor simțim nevoia să transcriem aici numele aproape al tuturor creatorilor de încălțăminte: Ștefan Ologeac, Cornel Mihalache, Gheorghe Bălae, Georgeta Marinescu, Stela Petrișor și Paula Neagu. Să remarcăm faptul că în bună parte colecția este aceeași pentru export și pentru fondul pieței. Majoritatea modelelor sînt lansate inițial pe piața internă, urmînd ca prin testări și experiențe să suporte eventuale îmbunătățiri. Creația de semifabricate este testată printr-o stație pilot. Și în domeniul pieților pentru fețe se remarcă tendințe de schimbări ale modelului; culori moderne, tușeu, finisaj. De curînd a fost înființată o grupă de matriterie care oferă mai multă mobilitate în creația de tălpi. Pînă acum au fost realizate 4 prototipuri și 3 serii de matritere de tălpi la un nivel calitativ care presupune o mare exactitate. Dacă vom completa lista realizărilor tehnice de vîrf ale întreprinderii amintînd de echipa de specialiști care realizează prin autoutilare mașinile care fac posibilă realizarea în producție de mare serie a modelelor și din care fac parte și Constantin Serban, Constantin Simionescu, Gheorghe Neagu, Liviu Boldea și Ștefan Oanță vom reuși, sperăm, să conturăm ideea că pentru apariția unor modele din cele mai reușite, care, iată, încălță oameni de pe cele mai diferite meridiane, participă toată suflarea întreprinderii cu conștiințiozitate, muncă, disciplină și idei. Și poate că tocmai în asta constă cheia succesului.

OPREA GEORGESCU ■

Nu există unitate industrială mare care să nu folosească apa de răcire. Industria chimică, datorită specificului ei, se situează pe primul loc între consumatorii căci ea își răcește numeroasele fluide cu adevărate fluvii de apă. După ce a preluat căldura produselor, apa își micșorează la rîndul ei temperatura (de la 35°C la 27°C) în turnuri de răcire, cedîndu-și kilocaloriile aerului înconjurător. Aceste turnuri sînt construcții gigant cu geometrii spațiale parabolice care marchează ca niște embleme spectaculoase prezența marilor combinate. Am putea spune că această apă este cărăușul care poartă o importanță energetică termică prin arterele uzinelor, dar un cărăuș nu prea econom, căci, într-un anumit moment, cînd aceasta nu-i mai este folositoare, o risipește cu dezvoltură. Timpul nostru a adus în prim plan o altă deviză, și anume că energia trebuie drămuțată cu cîntarul bunului gospodăric, că nici o kilocalorie, oricît de greu de recuperat ar părea la prima vedere, nu e cazul să se irosească, ea reprezentînd o părțică valoroasă din zestrea noastră a tuturor. Specialiștii de la Institutul de Inginerie Tehnologică și Proiectare pentru Industria Chimică — I.I.T.P.I.C. împreună cu cei de la I.N.C.E.R.C. nu s-au împăcat cu ideea neutilizării acestei energii, chit că mai în toată lumea se practică această soluție clasică, ce duce inevitabil la pierderi. S-au frămîntat să găsească o rezolvare pentru folosirea potențialului energetic al apei de răcire, ca să nu mai lase căldura ei să încălzească inutil aerul. Numai de la 1 metru cub de apă se dispersau prin turnuri degeaba în atmosferă 7000 de kilocalorii, ajungîndu-se în acest fel, ca un complex chimic de mare capacitate „să livreze” gratuit abisului 600—700 de gigacalorii pe oră. Problema suna

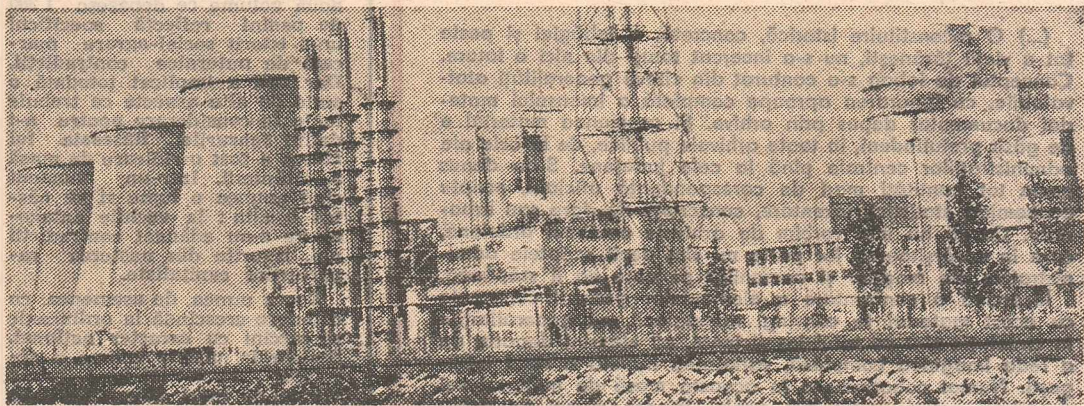
frumos teoretic dar concretizarea practică s-a dovedit a nu fi o bagatelă. Cum să „storci” căldura unui fluid ce abia atinge 35°C? Ce să încălzești cu el cînd are un asemenea nivel modest de temperatură? Dar cînd ești pasionat și conștient de necesitatea unei îmbunătățiri, nu pui liniștit capul pe pernă pînă cînd pixul nu-ți schițează pe hîrtie rezolvarea cea mai nimerită. Ca să se facă economie de energie, nu s-a făcut economie de idei. Inginerii Silviu Tufulianu, Ionel Grigoriu, Alexandru Cristea și Sergiu Cruceanu au ajuns la concluzia să se apeleze la pompele de căldură, brevet ingenios și realizare de vîrf a talenților spe-

cialiști de la sectorul mecano-energetic al Combinatului de Fire Sintetice Iași. „Pompele de căldură prin absorbție, de fapt o instalație complexă cu 4 schimbătoare de căldură, ne explică inginerul Silviu Tufulianu, recuperează cel mai bine căldura unor fluide cu temperaturi mici. Cu ajutorul lor, apa de răcire își cedează energia calorică încălzînd în 2 trepte un agent de termoficare (întîl pînă la 50°C și apoi pînă la 65—70°C) și asta prin intermediul unui fluid intermediar, o soluție de bromură de litiu, care suferă evaporări și condensări succesive”. Cu sprijinul C.N.S.T.-ului, în I.I.T.P.I.C. și I.N.C.E.R.C. s-au elaborat proiecte pentru recuperarea potențialului de căldură a unei părți din apa de ră-

FLORIN CONDURĂȚEANU ■

Cărăușul

cialiști de la sectorul mecano-energetic al Combinatului de Fire Sintetice Iași. „Pompele de căldură prin absorbție, de fapt o instalație complexă cu 4 schimbătoare de căldură, ne explică inginerul Silviu Tufulianu, recuperează cel mai bine căldura unor fluide cu temperaturi mici. Cu ajutorul lor, apa de răcire își cedează energia calorică încălzînd în 2 trepte un agent de termoficare (întîl pînă la 50°C și apoi pînă la 65—70°C) și asta prin intermediul unui fluid intermediar, o soluție de bromură de litiu, care suferă evaporări și condensări succesive”. Cu sprijinul C.N.S.T.-ului, în I.I.T.P.I.C. și I.N.C.E.R.C. s-au elaborat proiecte pentru recuperarea potențialului de căldură a unei părți din apa de ră-

Contractul economic — mai mult decît un cuvînt de onoare

De o săptămînă, inginerul Viorel Moldovan este ambasadorul unității sale din Cisnădie — subunitatea 3 a întreprinderii de piese auto Sibiu — pe lângă diverse persoane care îl trimit mereu de la Ana la Caiafa în incinta întreprinderii de mașini-agregat și subansamble auto, cunoscută ca I.M.A.S.A., din Sîntu Gheorghe. Explicația vine de la faptul că întreprinderea din Sibiu colaborează cu cea din județul Covasna. Colaborare ce nu se întemeiază doar pe prietenie, ci pe contracte. Mai precis, pentru infrastructurile de remorci care se construiesc la Cisnădie, osiile vin de la I.M.A.S.A. Dar nu vin. Și, atunci, sibienii trimit un om care să-i roage, minimum opt ore pe zi, pe cei de la I.M.A.S.A. să-și respecte contractele. Pentru ca acest ambasador, produs în mod obișnuit al lipsei de răspundere să fie cit de cit ascultat, pentru a i se închide mai greu tot felul de uși în nas, pentru a nu fi pălăcit cu una cu două, el este un inginer. „Eu l-am schimbat pe colegul meu, inginerul Nicușor Iordache. Întreprinderea noastră ține mereu cîte un inginer în delegație aici. La acești parteneri, ca să-i roage să-și respecte contractele”. „De ce nu și le onorează?” „Mai întîi — sau mai pe urmă, asta n-are importanță — pentru că asemenea osii folosesc și dinșil. Ritmicitatea livrărilor către noi este sacrificată interesului propriu. Cam o treime din osiile necesare ni le livrează I.M.A.S.A., iar două treimi le primim de la „Republica” Reghin. Noi, la rîndul nostru, ne-am onorat integral, chiar cu depășiri, obligațiile contractuale către acești parteneri. Ei însă rămîn, de ani de zile, mereu restanțieri. De pildă, în primele 16 zile din martie 1987, I.M.A.S.A. ne-a livrat 34 de seturi în loc de 200. Adevărul

este că, pentru acele osii, I.M.A.S.A. are contract să dea saboții de frînă la „Republica” Reghin, de unde, tot prin contract, primește tamburul (butucul osiei). Intre ei lucrurile se mențin la limita lui „Cit îmi dai atîta-ți dau”, iar noi ne alogenăm cu ce rezultă. La I.M.A.S.A. mi se spune adesea că totul se rezolvă, că începe imediat lucrul la osiile datorate nouă. Dar eu văd pe urmă că nimeni nu se apucă ip secție de acest lucru. Deși mi se spusese clar că s-a dat această dispoziție. Apoi, cooperarea este vastă. I.M.A.S.A.

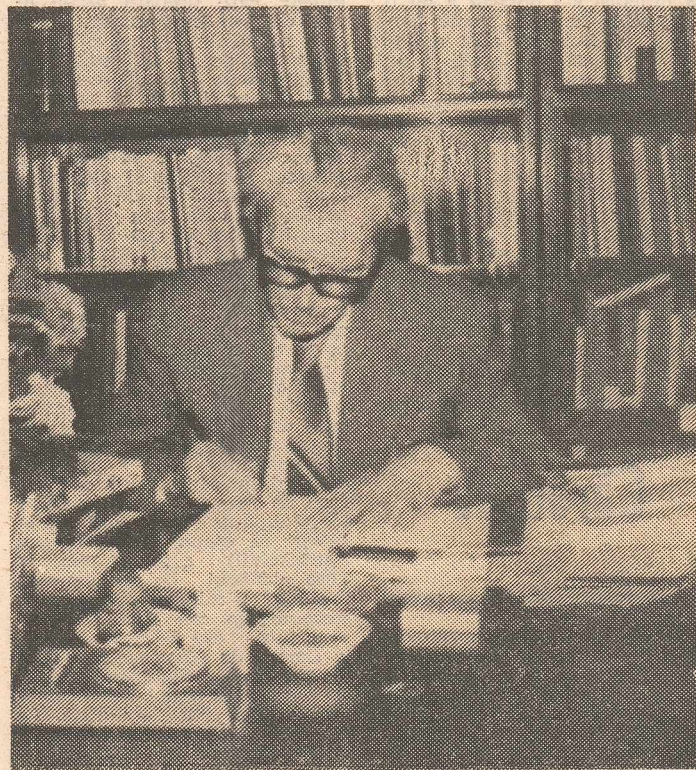
Așteptînd rechemarea „ambasadorului”

primea pentru osii un reper de tablă (întăritură) ștanțat la „Steagul Roșu” Brașov. Acolo nu exista tabla necesară. Am dat noi brașovenilor, din cota noastră acea tablă. Au venit întăriturile la Sîntu Gheorghe. Rezultatul: zero. I.M.A.S.A. a continuat să nu ne dea osii. Ca să înțelegeți mai bine cum este tratat acest petec de hîrtie numit contract economic de către cei de la I.M.A.S.A. în relația cu noi, să vă mai spun ceva. Ei ne livrează și rulmenții pentru remorci. Nu ni-i dădeau, motivînd că nu primesc materia primă de la Focșani. Ei bine, tot de la noi a trebuit să se ducă un inginer în județul Vrancea, ca să le aducă lor acea materie primă. Altfel, ei nu mișcau un deget”.

Nu puteam să-mi închipui, înainte de toate acestea, că un inginer în delegație are ce face opt ore pe zi la I.M.A.S.A. O săptămînă întreagă l-am întîlnit în fiecare seară pe Viorel Moldovan și am ascultat povestea zilei respective. Săteam mai mult de opt ore în unitate. Îmi povestea seara cum a fost purtat de la unul la altul de tot felul de directori adjuncți, maștri, manipulatori de materiale și de hîrtii. Într-o alergătură absurdă. Fiindcă toate rotitele pe care el transpira spre a le pune în mișcare cei de la I.M.A.S.A. erau chiar obligați să le miște.

L-am întrebant pe directorul I.M.A.S.A., Pasztor Francisc de ce se cultivă dezordinea și indisciplina. A încercat la început să dea vina pe alții, dar curînd a recunoscut: „Așa este, au dreptate cei de la Sibiu, nu le-am dat osii. Avem o restanță mare. Sute de perechi. Sintem și noi vinovați chiar și pentru faptul că, uneori, ne preferăm pe noi înșine cînd e vorba de producția proprie. Dar lucrurile se vor schimba în bine. Puteți fi siguri”. „Pot, deci, să-și retragă sibienii ambasadorul?” „Nu!! Prinde bine”. Iată cit era de sincer, cit preț au uneori promisiunile. Nu-i prea pasă tovarășului director că, în felul acesta se risipește un inginer. Dînsul, Pasztor Francisc, inginerul cu marca 100 la ecuson, ar mai privi oare cu tot atîta ușurință lucrurile dacă s-ar risipi într-o asemenea delegație absurdă? Și ce demonstrează oare faptul că se ignoră atît de dezvoltat irosirea timpului de muncă al unui inginer, indiferent unde este locul firesc al celui în economia națională? Se cuvîne să mediteze cineva și să dea răspuns la întrebările ce se pun firesc.

DORIN GHERGHINESCU ■

Gînd despre partea de temelie

de acad. David Prodan

(...) O reconstituire istorică, concretă, a iobăgiei și peste tot a vieții țărănești, nu s-a încercat totuși din nici o latură. Conceptul de iobag s-a conturat din câteva generalități atotvalabile, cu ignorarea aproape completă a imensului material documentar depus prin arhive. Și asemenea material e de găsit pretutindeni, în toate arhivele publice, de la cele ale administrațiilor centrale pînă la cele județene. S-au depus peste tot cantități mari de corespondență oficială, scripte economice, statistici, inventare, descripții de dare sau urbariale. Ca să nu mai vorbim de arhivele nobilimii ardelenne, care în covârșitoarea lor parte nu sînt decît scriptele administrative ale moșilor și oamenilor pe care ea îi stăpânea.

Încercînd o confruntare a elementelor general cunoscute cu acest material te convingi numaidecît, că generalitățile în circulație sînt cu totul insuficiente, că ele sînt departe de a reda imaginea complexă, varietatea înfinită a vieții iobăgești. Numai coborîndu-te în această masă de material vei descoperi urmele reale ale acelei imense munci de defrișare, de constrîngere a naturii, zi de zi, bucată de bucată, să se pună în serviciul omului. Numai prin mijlocirea acestui material vei putea cunoaște concret servitutea sub semnul căreia s-a înfăptuit această anonimă operă umană. Și numai cunoscînd concret această operă, care stă la temelie vieții istorice, se va putea judeca rolul acestei mulțimi nedreptățite de istorie.

Că s-a ajuns tîrziu la ideea unei reparații, de vină sînt și concepțiile istorice care s-au perindat. Pentru o istorie politică, iobăgimea nu putea fi decît ceea ce a fost într-adevăr în cursul istoriei: marea masă dinafara cercului său, mulțimea nesemnificativă sub raport politic. Istoria politică se mișcă pe planul „națiunilor politice” privilegiate, sau, și mai bine, pe planul păturii lor conducătoare. Din trecutul țărănimii o atare istorie n-avea să rețină decît doar răscoalele, ateste izbucniri temporare care au afectat cursul istoriei politice și pe care ea le-a putut socoti acțiuni politice. Pentru o istorie a civilizației, omul de jos nu putea fi mai mult decît elementul de comparație, gradul cel mai de jos de la care se măsoară distanța străbătută de om în năzuința sa de ridicare. Pătura „civilizată” era tot atît de subțire ca și cea „politică”. O istorie individualistă n-avea nevoie să cunoască viața mulțimilor, se mulțumea să cunoască personalitățile ridicate din ea; o istorie spiritualistă n-avea nevoie să cunoască toată complexitatea materială a vieții, se mulțumea cu eflorescențele ei spirituale. Pentru toate aceste concepții omul de jos a rămas elementul pasiv, negativ, cel mult masa de rezistență biologică, rezervorul din care se puteau ridica sau alimenta valorile active sau valorile spirituale. A trebuit să vină conceptul de istorie socială, ca să deschidă larg perspectivă de valorificare istorică a activității fiecărei clase, fiecărei categorii sociale. Și mai era nevoie și de o deturare de optică istorică: de la individual la colectiv, de la ins la masă, de la spiritual la material pe planul valorilor istorice. Numai o istorie socială, o istorie a colectivităților umane, întemeiată pe coordonatele ei concrete economico-sociale, poate da țărănimii măsura valorii ei istorice, numai o istorie a muncii l-ar putea recunoaște pe deplin efortul anonim în serviciul vieții, în serviciul progresului uman.

Istoria țărănimii e astfel în primul rînd o istorie social-economică. Ea nu poate să fie numai o înregistrare de momente „active”, accidentale sau individuale, sau de generalități inserate printre capitolele unei istorii politice sau culturale; o istorie a țărănimii trebuie să fie o reconstituire cit mai concretă a vieții ei colective, „statice” și „dinamice” deopotrivă, o reconstituire mai ales a condițiilor materiale, a formelor de muncă, a raporturilor sociale, pe care această viață s-a întemeiat. În istoria integrală a societății umane, țărănimea va fi astfel și ea parte organică, partea de temelie.(...)

Din: Prefața la volumul *Iobăgia în domeniul Băii de Arieș la 1770*, apărută la Cluj, Tipografia „Cartea Românească”, 1948.

Un clasic în viață al istoriografiei românești

Academicianul David Prodan a împlinit de curînd 85 de ani. Prin opera sa, pilduitoare ca eruditie și forță de analiză a faptelor și fenomenelor istorice investigate, el se situează în rîndul acelor savanți care și-au identificat numele cu anume domenii ale științei. Numelui său îi este asociată cea mai temeinică cercetare din istoriografia românească privind statutul social-politic al românilor din Transilvania.

Iobăgia în Transilvania, ca instituție fundamentală a societății feudale, **Răscoala lui Horea**, ca o componentă expresivă a luptelor românilor din Transilvania pentru dreptate socială și eliberare națională și **Supplex Libellus Valachorum**, ca act denunțător al statutului de umilitate impus de nobilimea maghiară românilor din Transilvania sînt domeniile în care lucrările publicate de academicianul David Prodan s-au impus ca fundamentale. Autorul lor a evidențiat, pe baza unei documentații adesea exhaustive, că fiecare etapă a dezvoltării istorice a pus problemele ei, a ridicat sarcinile ei. În cadre sociale mereu reinnoite existau scadele ale unor sarcini nerezolvate și se configurau antagonisme și contradicții cu rădăcini adînci.

Răscoala lui Horea, căreia academicianul Prodan i-a consacrat o masivă monografie în două volume ce depășesc 1300 de pagini reflectă specificul unei istorii social-agrare marcate de puternice contradicții. Dar ea a implicat totodată o serie de alte aspecte ce trebuie luate în considerare pentru a-i defini sensurile. **Răscoala lui Horea** a fost o ridicare de masă a țărănimii, într-un moment cînd apunea o lume și se născă o alta: la vechile antagonisme s-au adăugat contradicții noi, izvorite din nasterea raporturilor capitaliste.

Epoca punea, de asemenea, cu o putere crescîndă la ordinele de zi sarcini cu caracter național. Sîntem în ultima treime a secolului al XVIII-lea într-o vreme de mari frămîntări pe planul vieții naționale din Transilvania, al cristalizării și afirmării conștiinței naționale a românilor, a vigouroasei mișcări culturale-ideologice, reprezentată de „Școala ardelenă”. Reverberațiile acestei situații s-au făcut simțite și în marea ridicare a țărănilor. Intellectualitatea antrenată nemillocît în evenimentele, mai ales preoții sătești, dintre care un număr însemnat au participat la răscoală, a pus problema drepturilor românilor, a legitimității ridicării lor la rangul de demnitate pe care le-o dădeau originea, vechimea și numărul lor în Transilvania.

Țărănii răscoliti traduceau în manieră specifică năzuința de a face Transilvania, sub raport politico-instituțional, o țară a lor; ei au procedat la trecerea în „legea” ortodoxiei a nobililor, au impus cununii ale iobagilor cu fice de nobili. Erau măsuri nivelatoare cu sens social; dar erau și modalități prin care țărănii români credeau că redobîndesc stăpînirea la ei acasă, că fac din valorile lor spirituale valori ale tuturor locuitorilor provinciei.

În Transilvania existau nenumărate elemente care situau masa populației românești nu doar în condiții de discriminare, ci și de umilitate și flagrantă inferioritate. Români erau considerați „tolerați”, neadmiși în regimul de stări și în dietă. Oci, a converti pe nobili și pe alții care beneficiau de regimul de stări și ordine de atunci, însemna, în gîndul țărănilor răscoliti, a pune capăt acestui regim și a deschide un capitol nou în raporturile naționale în care realitatea românească să se impună la dimensiunea cuvenită, reală.

Marea răscoală din 1784 își dezvăluie și din altă perspectivă un „temei național”. Problema iobăgiei se confunda mereu — așa cum subliniază academicianul David Prodan — cu problema românească, majoritatea iobagilor provinciei (peste 75 la sută) fiind români, în timp ce nobilimea era aproape în totalitate maghiară. De aceea, în timpul răscolei a operat destul de viu sentimentul că drama asuprații iobagilor decurgea din contopirea celor două elemente ale condițiilor lor de existență — națională și socială — potențînd unul prin altul agravarea procesului de exploatare și pauperizare. De aici și acele manifestări în care țărănii răscoliti se opuneau „ca masă românească”, nobilimii ca maghiari, de aici fuziunea de planuri pe care o sugerează unele documente.

Acesta este aspectul național cel mai evident, mai ușor sesizabil și, într-un fel, mai izbitor al răscolei privită ca eveniment, ca acțiune. Comportamentul și convingerile țărănilor exteriorizau, la nivelul formelor lor de luptă și al mentalității lor, faptul fundamental că raporturile agrare din provincie, așa cum erau statornicite istoric și cum funcționau în epocă, îmbrăcau în mod necesar și un aspect național din moment ce aproape totalitatea nobilimii era maghiară ca apartenență națională în vreme ce marea majoritate a iobagilor era români.

Nobilimea, la rîndul ei, avea suficiente motive să acrediteze o imagine exclusiv națională a ridicării țărănilor români, prezentînd, fie și într-o formă negativă, țărănimea ca o forță a națiunii. Presupunul sigiliu al regatului Daciei purtînd inscripția Horea Rex Daciae, pe care conducătorul mării răscolei l-ar fi purtat asupra lui, este, desigur, o plăsmuire livrescă a vremii. Prezența ei, ca fapt de conștiință, este însă semnificativă: ea atestă persistența ideii Daciei într-o epocă de resurrecție a vieții naționale, a cărei valoare constă, în secolul al XVIII-lea, în sublinierea unității românești. Pe această imagine a trecutului se suprapunea de fapt realitatea românească unitară. Iată cum fapta lui Horea avea să contribuie la impulsivitatea ideii daco-romane care va deveni ideea-forță a mișcării de eliberare și emancipare națională a românilor. Dar mai este un aspect care trebuie luat în considerare. Lupta revoluționară din 1784 a sudat masele țărănimii române, a făcut să crească coeziunea lor și capacitatea de împotrîvire față de exploatare. În condițiile de destrămare a feudalismu-

lui și de afirmare a națiunii, lupta a călit țărănimea și ca o forță a națiunii. Ea a arătat rolul elementului românesc în destinele istorice ale provinciei, a dezvăluit nu numai ce înseamnă țărănimea pe plan social, dar și faptul că ea reprezintă o bază potențială puternică pentru mișcarea națională. În adîncurile mării răscole, ca și la suprafața multor episoade ale acesteia, distingem, astfel, împletirea momentului social cu cel național.

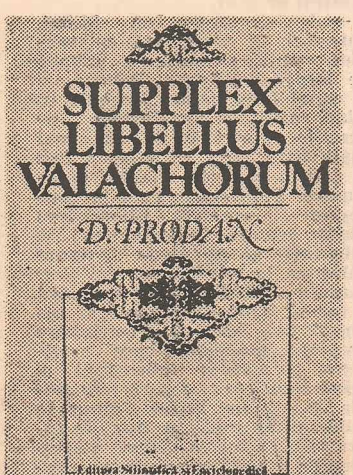
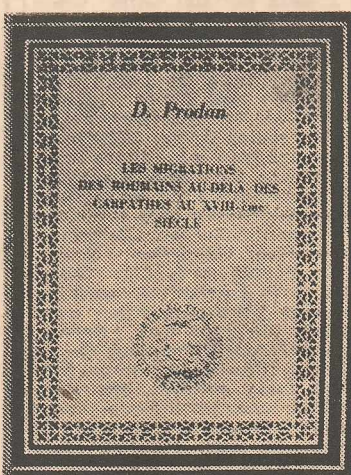
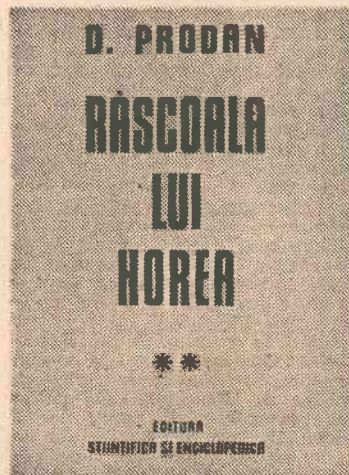
Marea răscoală populară condusă de Horea a dezvăluit într-o formă impresionantă energia revoluționară a țărănimii române, dirzenia ei, setea de libertate. Horea și-a asumat într-o vreme de cumpănă a istoriei sarcina de a rosti vreațiile multimilor de țărani români, năzuințele sacre ale maselor. Horea s-a contopit cu evenimentele dîndu-le semnul distinctiv al numelui său, a trecut din realitate în mici legende, ca prototip al țărănimii, ca simbol al dorinței poporului român de a trăi liber și stăpîn pe pămîntul său, în patria sa.

Portretul lui Horea făcut de academicianul David Prodan este o adevărată pagină antologică în istoriografia română. „Întrutotul țaran — scrie istoricul clujean — el (Horea) n-a depășit cu nimic marginile țărănescului, nici ca stare, nici ca îmbrăcăminte, nici ca pregătire, nici ca mentalitate... Ceea ce-l distinge în mijlocul semenilor săi e o dotatie firească, o psihologie personală, un mai adînc sentiment al dreptății și nedreptății, o mai atentă pasiune, un mai curaj al acțiunii, curaj debordînd marginile rațiunii; îl disting spiritul de dăruire, de sacrificiu în serviciul tuturor... Și mai are în plus acel indefinibil care modelează pe eroul popular, detine acea doză de taină, care-l face apt pentru a cumula virtuți refuzate omului obișnuit, taină care vrăjește încrederea multimii, îi stîrnete imaginația, pune în mișcare legenda, duce la nemurire eroul”.

În scrisul academicianului David Prodan se îmbină armonios informația documentară bogată ce întărește credibilitatea demersului științific, cu gîndirea profundă, iar ansamblul construcției sale științifice este îmbrăcat într-un frumos vestiment literar. Sînt callități ce definesc un clasic în viață al istoriografiei românești, un mare nume de savant român de valoare universală. Alegerea sa nu demult ca membru de onoare al Asociației istoricilor americani și publicarea recentă a unor excepții din opera sa în „Review” vol. IX, nr. 4/1986, organ al Centrului Fernand Braudel, sînt edificatoare pentru stima de care se bucură pe plan mondial savantul român.

La frumosul popas aniversar, prețuitori și admiratori ai operei sale urăm academicianului David Prodan ani mulți și fecundzi în imbogățirea patrimoniului sacru al istoriografiei românești, glăsuitor de conștiință și demnitate națională.

ȘTEFAN ȘTEFĂNESCU ■
Membru corespondent al
Academiei R.S.R.

— Intii și-ntii, stimate Vasile Celmare, numele dumneavoastră are ceva de frescă bizantină. E un pseudonim?

— Nu. E de la străbunicul meu. Mai departe nu știu de unde vine.

— Pe străbunicul dumneavoastră l-ați mai prins?

— L-am prins. Și încă foarte mult timp. A trăit 116 ani. Il cheama Constantin. Suna, într-adevăr, foarte frumos, Constantin Celmare. Culmea e că pe bunicul, care și îl avea un nume frumos, Alexandru, l-am prins mai puțin. Dacă stau bine și mă gândesc, viața mea a fost puternic influențată de străbunicul, cu care mi-am petrecut toată copilăria, la Breaza, unde m-am născut și de unde se trage toată familia noastră. Era un om de o frumusețe morală extraordinară, un fel de înțelept. Cind mă întreba cineva de-al cui sint, răspundeam cu o mindrie, poate exagerată, firește, că sint de-al lui Constantin Celmare.

— Numele acesta, despre care țin să vă spun că îmi place foarte mult cum sună, v-a stimulat?

— L-am purtat cu greu. M-a stimulat, dar m-a și împiedicat. Toată chestiunea asta, în fond lipsită de importanță, a început cam prin anii de liceu. Dar, să nu uit, pe tata îl cheama Nicolae. Uneori, profesorii făceau cite un fel de glume, cum că e foarte bine că nu mă cheamă Ștefan. Vă dați seama cu câtă așa-zisă maliție țineau să precizeze acest amănunt, care trebuia să smulgă clasei un hoț de ris. Culmea e că mă luau în răspăr chiar și atunci cind, scos la tablă, la lecție, dădeam răspunsuri bune.

— Să înțeleg că purtați anilor de liceu o amintire oarecum tristă?

— Nu, nici vorbă de așa ceva. Erau accidente, peste care am reușit să trec, mai târziu, cu zimbetul pe buze. Pentru mine liceul, anii de liceu, au fost foarte frumoși. Am avut niște profesori cu totul și cu totul excepționali. La limba română, de exemplu, l-am avut pe Pompiliu Constanținescu. Asta a fost, pentru mine și pentru colegii mei, o adevărată șansă. Era foarte sever, dar, în același timp, nemaipomenit de simpatic. De dragul lui eu scriu și-acum după vechile norme ortografice, cu apostrof și cu i din a. Și-acum mi-aduc aminte câtă pasiune punea în a ne lămurii diferența dintre metaforă și metonimie.

— Ce diferență e?

— În metonimie se face, nu-i așa, o substituție. L-a lovit, de exemplu, cu fierul și nu cu sabia. Fierul înlocuia cuvântul sabie. În metaforă se întimplă ceea ce se întimplă cu o acoladă. Înlocuim alți termeni, tot poetici, cum ar fi, ca să ne menținem la același exemplu, l-a trăznit cu sabia, sau s-a repezit asupra lui trăznindu-l cu sabia. Dar, mă întreb, este oare atât de important să lămurim aceste lucruri?!

— Eu zic că da. Sint încă poeți, care nu cunosc această diferență, așa cum sint pictori care nu știu diferența dintre ton și nuanță. A cui e vina?

— În nici un caz a profesorilor. Nici a poezilor, nici a pictorilor. Problema e foarte complicată. Învățămintul de azi are o tentă științifică foarte pronunțată, firească, dacă o raportăm la dezvoltarea științei, la dezvoltarea însăși a societății. Dar asta nu înseamnă că nu trebuie să mai găsim timp și pentru a-i conferi unui elev o gramatică elementară de ordin cultural-umanist. Cum vă spuneam, însă, eu am avut noroc cu profesorul meu, Pompiliu Constanținescu. Un alt profesor cu care mă mindresc, a fost pictorul Ion Popescu-Negreni. Poate că datorită lui am urmat, mai târziu, artele plastice, deși manifestasem oarecari aptitudini în acest domeniu, încă de pe cind eram copil, la Breaza, deci înainte de-a veni în București, la liceu, la Liceul „Aurel Vlaicu”. La liceu, însă, prin Ion Popescu-Negreni, am aflat marca diferență între ton și nuanță în arta plastică. Un viitor plastician află aceste ele-

mentare noțiuni abia după ce intră în institut.

— Dacă tot v-am obligat să ne vorbiți despre diferența dintre metonimie și metaforă, vorbiți-ne și despre cea dintre ton și nuanță.

— Tonul se referă la închis-deschis, la alb-negru, la toate griurile ce se nasc din cele două culori, cum li se spune de către neavizați, deși ele nu sint, în esență, culori. Nuanța se referă la culoare. O nuanță de verde, de roșu, de albastru...

— Considerăm, în ceea ce ne

consider pictor, în primul rind. Dar pictura este doar un capitol în suita mare de creații ce au dat naștere unor secole de artă în Europa și în întreaga lume. Ea nu reprezintă, prin sine, îndeajuns, creația spiritului omenesc. Tot creație artistică a spiritului omenesc este și miniatura, dar și arhitectura de interior, sau, cum i se spune mai modern, reprezentările artistice în ambianță. Arhitecții și inginerii care fac un oraș sau un cartier trebuie să aibă o educație estetică foarte bine

lele, plafonul, pereții interiori și exteriori ai clădirilor. Cind spunem despre o casă, un cartier, un parc sau un oraș că sint frumoase, avem în vedere, mai mult sau mai puțin clar, și faptul că le numim astfel pentru că au în ele și multă artă monumentală.

— O întrebare, poate, prea directă: ce este arta monumentală?

— Artă monumentală ar trebui să fie mai mult decit ceea ce se cere și decit ceea ce se vrea. Ea trebuie să fie o pre-

crări ce au etalat în fața întregii lumi, de-atunci și de-acum și din timpurile viitoare, nivelul atins de artele plastice în general. Tot atât de adevărat este, însă, și faptul că o lucrare de artă monumentală se face greu. Sint o mulțime de operații tehnologice care duc în final la ideea de artă și nu de simplu obiect. O lucrare de artă monumentală conține suma tuturor aspirațiilor omenesti dintr-o anume perioadă de timp.

— Sinteți autorul citorva impunătoare lucrări de artă monumentală care dau personalitate unor edificii, unor întreprinderi. Le-ați lucrat, după cite știu, dimpreună cu alți colegi de-ai dumneavoastră. În același timp, dimpreună cu studenții dumneavoastră, ați lucrat în numeroase locuri cărora le-ați conferit, cum s-a afirmat, la modul poetic, cite o garoafă la butonieră, înfrumusețându-le. Cea mai recentă dintre ele decorează fațada Întreprinderii de contactoare din Buzău și se intitulază Învățămint, cercetare, producție. Ea se adaugă altor fresce sau mozaicuri impunătoare cum ar fi panoul decorativ pentru sediul politico-administrativ din Ploiești, sau panoul modulat din ceramica glazurată de la stațiunea Amara, proiectele de ambianță și machetele pentru Teatrul Național din București, pentru Clubul Tineretului din Pitești, pentru stațiile metroului bucureștean, ansambluri de fontani, machete de sculptură monumentală pentru noile spații arhitectonice ale Capitalei etc. Cif de fascinantă este munca la o lucrare de artă monumentală?

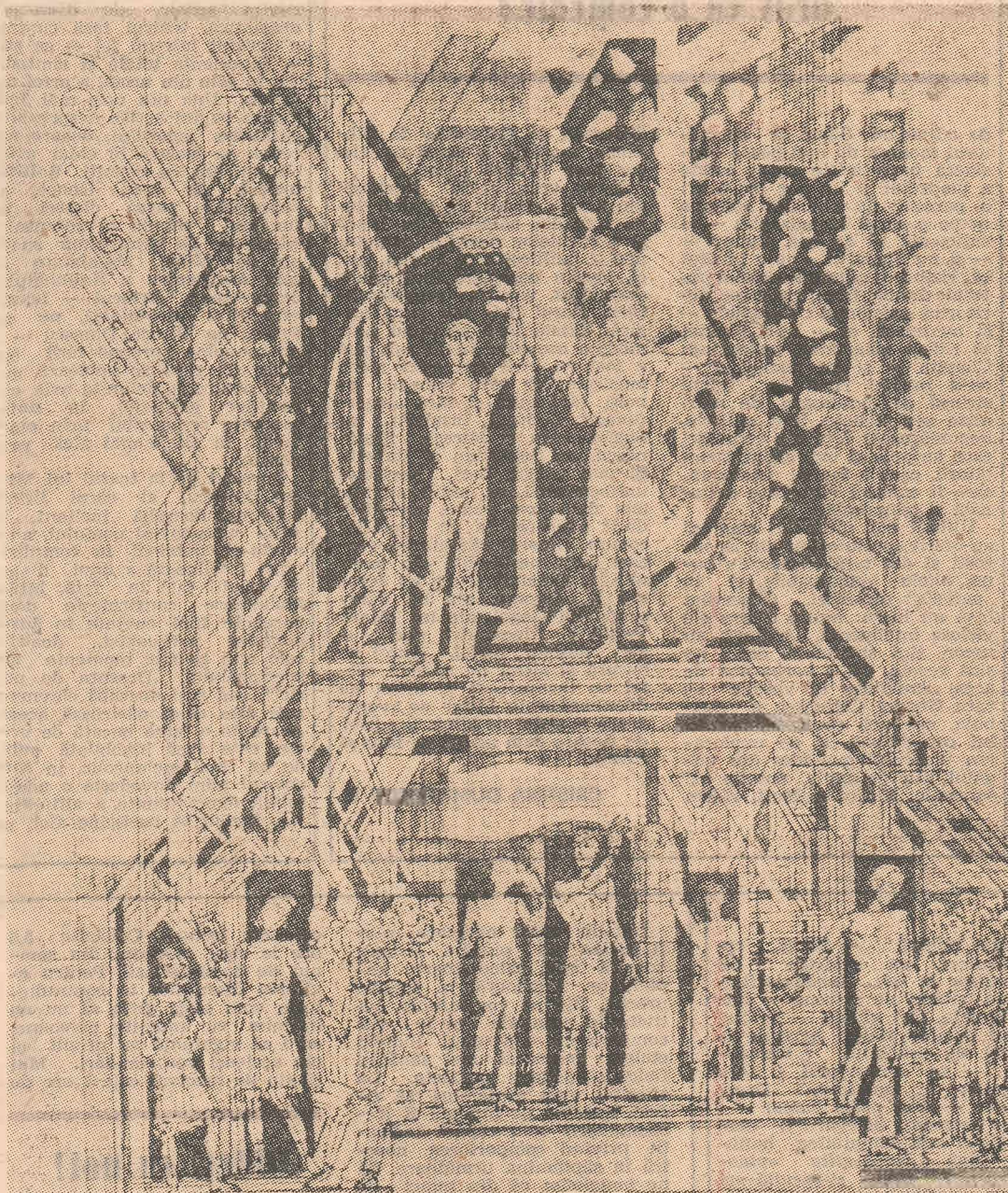
— Fascinantă este, fără doar și poate, dar, în același timp, este și foarte grea. Iată, de exemplu, doar citeva detalii din ceea ce am făcut la metrou, în stațiile Izvor și Timpuri Noi. În alte țări, metroul a devenit un spațiu strict comercial, sau de etalare a culturii naționale, sau a fost redus la valoarea lui funcțională, fără nici un aport al artei. Noi n-am mers pe nici una din aceste direcții. Ne-am gândit că trebuie să-i oferim ochiului o frumusețe care să anuleze sentimentul și ideea că omul s-ar afla sub pământ. În acest scop am considerat că trebuie să folosim cit mai mult lumina și soarele prin intermediul unor forme plastice glazurate sau al culorilor aferente. Ne-a preocupat o combinație de forme infinite, forme pe care le-am obținut prin aplicate studiul pe calculare și computer. Chiar academicianul Grigore Moisil a venit să vadă aceste forme infinite derivate din confluarea dintre artă și matematică. Firește, sprijinul academicianului Moisil ne-a onorat înainte de-a se pune problema metroului. Artă monumentală este, fără doar și poate, fascinantă prin contribuția sa la înfrumusețarea continuă a orașelor noastre.

— Vreți să spuneți că orașele noastre ar putea fi, de-acum încolo, mai frumoase, mai pline de lumină și soare, prin lucrările de artă monumentală pe care ar trebui să le încorporeze?

— Da. Colaborarea dintre arhitect, inginer, constructor și artistul zilelor noastre ar trebui să fie extinsă, iar cei ce hotărăsc în acest domeniu trebuie să fie oameni de strictă specialitate. Am spus că o lucrare de artă este suma tuturor aspirațiilor omenesti dintr-o anume perioadă de timp. E bine să știm permanent acest lucru, pentru că în spatele lui se ascunde un imens adevăr, acela că fiecare epocă își are propriile ei lucrări de artă monumentală. Ele ne reprezintă. Ele vorbesc despre noi, despre știința și cultura noastră, despre felul nostru de-a vedea și a înțelege lumea înconjurătoare. Artă monumentală transmite, în ultimă instanță, o stare de spirit, un gând, o trăire. Tara noastră trece în clipa de față prin mari transformări. Însăși imaginea ei este alta. Orașele vin la întilnire lor cu viitorul. La butoniera lor, cum bine ați spus, se va afla, ca o garoafă, artă monumentală.

VICTOR NIȚĂ

Fotografia de PAUL AGARICU

Artistul — conștiință a epocii sale

„O garoafă la butoniera orașelor“

Convorbire cu profesorul Vasile Celmare

privește, că am făcut pe deplin cunoștință cu pictorul și artistul, inclusiv profesorul Vasile Celmare. Cititorul acestui interviu și-a făcut, credem, o imagine de ansamblu asupra personalității dumneavoastră. Il vom mai anunța că sinteți șeful Secției de artă monumentală a Institutului de arte plastice „Nicolae Grigorescu” din București. Că dumneavoastră ați propus și ați reușit să schimbați numele secției de „Pictură monumentală”, în „Artă monumentală”. De ce ați simțit nevoia acestei substituții?

— Nu am nici o prejudecată față de pictură. Eu insumi mă

pusă la punct, intrucit lucrează cu elemente de limbaj plastic care au un efect decisiv asupra omului simplu. Nu întimplător despre arhitectură s-a spus că este arta cu cel mai mare impact educațional, inclusiv estetic, asupra omului, dar cind s-a formulat această apreciere s-a avut în vedere plusul de artă plastică pe care arhitectura îl încorporează. Acest ceva nu era, însă, numai pictură, sau numai sculptură. Era ceva mult mai larg, o expresie artistică a tot ceea ce conferă unicității unui ambient. De la minerul de clanză al unei uși, pină la modul în care sint ornamentate cerceve-

zență continuă în viața noastră de zi cu zi, o adevărată baie de imagini. Baia de imagini poate fi, cum spuneam, o casă, o stradă, un parc, o piață publică, o uzină, o zonă a unui oraș. A nu înțelege, însă, doar aspectul ergonomic al problemei, intrucit ergonomia este o știință de interferență aflată la început de drum, pe cită vreme arta monumentală are în spațiile ei citeva secole, dacă nu chiar citeva milenii. Din păcate, însă, pretutindeni în lume, o lucrare de artă monumentală se comandă foarte greu. Pină și Renașterea are doar citeva mari lucrări de acest gen, lu-

Vitrina artelor

In dezbatere:

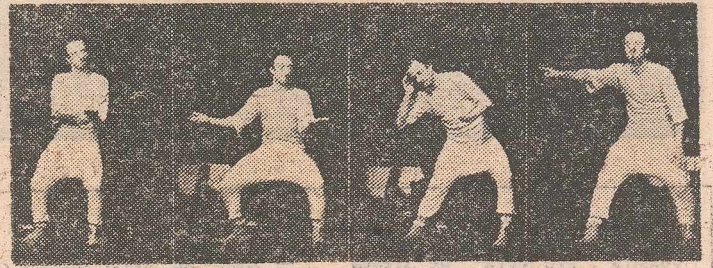
Starea U MORU LUI

Desigur, chiar dacă numărul acesta apare cu două zile după 1 aprilie, am fi putut să publicăm în această pagină caricaturi, anecdote, schițe umoristice și chiar... aforisme. Am preferat însă, de această dată, să ne întrebăm — cu toată seriozitatea — în numele nostru, dar și al dumneavoastră, stimați cititori — de ce, uneori, ceea ce ar trebui să ne aducă zîmbetul pe buze, să ne destindă, nu reușește decât să ne crispeze, să ne provoace un sentiment de amarăciune. Fiindcă, nu-i așa, ce poate fi mai trist decât o glumă nesărată, decât o schiță ce se vrea umoristică dar se dovedește a fi fără nici un haz, decât un spectacol de comedie la care asțiți ca la desfășurarea unei tragedii cituși de puțin optimiste?

De cînd e lumea lume și de cînd e teatrul teatru, spectatorii au iubit comedia. Au făcut „săli pline“ Terențiu, Molière, Caragiale, să reprezintă „cu casa închisă“ piesele lui Baranga, Mazilu, Tudor Popescu. Nu e nici o noutate în această afirmație, așa cum nu e noutate nici observația că astăzi jucăm și receptăm altfel, din perspectivă contemporană, cu ochiul, sensibilitatea și experiența acestui timp, ale acestei vîrste a omenirii, comedile clasice. Teatrul nu e muzeu, scena nu e albumul de familie în care imaginile rămîn mereu aceleași, în care luminile și umbrele sînt cele fixate, o dată pentru totdeauna, de fotografii

ingrijorat, ridem sfidător sau îndurerat, ridem subtil, cu luciditate, ridem în fel și chip, dar nu prea mai ridem, iertată să ne fie vorba proastă, cu gura pînă la urechi. Ne amuzăm, dar nu ne înveselim. Fașem haz, dar nu ne însenimăm.

E o observație pe care a inspirat-o nu un anume spectacol ci mai multe și nu montări lipsite de valoare. Ea se poate referi, în egală măsură, la **Mielul turbat** de Aurel Baranga pus în scenă de Silviu Purcărele la Teatrul Mic sau la **Sluga la doi stăpîni** de Goldoni în versiunea lui Tudor Mărășcu la Teatrul de Comedie și în transpunerea lui Laurian Onișca la Teatrul „Mihai Eminescu“ din

Fotografie de SZÉKELY ALEXANDRU

Singurătatea actorului

Formă arhaică, originară a teatrului, pantomima tinde să fie astăzi o sumă a mijloacelor teatrale. După milenii de cuvînt scenic, de literatură dramatică, teatrul fără cuvinte a devenit într-un fel — se știe — experiența totală și simbolică, în cele din urmă, a artei actorului. Una din cele mai frumoase pagini scrise despre singurătatea actorului, despre estetica sa izolată în chiar actul comunicării cu ceilalți, **Saltimbancul**, de Jean Genet, se suprapune parcă discret pe fundalul simplu al recentului spectacol de pantomimă susținut de Mihai Mălaimare în sala Amfiteatru a Naționalului bucurestean. **Actorul** — acesta este titlul recitalului, pe un Prolog de Mircea Dinescu — e un monolog aproape fără cuvinte (la care se apelează numai pentru a delimita aria sugestiilor gestuale), în unele secvențe remarcabil prin elocvență, în altele mai ales prin poezie.

Pornind de la textul lui Mircea Dinescu, al cărui lirism este mai degrabă incitant, în stilul cunoscut al poetului, apăsându-și publicul în complexitatea inteligentă a unui dialog de reacții față în față, Mihai Mălaimare construiește două parabole fără cuvinte în jurul cunului artă-artist, dealfel cele mai reușite momente ale spectacolului. „Dresura de purici“ e mai degrabă clovnesc, mai ales că-și păstrează aceste aparente o bună bucată de vreme, este însă înnoțită subit de un final melancolic, în care actorul mim dovedește o admirabilă expresivitate a atitudinilor, făcînd să participe aici, nu

mai mult decît o cer exigențele genului, mimica propriu-zisă. Ceea ce ridică indiscutabil cotele pantomimei lui Mihai Mălaimare este capacitatea să de a amorsa pretexte culturale superioare, proiectînd astfel epica gestului pe un ecran al semnificațiilor larg simbolice. Dresura de purici, ca și amplul poem al gestului, care urmează, propun o meditație asupra artistului și a sacrificiului său întru artă, asupra singurătății fără soluție a drumului fără alternativă. Poemul în proză care deschide ultima secvență a spectacolului **Actorul** se dezvoltă prin gest în sensuri multiple, pe care motivul muzical, excelent ales, le face să rezoneze sugestiv.

Artă discretă, izolată în tăcerea ei grăitoare, pantomima nu solicită de fapt nici un fel de „traducere“. Spectacolul lui Mihai Mălaimare este deopotrivă un eura și o penitență. Un curaj pentru că deschide o confruntare cu marele public într-un gen aproape fără tradiție pe scenele noastre contemporane; o penitență pentru că se autocondamnă la asistența efemeră a sugestiei. Inteligibil (pe alocuri chiar pină la dezvoltarea directă a codului, ca dintr-o spaimă de obscuritate), încercat de poezie, atent să păstreze coerența sensurilor și să nu piardă ușurarea cu publicul, recitalul este, dincolo de toate acestea, un imn făcut artii actorului. Adăugăm că, întreprindere mai mult decît dificilă, **Prologul** semnat de poetul Mircea Dinescu se dovedește un suport dramaturgic activ, sensibil și generos față de misiunea întreprinderii. Așa sînd lucrurile, socotim acest afis, care se bucură deja de un mare succes de public, drept un început care îndreptățește exigențe așteptări.

TANIA RADU

Grav ca o comedie?

de odinioară. Sigur că spectatorul modern nu mai poate considera bastonadele drept culmea a umorului și un nas mare ori o pereche de picioare strimbe ca pe o sursă inepuizabilă — și suficientă — de haz. Cehov — și nu numai el — ne-a învățat că, rîzînd, intuim adesea mai puternic drama, frîgul sufletesc, deziroriul existenței: Caragiale — și nu numai el — ne-a învățat să ridem neiertător, pedepsînd; Chaplin — și nu numai el — ne-a învățat risul cu inima strînsă de înduioșare, de neliniște sau tristețe. Sînt multe, nenumerabile fețe ale comediei care apropie și mai strîns spectatorii, care o fac de neînlocuit, care îi conferă identitate națională și temporală.

Ultimii ani, ultimele stagioni au oferit spectatorilor din București și din țară spectacole bune, unele remarcabile, și în „parcele“ comediei. Observăm însă un lucru: multe dintre ele vădesc inteligență, cultură, au umor, sînt spirituale, dar... nu sînt vesele. Nu e vorba aici de ceea „gravitate în veselie“ pe care George Călinescu o atribuia, pe bună dreptate, teatrului caragiălean, ci de explorarea umorului mai ales din unghiul său dramatic, patetic ori sarcastic. Ridem scrișnit, ridem

Botosani, la **Calandria** de Bibiena, montată la Arad de Victor Ioan Frunză ș.a.m.d.

N-am vrea să se înțeleagă din aceste rînduri că tinjîm după comedia bătațiilor cu frișcă și a cucuicilor răsărite instantaneu și multicolor în creștet, nici că negăm umorului încărcătura dramatică, vocația problematizării, fiorul liric sau aura tragică. Există însă pericolul unei mode a comediei triste, așa cum a fost (și încă mai este) moda musicalurilor care puneau pe note, fără milă și fără alegere (uneori, e drept, inspirat), pe Shakespeare și Mircea Ștefănescu, pe Sebastian și Ranetti. Și mai există, încă, pericolul uniformizării, or, nimic nu este mai dăunător, poate, comediei, decît aducerea la un numitor comun. Umorul răzbate cu aceeași forță nestăvilă din paginile lui Creangă și ale lui Jerome K. Jerome, ale lui Jarry și ale lui Gogol, ale lui Mark Twain și Alecsandri, dar „sușă“, desigur, altfel. Altfel ne bucură și altfel ne mustră, altfel ne încurajează și altfel ne descumpănește, altfel ne avertizează și altfel ne alină. Și altfel de fiecare dată altfel, ne face să ridem.

CRISTINA DUMITRESCU

1 Aprilie la Ceres

Cunoscuta colecție „Caleidoscop“ a Editurii Ceres și-a schimbat formatul venînd „în întîmpinarea dorinței exprimate de foarte mulți cititori și colaboratori“. Minunat! Vom avea deci la îndemînă „soluții practice“ și „răspunsuri“ la cele mai diferite probleme pe care le întîmpinăm zilnic în preocupările noastre pentru îmbunătățirea și înfrumusețarea vieții“, după cum se precizează pe pagina de gardă a primei apariții a seriei noi.

„Practic! Instrucțiv! Educativ!“ — sună indicativul colecției. Desigur, aflînd despre foloasele mierii de albine și ale altor produse apicole, despre cum putem să facem pe timpplarii, cum se construiesc jucăriile, cum se crește iepurii de casă ș.a.m.d. nu putem fi decît în ciștig. Așa se face că, în ani, colecția „Caleidoscop“ și-a cucerit cititorii. Vine însă 1 aprilie și, probabil, editura s-a gîndit la o păcăleală. Ea se numește *Umor pe ogor* și... e cam din topor. Un *Sonet de campanie* ne alarmează chiar de pe

prima pagină: „— Săriți, operatori, cu erbicide! Că năvălesc în lan... Invadatorii!“ Vreo optzeci de catrene — nici epigrame, nici glume — ne dau cînd comico sfaturi agricole la nivel de grădiniță („Răsădu-lui — ca nou-născut, / Așa precum e cunoscut, / Drept scutece — spus puțin vulgar — / I se așterne... bălegar!“), cînd cugetări sub demnitatea bunului Gigă („După-atîta «vino-du-te», / Stai și-ascultă-mă puțin: / Chiar și nopțile pierdute / Se adună-n buletin!“). Știți ce este *Chiulismul*? N-ați auzit? Nu se poate! „Conceptul“ e definit la pagina 48 și pare să aibă unele legături cu zilele-muncă. Proștutul gust („In oala acoperită nu intră prof... că doar nu-i aspirator“) e în elementul lui, ca peștele în apă, cum ar filozofa autorii (e timpul să-i numim: D.C. Mazilu și Gh. Zarafu). Și chiar dacă vreo două fabule sar stăcheta (*Țînțarul, Propeteaua și aracul*) și cite-un aforism mai scapără („Îl cain pe Abel“), producția celor doi autori e maculatură primejdioasă și, ce să facem, una peste alta... nu gustăm gluma.

T. MIHAI

Într-un viitor oarecare, n-ar fi exclus să purtăm asupra noastră mici calculatoare, implantate bunăoară în spatele urechii. Ele ne vor măsura activitățile esențiale și le vor compara cu ale unui individ etalon, posesorul unei sănătăți fizice și psihice perfecte. La sfîrșitul unei săptămîni, să zicem, apăsînd pe butonul R (recomandări) vom căpăta indicații privind comportarea noastră în săptămîna următoare. Să ne imaginăm că din punct de vedere tehnic acel viitor a sosit. Iată-ne deci duminică, la miezul nopții, citînd ecranul micuței mașinării. Ce ne-ar putea spune ea? Mișcare în aer liber +5 ore; Calorii —12814; Lectură +7,5 ore; Vizionare tele-video —9 ore; Discuții în contradictoriu —2 ore; Ris +4 ore. Știînd că sofisticata mașinuță este programată să ne bruizeze orice îndetîniciri nerecomandabile și neputînd s-o scurtcircuităm decît cu ajutorul unei alte mașini, mai atentă și mai severă decît ea, ne vom grăbi să ne facem un plan de lucru. Totul pare simplu. Vom renunța la 9 ore de vizionări. Cinci din ele vom alerga pe străzi și prin părculețul din fața blocului. Am putea chiar să sădim niște puițe. Patru ore le vom

consacra lecturii. Celelalte 3,5 ore le vom recupera din somnul de după-amiază. Pentru evitarea discuțiilor în contradictoriu vom avea grijă să nu ne întîlnim cu anumite persoane, care cu siguranță au primit și ele aceleași recomandări. Mai rămîn de rezolvat cele 4 ore de

Rideți cu noi!

ris. Să ridem din ce ne aducem aminte, nu cadrează cu condiția noastră de cetățean al mileniului III. Unechiul nostru Goanță este plecat cu treburi pe altă planetă. Pe marii umoriști am făcut imprudența să-i citim încă din școală, chiar fără recomandarea calculatorului. Ar fi fost perfect pentru că rezolvăm și orele de lectură. Orice problemă are o soluție. Iată, avem la îndemînă cîteva pliante cu caricaturi de la sfîrșitul mileniului II, rămase de la străbunicu, după cite am aflat din relatările celor din familie, profesor de pedagogie.

Am trecut de miezul nopții și tot timpul în care vom ride va fi contorizat în contul săp-

tămînii pe care o avem de rezolvat. Începem să răsfoim. Un bărbat duce în lesă un cîine orb, cu ochelari fumurii. Un frizer tunde un bărbat. Bărbatul spune: M-ai ciupit. Frizerul răspunde: Nu. O să vă ciupească la sfîrșit. Alta: Pe talerul unei balanțe stă un bărbat gras. În celălalt, un bărbat slab cu un rucac în spinare. Balanța este perfect echilibrată. Pe pagina următoare vîd doi excursioniști. El este înconjurat de fumul unei țigări de foi. Ea rostește: Ce aer minunat. Misule. Și mai încolo, într-un pom o mașină, la volanul căreia se află un bărbat cu mustați, cu un nas gri (caricatura era alb-negru) care declară cuiva ieșit pentru moment din desen: Am vrut să trec printre cei doi copaci. Pesemne că pe atunci mașinile nu aveau radar de protecție.

Închid cartea și mă uit din nou pe coperta unde citeșc titlul: **Rideți cu noi!** Încruntat, consult din nou calculatorul. Pe micul ecran apar litere albastre: Eroare. Citiți un mic manual de educație primară ilustrat. Nu se poate ride fără un efort susținut de voință. Recomand: Renunțați.

OPREA GEORGESCU

S-au înmulțit precum cluper-cile după ploaie. Le întîlniți pretutîndeni: în ziare, în reviste, în almanahuri. Omniprezența lor te face să-ți inchipui pe cei care le compun: o echipă numeroasă, tenace, de cugetători harnici și inspirați și mai ales răzbatători. Nimic nu-i poate infrînge: îi refuză o revistă, se duc la alta, n-au loc într-o culegere de umor, n-are importanță, o să apară alta în care

demersul lor va fi luat în considerație. Pascal, Schopenhauer, Iorga. Blaga ar fi pătît de invidie. Nu le-ar fi putut egala niciodată ușurința de a emite un panseu profund, spiritual, lesne memorabil. **Aforistii** este una din bolile acestui sfîrșit de secol. Pentru ea nu s-a găsit încă nici un leac eficace. Dacă altădată toți vroiau să joace Hamlet, acum toți vor să scrie și să publice aforisme. Cit

mai sprintare, cit mai originale, și, în special, cit mai multe.

Nu mai primim aforisme!

Noi înșine am găzduit astfel de producții și nu o dată ele

au fost la un nivel deosebit. Dar redacția e asaltată, ca dealfel și alte redacții, de prea mulți fabricanți de cugetări boante, care vor să te convingă imediat ce te cunosc că sînt geniali, că „universul fără margini stă în degetul lor mic“. Fiîndcă, spre deosebire de cei mai mulți dintre cei care bat la porțile poeziei, autorii de aforisme nu au nici o îndoială. Ei sînt, în propriii lor ochi desăvirșiți

în tot ceea ce întreprind și catadicesc, din bunăvoință, să ne lase să ne bucurăm de flăcările spiritului cu care i-a înzestrat natura. Cînd îi se deschide ușa și vezi înaintînd spre masa ta de lucru un ins iluminat și triumfător, pășește-te! Cu siguranță că e un autor de aforisme.

GEORGE ARION

Vitrina cărților

Colaborarea prin cultură

Poveste rară

Încă din 1952, în fondul bibliotecii județene Bihor (atunci regională) se afla o carte extrem de rară, pusă în evidență abia în ultimii ani, prin cercetarea cărții de patrimoniu, în cadrul mobilizator creat prin Legea 63/1974, care cere depistarea, descrierea și prezentarea tuturor valorilor bibliofile, susceptibile a face parte din patrimoniul cultural național. Aceasta este **COSMOGRAFIA CEHĂ**, tipărită la Praga în 1554, carte masivă de aproape 900 de file, care concentrează cunoștințele de istorie, geografie și etnografie, cite se știau, mai exact traduce în cehă cea mai celebră operă a lui Sebastian Münster, **Cosmographia Universalis**, tipărită prima dată la Bâle, 1541, în ediție germană, ulterior adesea republicată. Dintre edițiile latine (prima la 1543) cea mai frumoasă apare la 1553. Ediția în limba italiană apare la 1548, iar cele în engleză și franceză în 1552.

Varianta cehă, cum se spune în prefață, este tradusă după ediția latină, iar atributul de „cehă”, adăugat unei cosmografii universale, este de fapt un calificativ ce constă în adevărată minerie traducerii, tipografiei, editorilor, care au lucrat patru ani pentru a da în limbă o operă de o asemenea notorietate, adresată de Münster nu numai savanților, ci oricărui știutor de carte, pentru ridicarea culturală a oamenilor de mijloc.

Cosmografia, scrisă în opt

cărți, cu hărți și ilustrații, este importantă pentru români deoarece, prin zecile ei de ediții în mai multe limbi de circulație, a răspândit informații bune despre înaintașii noștri, cuprinse în cartea a patra, dincolo de detalii, afirmându-le continuitatea în spațiul de etnogeneză și viață, de la geți, daci, romani și pină la valahi, adică la români. Iată pasaje caracteristice: „Acea parte a Traciei, care se numea odinioară Gética, unde Darius fiul lui Histaspes era gata să piară, este numită astăzi Valahia, după Flaci de neam roman... graiul roman se mai păstrează pină și acum la acest neam”. Se recunoaște aici filiația unor informații luate de la Herodot, Ovidiu, Enea Silvio Piccolomini, Schendel Hartmannus. Sau: „Românii se indeletnicesc înainte de toate cu munca ogorului și creșterea vitelor, ceea ce atestă originea poporului”. Dăm și descrierea spre comparație a Transilvaniei, preluată de la autori antici, care va găsi deplina consacrare artistică, mai târziu, la Nicolae Bălcescu: „Regiunea aceasta este înconjurată de pretutindeni de munți înalți. Intocmai ca o cetate întărită cu meteze și așa se face că este aproape inexpugnabilă prin luptă”.

Alte informații despre strămoșii noștri se întind pe câteva pagini. Cuprind, între altele, o relatare despre fuga disperată a lui Matei Corvin din lăța românilor, după lupta de la Baia, sau legende fioroase despre

Vlad Țepeș, căutate și gustate câteva sute de ani de cititorii Europei. Toate acestea au fost scoase la iveală de către Maria Holban, în primul volum din **Calători străini despre Țările Române**, Editura Științifică, 1968. Asadar, o lucrare din zorii tiparului străin despre români, moment de referință în bibliografia „daco-romanica”. Se impune păstrarea, conservarea adevărată a exemplarului de la Oradea, poate unic în țară, deoarece altul nu s-a semnalat. Acesta însă, marcat de trecerea secolelor, nu mai era întreg. Completarea lui a devenit posibilă printr-un concurs favorabil de împrejurări, datorită inițiativei dr. Paul Magheru, lector de limba și literatura română la Universitatea din Bratislava și cu ajutorul generos al șefului secției de carte străină de la biblioteca de stat **Klementinum** din Praga, Adolf Knoll, absolvent al Universității din București.

Prin efortul acestor oameni de bine, al personalului tehnic implicat, am avut bucuria să primim la Oradea fotocopiile de cea mai bună calitate și în mărime originală — după cele două prefețe, o serie de file interioare și hărți, care lipseau din exemplarul nostru, devenit acum iarăși complet. Acest fapt ne-a permis să trecem la studiul bibliologic amănunțit al cărții, împreună cu prof. Ion Garai, specialist în limba cehă veche.

Tuturor instituțiilor și persoanelor care și-au dat mîna în această intimplare rară cu rost exemplar, pentru o carte atât de rară, li se cuvin mulțumiri și sentimente de recunoștință.

CONSTANTIN MĂLIŢĂŞ

Desene pe asfalt

Lectura de seară

O intîlnire obișnuită: unui poet cunoscut și cu evidență mai bătrîn într-ale himerelor, un (încă) necunoscut stihuitor îi înmînează cu netrucată timiditate intîiul său opuscul. Mulțumirile de rigoare, promisiunea unei lecturi atente, etc...

Și ajunsă acasă, mai bătrînul aprinde lampa de seară sub care își adună el fărîme ale trezoreriei, cărțile deci, urmînd a fi recitite ori citite. Frig de marție, indului de aurul cu polen vechi al lămpii, un ceas de singurătate și — se mai întimplă — tristețe, descumpănire. Cartea proaspăt primită se cheamă „Imagini imblinzite” și e semnată Grigore Coman. Pe coperta, frumoasă, citeva năluci de cai ce pot fi lesne și dragoni își devălmășesc, hieratic, coamele, peste un capitel de templu elin.

Ia să vedem noi ce vrea să imblinzescă poetul și mai ales de ce și mai ales cum? Am înțeles repede că pentru Grigore Coman a scrie poezie se cheamă a pune semne de echilibru între fragilitatea noastră omenescă și titanismul elementelor ce ne înconjoară, a „traduce” cumva graiul zeilor al miturilor, a denunța mistere, a surpa ireductibilul... A „simplifica” prin muzică (vers) orgiace sunete originare.

Ambițios, nu? Coman cere pentru Shakespeare o înțelegere firească. Locuțul și producătorul de fulgere Shakespeare e invocat astfel: „Lăsați-l fără vîrstă pe Shakespeare / El e profetul / pe buzele acuzatorilor / se-naltă / Lăsați-l fără vîrstă pe Shakespeare / lăsați-l fără vîrstă pe Hamlet / să-l joace pe clownul mort / lăsați-l pur și simplu... / fără vîrstă”.

Poetul nostru descinde din spațiile culturii ce-i procură (deocamdată nu, dar mai târziu, sigur, în chip primejdios) subiectele. El i se adresează unei „domnișoare din Helycon”, evocă nevăzuta față a lui Endymion, conversează lejer cu Mnemosyne (altfel numită și „doamna mea Archeopteryx”) dar dincolo de livresc, el izbucnește să-și însinueze ideile originale, se imblinzeste în preajma Edictelor primordiale și își relevă cu simplitate și netăgăduită grație o identitate ce poate impune respect și ascultare.

Iubitorul de nume ce conține neapărat un exotic y(grec) sfîrșește prin a se exprima pe sine. „Omul din ploaie” ar putea fi astfel un autopoiet: „În ploaie / nu se cunoaște un om / cînd plînge / precum cadavrul unui substantiv arhaic / într-un desert lingvistic / ei (omul din ploaie) / — apă / și duh / clopot / și sunet”.

Am bucuria să constat că substantivele „arhaice” sînt mișcate de verbe moderne, cu alte cuvinte, sensibilitatea autorului e consonantă cu febra timpului trăit. Doar în abarență calofilul Coman își pune întrebări și își „imblinzeste”, rezolvîndu-le (descifrîndu-le) dipele în care, erou „antic”, se socotește înfruntat.

Coman are gustul ales al exprimării decise, tranșante, poeziile sale sînt concise (vibrație sublimată), „sărace” în podoabe eufonice, jocul nu-l ispitește. Practică poezia-enunț, ideea e „programată” fără încercarea de a-l derula pe cititor; dimpotrivă, solicită participarea acestuia, parcă obligîndu-l să scrie (citească) singur „desfășurarea” problemei. Sigur, modalitatea comportă riscuri dar pentru un autor aflat la un început (editorial) e bine prevestitoare. Autorii mai noi își „povestesc” excesiv produsele și morala fabulei întrece, cantitativ, fabula propriu-zisă.

Sînt mișcat de acuratețea imagistică a lui Coman ce trece greu de comparație (luată ca figură de stil) și doar sugerează drumul, ceva mai complicat, spre metaforă. Mă emoționează „răceala” versurilor sale, dramaticismul confesiei, opțiunea pentru claritate într-o vreme în care se cultivă cu ostentație „absconsul”, imagistica pictorică derutantă, ponciful.

Notez versuri — ori frînturi de vers — fericele: „arhivele vegetației” „obosite alepsidre”, „istmuri de egrete”, „oamenii buni sînt hotărîți valorilor”, „buzele unse cu tăcere”, „cifre canibale”, „covorul de ceruză al iubitei”...

Și iată cum lampa iluminînd paginile cărții de poezie își sporește căldura: sînt mai bogat cu un poet.

Numele lui e Grigore Coman.

GHEORGHE TOMOZEI

A treia ediție

O veste bună pentru iubitorii cărților lui Marin Preda: apariția, la editura „Cartea Românească”, a celei de-a treia ediții a romanului **Delirul**. Meditație gravă asupra istoriei, asupra destinului omului într-o epocă plină de contradicții, cartea — publicată întîia oară în 1975 — constituie și astăzi o lectură pasionantă, atît pentru cei care o parcurg acum prima oară, cit și pentru cei care o recitesc. Impresionantă rămîne în continuare tentativa autorului de a descoperi resorturile intime ale unei istorii ieșite din făgașurile ei normale, precum și proiectarea, pe fundal european, a unor evenimente de la noi, în perioada ultimei conflagrații mondiale.

Despre acest roman, criticul literar Eugen Simion afirma: „Cu **Delirul**, Marin Preda continuă, dar pe o linie colaterală, istoria **Morometilor**, eludînd cronologia reală în favoarea unei cronologii stricte de creație. El procedează în felul unui pictor mural care, fixînd scenele esențiale, observă că a mai rămas un spațiu gol și-l acoperă trăgînd din tema centrală un fir ce duce în cele din urmă la o creație nouă, autonomă, și, în același timp, solidă prin simbolurile fundamentale, cu celelalte secvențe ale „compoziției”.

s-au succedat mai multe generații de mari poeți ale căror opere au dus la o profundă diversificare a creației lirice românești. Raportat la scriitorii de primă mărime din perioada interbelică (Arghezi, Blaga, Bacovia, Barbu), Virgil Gheorghiu face figură de **poet minor**. Comparat la o altă seară a creației lirice românești de odinioară (M. Codreanu, D. Botta, A. Maniu, I. Voronca etc.), autorul **Sonetelor** (1975) se configurează ca o „pată de culoare” plină de pitoresc, proiectată pe itinerarul multiplelor relații dintre tradiție și modernitate.

O anumită vreme, opera literară a lui Virgil Gheorghiu se asemăna cu o ciudată cutie de rezonanță în care sînt conservate diverse „voci” din istoria poeziei românești (Coșbuc, Goga, Eminescu, Topirceanu, Minulescu etc.). În **Tara mea și Cîntec de țară** se aude Goga (Măi crîsmare, măi bătăi / Adă plină litra-noce), în **Schiță și Pencleri simple** răsuna ritmurii din Topirceanu (Toamna ieri venind din altă parte / Dezsperată-a dat din cap chiar de departe /) În **Scrisoare și Rugăciune** se conjugă reminiscențe eminesciene cu ostentația verbală a lui Minulescu (Dă-mi bunătața unui Serafim / Si-un dor de înălțare spre sublim). Rareori se simte un timbru arghegian colorat cu elemente grotesci din Baudelaire (Spiona-voi scriul coborînd moliciuni noi / Viermi din gropi vecine cu frumuseți adormite).

Virgil Gheorghiu a avut un model unic și obsedant în poezie. De aceea, aluviunile literare se distilează și pierd transparența originii, iar vocea poetului se personalizează. Devine astfel tot mai evident faptul că autorul **Cărții rondelurilor** nu a fost tribu-

tar nici unei mode literare. Conștiința scriitorului este deschisă spre întreaga dinamică a existenței (Năvod aruncă-viața și inima...), dar receptacolul funcționează selectiv (Îmbrățișarea lumii, privirile și gestul / Cu-asprimea unui Hades, supune-le trierii) (**Ars poetica**.)

Există în opera lui Virgil Gheorghiu o superbă plăcere a scrisului, înțeles ca o eliberare a conștiinței de povara existenței. Enunțurile sale literare au o transparență totală. Patetic fără stridente, discursul său literar nu este tulburat nici de sintaxa de tip emoțional, nici de patima revoluțiilor lexicale. Autorul are o vădită știință a poeziei de atmosferă, de culoare locală, indiferent dacă aceasta este grefată pe sat sau pe oraș. Evenimentele tragice sînt vizualizate, organizate ca niște mici secvențe cinetice. (La garduri curioși, ieșiră ca să-l vadă... / Copii săraci și palizi / cu degetul la gură / Se iau la intimplare și ei după trăsura... / Își scoate pălăria un domn în colț de stradă) (**Înmormîntarea**). Situate într-un context apt să întretină emoția, intimplările din trecut sînt resuscitate de acca masivă prezență a **eului auctorial**, capabil să transforme poezia într-un permanent act de confesiune. Vitalitatea metaforică a lirismului lui Virgil Gheorghiu capătă cea mai mare elocvență în **Cîntec de faun**. Există aici o poezie a pămîntului și a pădurii, rar intîlnită în lirica românească. Faunul are ceva din tragismul lui Polifem (Gongora), nu din poezia lui Mallarmé. (Mi-a spus un șipot față că mi-i hidă, / De blana mea fug bufnițele grele, / Pădurile cînd trec încep să ridă, / Copiii toți imi zvîrl în ochi nulele).

După începuturile pline de ezitări, cu mici excepții, poezia lui Virgil Gheorghiu rămîne mereu egală cu ea însăși. Inscrisă în aceeași tonalitate duioasă și patetică, ironică și tristă **Cartea rondelurilor** este și ea fidelă acestor tipare literare, cultivate de scriitor în întreaga sa operă. Sporesc doar notele sumbre. Solitar, poetul își simte sufletul de iască, fiindcă izvoarele plăcerii „într-o uitare, somn și istovire” și cum timpul este ireversibil „ce ne-a fost drag e fără de revenire”.

Poetii sentimentali de genul lui Virgil Gheorghiu pot fi uitați cu ușurință o vreme nedeterminabilă. De aceea, aducerea operii sale în actualitate reprezintă un act cultural binevenit care anulează teama poetului că este doar un **punct pierdut pe o poezii hărăz**.

Virgil Gheorghiu, **Poezii**, 1925—1977, Ediție îngrijită, note, comentarii, indici, bibliografie de Elis Bușneag. Prefată de Valeriu Răpeanu.

Cronica literară

de Romul Munteanu

Confesiune și poezie

M-am întrebat adeseori dacă un poet care face din opera sa un imens act de mărturisire directă a stărilor sale de conștiință, provocate de cele mai diverse situații și împrejurări, poate comunica mai mult cititorilor săi reali sau virtuali decît ar izbuti să transmită unor prieteni un om obișnuit. Răspunsul meu este afirmativ. Consider însă că deosebirile acestea masive de informații cu o funcție emotivă nu rezultă doar din sensibilitatea deosebită cu care este înzestrat un artist, capabil să vadă și să simtă mai mult și mai profund, ci mai ales din relevanța discursului său literar. Din confruntarea sa cu exteriorul, convertit în amintire, insul obișnuit se eliberează printr-un suspin, un oftat sau un strigăt, arareori transformate într-un mic scenariu povestit. Poetul face din esența relațiilor sale cu lumea un **text nou**, mediat de straturile cele mai adînci ale conștiinței, un **text** capabil să capete o **relevanță** particulară și pentru alții.

S-ar putea însă obiecta că față de această imagine a poetului — receptacol de impresii amplificate prin propria trăire și printr-un discurs într-un anume fel organizat, poate fi opus un alt tip de creator care-și maschează eul, dînd astfel elocvență unui text nepersonalizat. Fără îndoială că și acest tip de scriitor există, dar mecanismele discursului său sînt altele. El nu ne interesează însă în acest moment, cînd sîntem confrunțați cu lectura unui poet, sentimental pentru care și starea de revoltă este blindă, amară sau duioasă⁴. Virgil Gheorghiu (n. 1905 — m. 1977) are structura unui visător romantic intirziat. Trecerea sa pe la unele reviste de avangardă (**Bilete de papagal**, **Unu**), vizitarea relativ tîrzie a cenaclului **Zburătorul**, cultivarea îndelungată și silnică a unei boemii de artist sărac cu o mască insolentă (vopsirea părului în roșu) reprezintă doar canale de abordare a lumii culturale care nu i-au modificat comportamentul de om timid, profund îndrăgostit de poezie și muzică. Debutul său timpuriu (**Cîntările răsăritului**, 1925) este lipsit de elocvență. Cu **Febre** (1932), **Marea vinătoare** (1935), **Tărîmul celălalt** (1938), **Cîntec de faun** (1940), **Pădurea adormită** (1941) intră în atenția criticii din acea vreme. (P. Constantinescu, Vladimir Streinu, Șerban Cioculescu etc.) După aceea s-a produs o lungă absență din viața literară, întreruptă de culegera de **Poeme** (1966), urmată de alte volume de versuri dintre care amintim **Current continuu** (1968), **Tînută de seară** (1970), **Trezirea faunului** (1973) și **Cîntec finale de faun** (1977). **Cartea rondelurilor** reprezintă o apariție postumă, integrată în masiva ediție de **Poezii** din 1986. Destinul literar al lui Virgil Gheorghiu se suprapune astfel peste o epocă îndelungată în care

Satul care vine

Străveche așezare pe malul Jijiei, Trușești, devine, văzând cu ochii, un spațiu al întineririi. Imaginile de față reprezintă doar un mic eșantion din întregul șir de prefaceri care au schimbat întru totul înfățișarea comunei. Parcă nici-când nu e mai frumoasă localitatea botoșeană, întinsă pe colinele ce prind a inverzi, decât acum, primăvara. Acest anotimp — emblema însăși a comunei, a țării întregi — dezvăluie privirii trecătorului un Trușești care seamănă din ce în ce mai mult a orășel: noua fabrică de zahăr, noua policlinică, noile blocuri de locuințe, noua hală a S.M.A.-ului, noul complex comercial, noul monument, totul este nou. Totul vădește iubire de frumos și simț gospodăresc. Totul spune despre dorința de-a clădi armonios și durabil. Ceea ce se întâmplă acum la Trușești nu este altceva decât o nouă întemeiere a unui sat care a trecut și trece demn și îndrăzneț prin timp.

Fotoreportaj de VICTOR RADULESCU □

Încrederea în griul cel nou

La timpul când ziua și noaptea se-ngină, atunci când, prin dreptul ferestrelor luminate din Aninoasa oamenii trec și-și văd proiectate pe asfaltul șoselei netede umbre urieșesti, se întâmplă câteva clipe al căror tîlc adinc se cere deslușit chiar cu prețul unor nopți întregi de voraovă. Atunci, ieșind din schimb, minerii vin spre case avînd prinse, în spatele bicicletelor, niște piini mari și rotunde. Am văzut această scenă de nenumărate ori și am încercat să o descriu în scris. Dar niciodată nu cred că am reușit să o fac astfel încît vorbele să spună totul despre marea simplitate a acelor clipe. Niște uriași cu minile ușoare, ca să relau versul unui poet, niște bărbați pentru care munca din adinc este nu doar nobilă datorie, ci chiar bucuria elementară a existenței de fiecare clipă, acești oameni merg către în zori sau către seară acasă, aducînd celor dragi supremul dar — această certitudine mare, această piine încă aburindă, pîrînd o lună multiplicată de-a lungul drumului.

Ilie Ștef intră pe poarta casei, sprijină bicicleta de gard și, zărindu-și în prag soția și băiatul, le face un semn prietenesc din mină, în vreme ce se îndreaptă spre cișmea. Se spală îndelung pe minii, apa e rece, teribil de rece, capabilă ca, atingîndu-te, să-ți spele de-îndată orice necaz sau gînd întunecat, se șterge cu prosopul adus de femeie și abia după aceea merge la bicicletă și despachetează piinea, purtînd-o ca pe trofeu. Intră în cameră. Aici, pînă să se apuce de mîncat, povestește despre oamenii din brigada lui, despre toate cîte se vor mai fi petrecut în acea zi la mină. Povestea e simplă și conține elementele obișnuite fiecărei cotidiane discuții pe această temă. Dar ea pare, și azi, la fel de interesantă ca ieri sau alaltăieri: s-a depășit planul cu atît, băiatul ăla, îl știi tu, puștiul ăla nou venit în brigadă, a făcut azi cît un miner cu experiență, mai e de consolidat puțin la galeria nou deschisă, așa că, în vreo două zile, putem ataca din plin... Între el și nevasta care ascultă atentă, punînd cînd și cînd o întrebare, stă piinea aceea albă și rotundă, ca un semn de statornicie, de temeinică așezare a unor existențe care-și află în muncă și-n piinea cea de fiecare zi firescul reazem. Dacă mai stai să depeni la amintiri, Ilie Ștef îți va spune cum a venit el aici, în Valea Jialui, adus de o rubedenie — miner vechi, împătimit în această bărbătească meserie — și cum a pătruns în subteran pentru prima dată, cu oarece sfîciune, neîncredător în faptul că are să fie în stare să facă tot ceea ce făceau ortacii lui, intrînd fluterînd în colivia ce-i purta spre măruntaiele pămîntului și ieșind tot așa, ba parcă mai vesel, rîzînd cobilărește la fiecare glumă, cu dinții lor albi și puternici contrastînd violent cu praful negru care le acoperea obrazii. Sfiala s-a dus repede și tot repede Ilie a ajuns șef de brigadă și unul dintre

minerii despre care se vorbește respectuos, unul dintre cei ce sînt dați ca model copiilor de către părinți, atunci cînd îi sfătuiesc să devină, ca toți bărbații din neam, mini — dacă o să-ți vezi de treabă, dacă o să fi serios, o să ajungi și tu ca Ștef.

Ilie nu are har de povestitor. Vorbește în propoziții scurte și este foarte precis în tot ce spune, foarte atent la fiecare cuvînt pe care-l rosteste. Viața lui se învîrtește în jurul a doi poli magnetici — mina și casa. Între ele, unindu-le și dînd sens existenței: piinea aceea mare și albă. Ilie zice — foarte sincer vă spun că n-aș fi crezut, la începuturile meseriei, că unul așa de tînăr ca mine poate fi primit și îmbrățișat cu atîta căldură de oameni. Credeam că minerii sînt mai ursuzi și-mi făceau tot felul de griji. Cum să mă-mprietenesc cu ei? Cînd o să se spună și despre mine că sînt miner adevărat? Nu erau false probleme, nu făceam deloc pe nebulul, eram pur și simplu îngrijorat. Și? A biruit tinerețea mea. Bucuria de a munci. Dar de aici și pînă la a deveni șef de brigadă a fost un drum lung, nu? Deloc. Totul a venit aproape pe ne-gîndite. Nu-mi făcusem șocoteii în privința asta. Dar oamenii m-au vrut. Mi-au zis: ești tînăr, în putere, trebuie să-ți asumi și răspunderea asta. Dacă n-o faci acum, cînd ești plin de vlagă, iar mină, ochiul și mintea îți merg brios, n-ai s-o poți face mai bine la bătrînețe. Încrederea asta m-a surprins la început, dar am sfîrșit prin a le da dreptate. Mai ales atunci cînd am văzut și alți șefi de brigadă sau de schimb la fel de tineri, dacă nu chiar mai tineri decât mine.

Ilie Ștef n-are de unde să știe că, atunci cînd el mingie cu privirea piinea așezată pe masa acoperită de un ștergar alb, cu două flori cusute discret la colț, că, într-o altă margine de țară, într-un sat din cîmpia sudică, la Malu, un alt bărbat, tot de vîrstă lui, privește gînditor la boabele de griu care i se prefără printre degete. Bun am avut, își zice el. Niciodată, de cînd se știe satul ăsta pe fața pămîntului, n-a fost atîta recoltă, dar încă se mai poate și oamenii știu asta, și e bine că știu, asta le dă încredere și le fortifică voința. Cel ce gîndește așa, spunînd adesea cu voce tare lucruri de genul acesta, fără însă a da niciodată impresia că ar spune lozinci fără de acoperire, acest om preocupat zi și noapte de soarta cîmpului pe care-l îngrijește și veghează este un inginer agronom al cărui țel este, în clipa de față, acela de a candida și, firește, de-a se înscrie printre învingătorii în marea întrecere la finele căreia sînt declarați Eroii Noului Revoluții Agrare. A fost la un pas în toamna trecută, dar în anul acesta nu se gîndește că ar putea să irosească șansele reale de care dispune — un colectiv de oameni în-moși, tineri ca și el, cei mai

mulți, o dotare tehnică ireproșabilă, și, mai cu seamă, pămîntul ăsta bun care, lucrat așa cum se cuvine, poate da indoit față de cît a dat pînă acum.

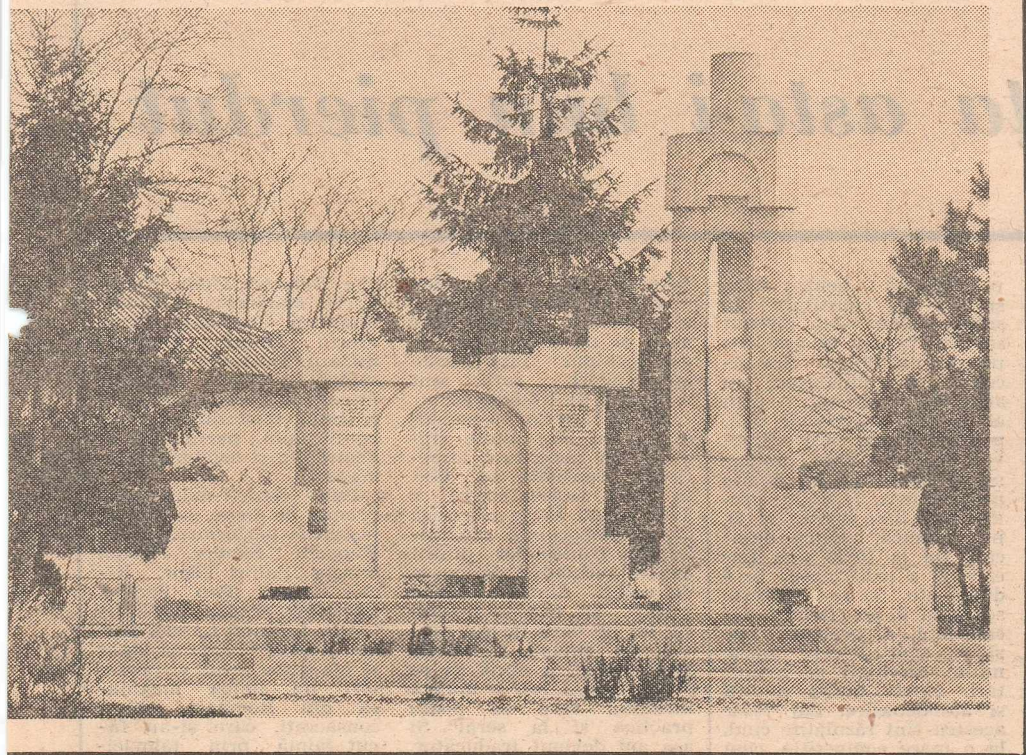
Atunci cînd a absolvit Agronomia, Mircea Defta nici nu se gîndea că, după foarte puțină vreme, va ajunge inginer șef la C.A.P. Malu. Sigur, își visa lucrul acesta, voia din tot sufletul să fie el cel ce decide modul în care trebuie procedat în cazul unei culturi sau al alteia, ar fi fost mîndru să dea semnalul începerii campaniei. Se va fi și visat stînd la sfat cu ceilalți ingineri, cu șefii de ferme, cu mecanizatorii și cu toți ceilalți oameni ai marii gospodării, căutînd să hotărască înțelept calea pe care trebuie mers, soluțiile ce se cuvin adoptate. Dar repeziciunea cu care s-a petrecut totul l-a șocat. Nu credea, apoi, că are suficientă experiență pentru a-și asuma răspunderea coordonării tuturor lucrărilor de specialitate. Și-a luat cursurile și le-a recitat. Nu, nu uitase prea multe, ba, dacă era să fie cîștit de tot, mai învățase încă multe alte lucruri noi, învățase la fața locului, cum se zice, dar parcă tot nu era multumit, impăcat. Viața, care nu ia în seamă toate schimbătoarele stări de spirit și toate frămîntările sufletului, i-a înfirmat pesimistele pronosticuri de început. Totul a decurs în cel mai simplu mod cu putință. Astăzi, Mircea Defta este deja un specialist recunoscut, stimat și consultat prin împrejurimi. A rămas însă la fel de visător și la fel de iubitor de cuvinte mari și frumoase, pe care le vrea devenite faptele obișnuite ale fiecărei zile. Și, dacă unitatea ta va deveni Erou al Noului Revoluții Agrare, ce alt obiectiv îți vei mai propune? Te rog să nu zîmbești, spune el cu toată seriozitatea, dar țîntesc încă mai departe. Știi, în copilărie și în adolescență am fost îndrăgostit de fotbal. Unii spuneau chiar că aș avea talent. Cert este numai faptul că, ori de cîte ori am intrat pe teren, nu mi-am dorit altceva decât victoria. Firește, nu? Indiferent de adversar, de forța și de faima lui. În actualele condiții nu vreau altceva decât să ajung, măcar la o singură dată, dacă nu chiar la mai multe, să fiu primul în țară. Nu sînt deloc superstițios, dar, nu știu cum să-ți spun, simt că viața ține cu mine. Eram, acum doi ani, în vîrf de campanie. Finalizam secerișul la orz. Se înnoptase dar nimeni nu se îndura să iasă de pe ultima tarla. Mecanizatorii aprinseseră farurile și, privind de departe, aveai impresia că cerul s-a răsturnat peste pămînt, iar stelele aleargă de colo-colo. Abia după miezul nopții am isprăvit. Am ieșit la capul locului și ne-am uitat unii la alții aproape fără să ne vină să credem. Era cea mai scurtă perioadă de recoltare din toate cîte fususeră la Malu. Băieții au scos, nu se știe de unde, niște sticle cu bere și am închinat în cinstea izbînzii. Fericiți de faptul că nu risipisem

nimic din recoltă și ea, recolta, era cu adevărat bună. Cînd am ajuns acasă, nu mi-am mai aflat nevasta. Mi-a spus mama că era dusă la spital și că născuse deja un băiețel. Această coincidență dintre cele două evenimente mi-a produs o bucurie atît de mare încît, nemaiștiind ce să fac, am... început să citesc „Luceafărul“!

De-o vîrstă cu băiețelul lui Ilie Ștef și cu acela al lui Mircea Defta este și fiul lui Nicu Ioniță. Îl poți vedea, cînd vremea e bună, plimbîndu-se, într-o mașină cu pedale, prin curtea spitalului din comuna botoșeană Trușești. E vechi spitalul, va implini în curînd un secol, dar ceea ce s-a întîmplat aici în ultimii ani este ceea ce duce gîndul la performanță, la continua întrecere cu tine însuși, din care învingător ieși tot tu, dar și cei din preajmă. Nimic nu e mai dător de liniște pentru o familie decât liniștita naștere a pruncilor și sănătoasa lor trecere prin lume. Pentru asta a muncit și muncește medicul Nicu Ioniță. Gălățean prin naștere, a venit la Trușești pe cînd era foarte tînăr și, la fel cu cei din generația sa, despre care am pomenit mai înainte, se visa, dar nu se aștepta ca totul să se întîmple imediat, director al spitalului din comună. Soția sa e tot medic, pediatru, și avea post în Capitală. A renunțat la el și a venit la Trușești. Numărul de paturi al spitalului s-a dublat. Termenii de „mortalitate infantilă“ sau „deces al mamei în urma nașterii“ au fost uitați la Trușești. Aproape 60 000 de oameni, din cele 13 comune arondate spitalului, au auzit de medicul Ioniță sau îi păstrează un gînd bun, de recunoștință, de cîte ori privesc în jur la copiii frumoși și sănătoși. Dar medicul Ioniță, directorul spitalului, a mai avut un vis care, iată, e gata și el să prindă viață. A vrut o policlinică. Și, prin munca sâtenilor, această policlinică e aproape gata. A mai vrut să aibă aici, la Trușești, cabinete de specialitate. Și are. A vrut să aibă medici de primă mină, specialiști. Și are. A mai vrut apoi cabinet de radiologie și medic radiolog. Are. Ce-și mai poate dori un medic, un director de spital? Nimic altceva decât ca totul să meargă și de-acum înainte bine. Sigur, unii ar putea spune și că ar fi fost mai comod ca, proaspăt instalat ca director de spital, Nicu Ioniță să-și vadă de propriile-i treburi, să nu se omoare cu firea, să nu se lege la cap fără pricină, că trăiseră cei de acolo și fără radiolog, și fără medici specialiști, și fără policlinică. Nici dacă aș fi de-o vîrstă cu spitalul n-aș putea gîndi în felul ăsta — zice doctorul —, dar acum, sînt tînăr și vreau să fac și, mai ales, pot să fac. Tot ceea ce mi-am pus în gînd s-a făcut. Trăim un timp în care e nevoie de idei și de inițiativă. Nu trebuie să așteptăm ca alții să se uite în ograda ta și să-ți spună ce ai de făcut. E un

timp al încrederii în specialiști, al încrederii în competență. Și, mai ales, un timp al competiției loiale, o competiție în care se avîntă cei tineri mai ales. E firesc să ne înterăm unii de alții, noi, cei care am făcut parte din aceeași promoție. Și, fără a fi vorba de o rivalitate egoistă, ne simțim de parcă am participa la o întrecere. Dar fiecare împlinire a celui alt ne bucură, pentru că ne dă sentimentul tonic că, iată, se poate. Dacă a putut el, am să pot și eu. Numai să vreau, să gîndesc, să găsesc cea mai bună dintre rezolvări.

La primele ore ale dimineții îl poți întîlni, dacă treci prin Tirgu Mureș, fie la poarta unui garaj în care autobuzele pornesc, proaspăt spălate, în cursă, fie la poarta vreamii mari întreprinderi, urmărind ritmicitatea cu care vin și pleacă mașinile, aducîndu-i la lucru sau ducîndu-i acasă pe cei care au muncit o noapte întregă. A învățat de mic, de la părinți mai întîi, că nu e bine să pleci la treabă avînd ochii pe ceas. Ceasul e bun numai pentru a-ți da deșteptarea. Fapt pentru care nici nu poartă ceas. A trecut prin toate școlile de care vorbeam ceva mai înainte. Și prin școlile-școli, și prin șantiere, dar și prin școala sportului de performanță, fiind, cîndva (nu tare de mult) divizionar A într-o echipă de rugby. Gheorghe Călianu, directorul de azi al întreprinderii județene de transport local Mureș, este ceea ce se cheamă om dintr-o bucată, cu inițiativă și mult suflet în spatele unor aparențe mai degrabă ursuze. Dar, în tot ceea ce întreprinde, în tot ce gîndește și rapid aplică în practică se simte o imensă grijă față de cei din preajmă, față de condițiile cît mai civilizate de viață și muncă pe care trebuie să li le asigure, în calitate lui de conducător de unitate. Niciodată nu și-a pus problema — nici el și nici altcineva din preajmă — că e prea tînăr pentru o muncă de conducere. Că ar avea, pasă-mi-te, nevoie de mai multă experiență, că trebuie încă lăsați anii să curgă și cîndva, pe la vîrstă părului alb, ar putea și el să emită pretenția de-a lua decizii și de-a semna în josul unei stampile. Nu. Vorba lui — de unde și pînă unde ideea că a fi tînăr este o infirmitate? Dimpotrivă, este marea bogăție cu care pornim să cucerim lumea. Și el încearcă s-o cucerască procedînd simplu, bărbătește. Așa a ajuns să aibă numai șoferi și mecanici de clasă. Așa — nefăcînd nici un rașat calității muncii fiecăruia. Totul cu o știință a dozării efectelor în timp. Totul cu fața spre oameni, împreună cu ei și pentru ei. Vrea ca la cantina lui să se mîncească bine și pe săturate. Și așa se mîncă. Vrea ca-oamenii lui să aibă posibilitatea de-a se recrea după orele de program. Și a făcut, împreună cu ei, un laz, l-a populat cu pește și organizază, periodic, concursuri de

mai vrut ca băieții să scrie sau copii ceteri în întreprinderea și să joace rugby. Bună echipă de jucători se interesează și pe care o sfârșite de fiecare meci, sportului este același, nu de a căuta să câștige, uitând de orice și de cinste. În tot unitatea merge ca în joc, dar ca unul necăzită munca dedicată cunoaște ore

mentul adinc jmlintat în sufletul fiecăruia că viața i-a fost dată pentru a face din ea un bun al tuturor. Este un mod de-a gândi care își pune pecetea pe tot ceea ce se înfăptuiește în România timpului nostru. Un mod tineresc de a gândi, altruist, adică revoluționar. Ideea însăși de tinerete duce gândul la cutezanță. Și nimic mai înălțător decât ca această cutezanță să-și afle dorita împlinire în nesfârșita întinerire și imprimăvărare, a țării.

Se pot oferi milioane de exemple care să spună despre existența pilduitoare. Se vor scrie multe pagini, cărți întregi despre ce a creat tineretea durabil în țară.

Cindva, într-o mică sală de clasă dintr-o școală sătească, la Poienile de sub Munte, nordică și frumoasă așezare, am asistat la ora de desen a celor din clasa întâia. Li s-a dat să de-

seneze un soare. Fetița alături de care stăteam în bancă a desenat însă o piine. O piine mare și rotundă, asemenea piinilor aduse acasă de minerii din Valea Jiului și asemenea celor ieșite din miinile harnicilor săteni din Cimple. Ea susținea că e soare, dar nu mă puteam înșela până într-atât. Era o piine. Ora de desen avea loc într-o iarnă cu nămeți care ajungeau până sub ferestrele clasei. Mi-am zis atunci că a gândi, în plină iarnă la griu și la piinea cea dulce este semn de robustețe morală. Piinea — acest suflet al nostru la gură, după zisa unui tânăr poet — este nu o aspirație, ci o certitudine. Certitudinea unui neam al cărui simbol suprem poate fi griul cel nou, învingând mereu gerurile și vestind, prin verdele său crud, o nesfârșită primăvară.

D. M. ALEXANDRU ■

Atelier literar

G. Dumitrescu

Sybill E.: Nu mai știu ce ne-ați trimis (nu păstrăm manuscrisele), dar paginile de-acum sint grav bintuite de un delir nesfârșit, hiperbolizant, care părăsește, în general, finiturile firești ale poeziei. Citeva păstrează, încă, o șansă și o promisiune de lirism: „Ce știu“, „Tabără“ (dar „cade de joc“ ?!), „Femeia“ (cu catrehul final cam incurcat și greoi), „Ar fi trebuit“. În ce privește semnătura, trebuie să vă decideți singuri.

P. Tufan: Ați „umbat“, probabil, prin niște caiete mai vechi, de la începuturile uceniceii lirice, pline de ecourile lecturilor de-atunci și de o insistență desuetudine. Se simt și acum „pe unde“ semnele bune de care vorbeam data trecută, dar așteptăm să le găsim o expresie la nivelul zilelor noastre.

T.V.-Buzău: Pare să fie mai mult simulație, cu trucaje metaforice de anvergură („lacrimi de sânge / imblinzind flacăra vântului“ sau „stincă de

vint“, etc), dar cam... va-cuamalice, lipsite de sușanță. Sint și citeva texte „cinstite“, care spun direct, lămurit, ce simt și ce gîndesc. Și tocmai în favoarea acestei formule vă îndemnăm să părăsiți artificialele confuze și pescuitorul în ape tulburi...

Oana Noran: Nu păstrăm manuscrisele. Adrian Crețu: Aceleași metehne și în ultimul pic. Ceva mai limpede, în „Apnee“, „El, poetul“. Noua variantă din „Țaran muncind“ nu e mai bună decît cea arătată la noi în nr. 50 (12 decembrie 1986).

Rodica Stanciu (mai bine, în „As vrea“), Lili Jeler, Ștefan Stamate Dorin Davidescu, Constantin Sava-Reșița, Al. C. Năstase (mai bine, în „Aritmetică“): Sint unele semne bune, încă nu suficient de convingătoare și concludente. Continuați și țineți-ne la curent, spre o deplină edificare. G. Coandă, M. Oprîșca, Ștefan Cîrjan (manuscrise indescifrabile), T. Andronesei, Metis-Alba,

Marius Caba, Anfan, Gabriela Ardeleanu (mai bine, în „Lumină ucisă“), Mihaela Ghiță (mai bine, în „Logica“ — o puteți retrimite dactilografiată), Nana (parțial indescifrabil), Marta Crișovan, Mia Șerban, Theodor Laza, C. Guza, Missura, Matei Emil, A. Nola (mai bine, în „Povestile“), M. Milițan, O. Krieb (mai cîțet !), Igor Teodosie (text indescifrabile): Nimic nou!

E. Piatra, M. Pădureanu, A. Simionov, Alain, F. Romescu, Oana Măican, Br. Borșan, Liliana Dragu, Ol. Popa, Codruța G., El. Antonescu, A. Iabug, Flomaris, I. Voicu, Virginia Sitaru, Cerbu, C. Durărcanu, C. Pălici, Ov. Lișman (e prea devreme !), M.G. Vasilev, Ramona Stanciu, Mihail Sirbu, D. Ciubotariu: Încercări de nivel modest.

GEO DUMITRESCU ■

N.R. Manuscrisele nu se înapoiază.

Eliberare

Vreau să te uit, să te uit... să-mi încărunțească amintirile ca niște păpădii și să zboare...

SIMONA MUREȘAN

Doar o frunză roșie

M-a trezit zgomotul pașilor tăi pe trotuare, maraton al singurătății. Era în zori pe cînd lumina mușca din întuneric, lăsîndu-l tot mai slab și tot mai puțin... Nici o rază, nici o mîngiere,

doar o frunză roșie ce ți-a alunecat arzătoare pe piept puțin mai la stînga și-atunci te-ai rezemat de-un plop.

GABRIELA MUNTEANU

Lespezi

Ridată de hieroglife milenare Piatra Ozanei Străjuiește Cetatea Neamțului Înfiptă în pămînt Ca o sămîntă...

INA BUCULEI

1907 - mărturii și documente

II. Strategie și solidaritate

Este greu de imaginat, dată fiind absența oricăror mărturii în acest sens, cum se va fi manifestat și ce va fi spus marelui Alexandru Averescu după lectura, la București, a articolului „Între modestie și tupeu“, apărut în săptămînalul „Chemarea“ din Cluj și semnat doar cu inițialele B.G. Cert este că s-a miniat și, după ce a primit informații sigure privind numele autorului acestui text ip care era acuzat fățiș de contribuția decisivă la singeroasele represii din 1907, a înaintat un denunț penal Cabinetului de instrucție de pe lângă Tribunalul din Cluj, cerînd trimiterea în judecată a studentului Bazil Gruia.

Se ridică, însă un mare semn de întrebare: de ce abia după 23 de ani — timp în care a fost deseori acuzat în presă, pe un ton încă mai violent decît cel utilizat de gazetarul „Chemării“ — marelui s-a decis, dintr-o dată, să cheme în judecată pe un necunoscut? Auzindu-mi nedumerirea, Bazil Gruia zîmbește.

— Lucrurile sint foarte simple. Averescu a pornit acest proces știînd foarte bine că în Ardeal încă mai era în vigoare (și a rămas pînă în 1940) Legea pentru apărarea onoarei. Legea fusese adoptată în timpul monarhiei austro-ungare, în scopul de a stînjiți manifestările prin presă ale românilor din Transilvania. Ea prevedea o procedură restrictivă în posibilitățile de apărare și era mult mai severă în sancționarea delictelor de presă decît legislația din Vechiul Regat. Acolo, asemenea procese erau judecate de către Curtea cu Jurați și se sfîrșeau mai întotdeauna, cu achitarea celor invinuiți de calomnie prin presă. Și, încă, strategia marelui Averescu mai avea două puncte de sprijin. Întîiul eram chiar eu — un student lipsit de mari posibilități de apărare, căruia marelui îi putea cere ușor satisfacție, acoperit cum era de glorie militară, invocînd virsta înaintată și epoletii săi de aur. Apoi, Averescu socotea, pe bună dreptate, că era mult mai bine pentru el să se judece în Ardeal decît la București, pentru că dincolo de munți se auziseră mai de departe salvele de tun ale represiei, în vreme ce în Capitală opinia publică i-ar fi fost infinit mai defavorabilă.

Citat la Cabinetul de instrucție (procuratură), Bazil Gruia fu întrebă dacă recunoaște a fi autorul articolului din „Chemarea“. Și el recunoscu. Nu cumva se decize de cele afirmate acolo? El negă. Ba, mai mult, îndrăznețul tânăr, afirmă cu tărie:

Nu sint întru nimic vinovaț că am provocat această lămurire istorică, asupra căreia s-a scris o întreagă literatură de către condeie autorizate și competente, în frunte cu Nicolae Iorga, Titus Enacovici, Constantin Bacalbașa etc. Scopul pentru care am scris acest articol a fost lămurirea opiniei publice asupra evenimentelor de la 1907. Cer dovedirea veracității celor afirmate, prin probe, pe care le vor propune apărătorii mei.

— Dar pe ce apărători se putea baza un student de 21 de ani, evident lipsit de posibilitățile materiale care să-i fi permis angajarea măcar a unui avocat, necum a unor „apărători“?

Bazil Gruia zîmbește iarăși, dar nu din pricina naivității mele, cum se grăbește să precizeze, ci la gîndul unor dragi amintiri.

— Dibăciei strategice a marelui i s-a opus soli-

daritatea oamenilor cinstiți, de bine, de pe întregul cuprins al României. Am primit — și, am depus la dosarul procesului — nenumărate scrisori de simpatie și încurajare de la oameni din cele mai diverse categorii sociale, martori ai evenimentelor de la 1907 — ofițeri pensionari, țărani, învățători etc. Mi se povestea în ele cumplita atrocitate săvîrșită în urmă de 23 de ani și eram asigurată că dreptatea mă va ocroti. Apoi — lucru care mi-a dat și mai multă încredere, dar care a fost și o lecție de viață pentru întreaga mea carieră ulterioară de avocat —, s-au înscris benevol în apărarea mea, atrași, sigur, de marea temă a procesului, nu mai puțin de 180 de avocați (de trei ori mai mulți decît cei care urmau să-l apere pe marelui !), în frunte cu Radu D. Rosetti, Pompiliu Ioanîșcu, Vasile Toncescu, Ionel Pop, V.V. Stanciu, G. Manea...

Între aceștia, indiscutabil, personalitatea cea mai de seamă era Radu D. Rosetti. Scriitor, în primul rînd (autor, la data procesului, a peste 32 de volume — poezii, piese de teatru, note de călătorie, schițe din lumea tribunalelor și a baroului, traduceri ale lui „Ro-

ziarele continuau să scrie, pe spații largi, despre apropiatul proces, părinții tinărului publicist erau înspăimîntați de perspectiva ca fiul lor să-l înfrunte pe marelui acoperit de glorie militară, totul își urma cursul firesc pînă cînd — altă lovitură strategică! — marelui însuși declară, într-un interviu acordat ziarului „Adevărul“, că este gata să renunțe la plîngerca înaintată tribunalului în cazul în care ziaristul de la „Chemarea“ ar voi să revină, negîndu-le, asupra celor scrise în ianuarie!

Bazil Gruia este, la rîndul său, asaltat de reporteri. Va mai avea loc procesul sau nu? Va avea tinărul clujean îndrăzneala să-l înfrunte pentru a doua oară pe marelui Averescu, atunci cînd acesta îi acordă șansa de-a scăpa de-o iminentă pbeapsă penală? Și iată ce răspunde Bazil Gruia, într-un interviu consemnat în numărul din 7 noiembrie 1930 de către ziarul „Keleti Ujsag“:

„...Îi amintim lui Bazil Gruia acea declarație a generalului Averescu, care a apărut cu citeva zile mai înainte în ziarul „Adevărul“, în care generalul a arătat că ar fi dispus să-și retragă denunțul penal în cazul cînd ar fi retractate și afirmațiunile contra lui pe tema răscocilor din 1907, la care Bazil Gruia face un semn și ne răspunde cu demnitate:

— Sint surprins că un minunat și incomparabil strateg ca generalul Averescu renunță așa de ușor la pozițiile sale și caută o apărare în retragere. Eu, fără a avea astfel de însușiri, rămîn totuși pe poziția mea, nu renunț să-mi susțin opiniile. Mă simt onorat că mie mi-a revenit rolul de a lămuri, în sfîrșit, evenimentele triste din 1907. Mă surprinde că generalul Averescu abia acum caută să justifice atitudinea sa din 1907. Ceea ce eu am susținut în articolul meu, au spus-o și au scris-o înaintea mea mari personalități, ca profesorul Nicolae Iorga și reputații publiciști Titus Enacovici, C. Bacalbașa și Const. Mille. Ei au acuzat pe generalul Averescu și acesta totuși nu le-a dat lămuririle cerute și nu i-a dat în judecată.

Așadar, procesul se va ține! Ziarele continuă să-l îmbărbăteze pe Bazil Gruia. Într-ede — se putea altfel? — „Chemarea“, care, cu o zi înaintea de începerea procesului, în 9 noiembrie 1930, publică articolul „Dansul marelui“ semnat de Petre Tuța:

Un incident, născut din confesiunea publică a unei conștiințe revoltate, a pus în mișcare acest proces de lămurire istorică, de restaurare a eternelor adevăruri morale. Îi mulțumim lui B. Gruia pentru acest neprețuit serviciu. El ne-a, făcut să trăim această simbolică dezlegare, el ne-a făcut să deșteptăm în noi problema răspunderii generației noastre și să-i gustăm cu nesăț roadele-i binefăcătoare. Dar B. Gruia n-a făcut decît începutul. Numărul acuzatorilor se va mări, va lua proporții neobișnuite. Crede marelui că-și va putea acoperi învinuirea ce i se aduce aducînd o traistă plină de ordine pornite din înalte locuri?

— Vă mai amintim ce-ați făcut în seara de dinaintea procesului, stimate Bazil Gruia?

— Cum să nu? Am stat la povești cu tovarășii din camera de cămin, am întors toate posibilitățile pe toate părțile, cum mai făcusem de mii de ori, și mi-am călcat cu grijă pantalonii. Voiam să fiu elegant. Doar mă întîlneam, a doua zi, cu un mareșal!

DAN MUCENIC ■

(Va urma)

Procesul „inutilelor orori“

binson Crusoe“ și „Gulliver“ —, apreciat de Gherea), Radu D. Rosetti, „deși de familie cu mădulare domnești, a dus o viață accidentată“, după spusa lui G. Călinescu, în capitolul pe care i-l dedică în a sa „Istorie...“ A trecut prin multe școli, a fost corector la „Adevărul“, copist, și-a luat bacalaureatul, la o Universitate liberă din Bruxelles și apoi licența în drept la Universitatea din București cu o teză — atenție! — despre „Libertatea presei“. Chiar George Călinescu notează faptul că Radu D. Rosetti a fost considerat un avocat abil (oferindu-ni-se ca exemplu celebra apărare a lui Hassan Tahsin Redjeb pentru atentatul împotriva fraților Buxton, care făceau o campanie împotriva Turciei), magistrat la Brăila, Constanța, Ploiești și apoi, avocat de renume în Capitală. El s-a simțit dator să-l apere pe tinărul Bazil Gruia și datorită faptului că acesta era autorul unui volum de versuri (apărut în 1929 și intitulat „În țara toamnei“) care anunța un autor foarte înzestrat, fapt consemnat și de G. Călinescu la „Viața românească“ („Bazil Gruia e un talent poetic real“).

Febra procesului începe să cuprindă țara întregă, dar mai ales Clujul — teatrul său de luptă. În numărul 245 din 4 noiembrie 1930 al ziarului „Keleti Ujsag“ se spune:

La 10 nov., Tribunalul Cluj va dezbate procesul intentat de marelui Averescu contra lui Bazil Gruia, redactor la „Chemarea“. Este evident că, prin obiectul dosarului, vom asista la unul dintre cele mai interesante procese din ultimul timp.

Avocații lui Bazil Gruia își pregăteau pledoariile,

Poetul
are dreptate:

Viața asta-i bun pierdut

IOANA RADU
artistă a poporului

O amintire cu Enescu

Sint emoționată pentru alegerea pe care ați făcut-o, sint emoționată pentru că atenție mi se acordă...

Mai zilele trecute cineva imi spunea la telefon: „Coană Ioana, după dumneata moare românta!...” Nu sint de acord. Dacă va fi cîntată ca la operă, se va stinge. Pentru că ar fi la fel cum eu, Ioana Radu, aș cînta Traviata. S-ar nărui opera. Românta este leac sufletesc, toig de drum. S-a desteptat din somn, o amintire veche... Era în timpul războiului, cîntam în spitale pentru răniți. Intr-o zi, așteptîndu-mi rîndul la... „scenă” s-a apropiat de mine Geor-

ge Enescu, însoțit de Grigoraș Dinicu. Și ei erau acolo tot ca să cînte. Grigoraș Dinicu i-a spus: „Ea e fata!” Enescu mi-a întins mina, eu tremuram toată, mă fisticisem și mi-a spus: „Glasul dumitale face minuni, pe care le doresc și viorii mele!”

Aș vrea iar anii tinereții și cu mintea mea de acum... Aș cînta mai mult să-mi astîmpăr setea. Am în piept un cuptor aprins pe care nu-l poate stinge decît roua de pe cîntece.

Aș cînta,
Aș cînta,
Aș cînta.

Voi cînta pînă în ultima clipă.

SIMINA IVAN

Cînd te afli în fața muntelui

Primele imagini întipărite în mintea mea aparțin lumii operi. Prin mama mea, cîntăreață la rîndul ei, am cunoscut culisele unui teatru încă înainte de a vedea un spectacol. Cînd am crescut de o șchioapă, am fost Iepurașul alb în Motanul încălțat. Apoi, deși absolventă a unui liceu de arte plastice, am intrat în corul Operei din Timișoara. A urmat, după cîțiva ani de muncă și, mai ales, răbdare, admiterea la Conservatorul din București și reușita la concursul de solistă la Teatrul de Operetă.

Iată deci, că, într-un fel sau altul, la propriu sau la figurat, n-am părăsit scena niciodată. Nici n-aș fi putut. Dacă n-aș fi ajuns solistă, aș fi rămas coristă, sau figurantă, sau... orice, pentru a fi pe scenă, pentru a fi, pur și simplu, Profesiune de credință? Slujirea scenei și firește a

publicului, cu tot ce am mai bun în mine, cu sinceritate, totală dăruire.

Nu cînt, nu exist pe scenă de dragul succesului, al aplauzelor, de dragul de a fi văzută. Mai importantă și cu mult, cu atît mai pasionantă, mi se pare munca de dinainte de clipa de strălucire, sudoarea, îndoiala, încrîncenarea, par-tea de mine, pe care fiecare rol o smulge.

Să slujești arta, nu să te slujești de ea. Fără menajamente, dar și fără concesi-ii de nici un ordin, poți rămîne tu însuși, singur în fața muntelui ce trebuie escaladat.

Îmi doresc să ajung acolo, sus, în aerul tare. Premiul revistei „Flacăra”, premiul A.T.M., premiul obținut la Paris, mă fac să sper că mă aflu pe o potecă ce duce la liman.

Dar există oare liman pentru un artist?

TAMARA COSTACHE

În fiecare zi, muncă niciodată mai ușoară

Cînd ai 16 ani și jumătate nu te poți gîndi decît la viitor; de aceea, cred că ar fi mai bine să nu vorbesc despre ceea ce am făcut pînă acum, întrucît rezultatele sint cunoscute, au intrat deja în statistici și s-a scris destul de mult despre ele. Prefer să vă vorbesc despre ceea ce mă preocupă încă de pe acum, din perspectivă anilor care

vin.

Viitorul apropiat înseamnă, pentru mine și colegii din echipa națională, campionatele europene de sen-tioare, la care avem mari șanse să îmbunătățim palmaresul inotului românesc. Nu prea-mi place să fac pronosticuri, dar cred că echipa noastră poate cuce-ri la Euro Strasbourg '87 cel puțin 7-8 medalii, ceea

ce ar însemna cel mai stră-lucit succes al inotului românesc. În acest an mă pregătesc să atac și titlul continental la proba de 100 m liber, unde am cea mai puternică adversară din lume la această oră în recordmena mondială Kris-tine Otto. Acest fapt mă stimulează cel mai tare în pregătire, care de pe acum are cote foarte înalte, căci lupta va fi extraordinar de grea. În plus, am precedentul de a o fi învins pe Otto de două ori în luna februarie, o dată chiar la ea acasă.

După aceea, anul 1988 în-seamnă pentru mine incun-unarea visului oricărui sportiv — participarea la Olimpiadă. Doresc și sper să cuceresc la Jocurile Olimpice prima medalie de aur pentru inotul românesc, ceea ce ar însemna pentru mine TOTUL. Pentru a realiza acest lucru, nu voi precupeți nici un efort, de acum pînă în acel septem-brie '88, în fiecare zi mai mult, niciodată mai ușor, căci rezerve există.

Apoi, mă preocupă încă de acum pregătirea pentru a deveni, cîndva, antrenor. De aceea voi candida la I.E.F.S., pentru a continua și în studenție viața care mi-a plăcut cel mai mult — sportul de performanță. Iar dacă e să spun ce-ar urma după aceea, este că doresc să vin să lucrez alături de cel care m-a format și pre-gătît pentru înalta performanță, profesorul meu Mihail Gothe, antrenor emerit, și — dacă se va putea — să-i continui mun-ca grea, dar frumoasă a fermării unor sportivi de performanță.

Și o mărturisire determi-nată de întrebările ce mi se

pun adesea: pentru mine sportul n-a constituit un scop în sine. Am început să înot, pentru că așa le-a plăcut părinților. Am început să îndrăgesc cu adevărat sportul, prin el pregătindu-mă, de fapt, pentru viață. Ce altce-va decît munca inten-să, zi de zi, pentru înalta performanță, te poate pre-găti mai bine pentru viață, prin muncă, pentru mun-că? De la 10-11 ani, fie-care zi a mea începe la 6 dimineata și se sfîrșește seara la 8, cu fiecare oră calculată, programată. De-sigur, sportul cere foarte multe sacrificii și renun-tări, foarte multă muncă și autodepășire, dar toate acestea sint răsplătite cînd, la o mare competiție, cum a fost campionatul mon-dial de anul trecut, te urci pe cea mai înaltă treaptă, se ridică drapelul țării tale și toată lumea ascultă cu respect imnul României tale dragi! Un asemenea moment am putut trăi și eu, asemenea oricărui tin-ăr al României socialiste care, prin munca sa, poate aspira oricît de sus.

La Ploiești ne bucurăm de condiții excepționale de pregătire, asigurate de toți factorii ce concură la ac-tivitatea noastră de înalta performanță, expresie a grijii conducerii de partid și de stat, a tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarăsei Elena Ceaușescu. — griji și atenție pentru care eu multumesc din inimă, angajîndu-mă cu toată ființa mea și cu toată puterea mea de muncă să le onorez cit mai mult, re-prezentînd cu cinste culorile României socialiste în toate competițiile majore care vor urma.

tehnică, lupta popoarelor eforturile forțelor progre-siste pentru salvagardarea păcii și dezarmare, nu se pot închipui fără aceste indeletniciri care sint transiația și traducerea.

Autorul acestor însemnări a fost în mai multe rin-duri, din necesitate impe-riooasă, translator ad hoc. În zilele acestei munci a avut ocazia să se convingă cit de importantă este în-lesnirea contactelor dintre oameni, schimbul de idei și de valori dintre diferite culturi. Și, fiindcă ocupa-ția lui de bază nu i-a per-mis să devină translator profesionist, a decis să se perfecționeze într-o muncă înrudită, care se poate practica și „la seral”. Și așa am devenit traducător, indeletnicire pasionantă, pe care o practic în perma-nență, urmînd exemplul scriitorilor și poezilor de naționalitate maghiară din România interbelică și de după eliberare. Mulți dintre ei nu mai sint printre noi, au trecut în neființă Franyó Zoltán, Szemler Ferenc, Kacsó Sándor, Majtényi Erik, Szilágyi Domokos, Her-vay Gizella, dar dato-rită căroră cititorului de limbă maghiară din România, și nu numai din România, i s-a creat posibilitatea de a citi și de a cunoaște valorile perene ale literaturii române cla-sice și contemporane.

Premiul revistei Flacăra pe anul 1986 pentru tradu-ceri ce mi s-a acordat mă onorează, e un izvor de mare bucurie. Această sta-re, acest sentiment benefic și mobilizator imi este cu-noscut. Am sorbit din el e-laborînd volumele de tra-duceri din operă poetică a lui Marin Sorescu, Gheor-

ghe Tomozei, Gellu Naum, T. G. Maiorescu, Nichita Stănescu, Constanța Buzea, Florin Mugur, Dimitrie Stelaru. Cîte zile și nopți, săptămîni și luni petrecute într-o lume frumoasă și in-telectuală, mistuitoare și re-confortantă, purtătoare de demnitate și solidaritate u-mapă!

Dar credeți-mă, acest premiu ar onora cu aceeași justete și performanțele lui Kányádi Sándor, Fodor Sándor, Bálint Tibor, Ki-rály László, Pap Ferenc, Lászlóffy Aladár, Lászlóffy Csaba, Lőrinczi László, Far-kaș Árpád, V. Andráș Janos și ale altor poezi și proza-tori de limbă maghiară din România, colegi consacrați, care și-au fă-cut faimă prin tălmăci-riile lor fidele, inspirate, realizate cu o probitate profesională impecabilă, ce pun la îndemina cititorilor frumuseți de ieri și de azi.

Găsesc necesar să men-ționez că acest dialog în-ceput prin tipărirea în 1981 a traducerilor maghiare din literatura română, este susținut și îmbogățit și de traducătorii români ai lite-raturii maghiare și are a-ceeși vechime atestată. Mărturisesc — deși nu sint un istoric al acestui dome-niu —, mi-ar face plăcere să relatez în viitor cititorilor revistei Flacăra unele aspecte ale acestui dialog, de mare însemnătate și frumusețe, purtat paralel. Și, ca să vorbesc într-o terminologie fotbalistică, aș putea spune că în acest do-meniu al traducerilor, de mai bine de un veac, nu s-a jucat la o singură poartă. Și, din aceste „me-ciuri”, și jucătorii și su-porterii ambelor echipe au ieșit întotdeauna cîștigă-tori.

BALOGH JÓZSEF

Lume a demnității și solidarității

Acum mai bine de un de-ceniu, în București, s-a desfășurat o constătuire in-ternațională la care am luat și eu parte ca transla-tor. Muncă istovitoare, dar utilă și plăcută. Organiza-torii ne-au asigurat con-diții foarte bune, dintre care amintesc transportul rapid și comod; o mașină elegantă mă aștepta dimi-neala la scara locuinței și seara tot cu ea ajungeam acasă. Lucru ce nu a tre-cut neobservat de o vecină a mea pentru care — cum s-a dovedit ulterior — scara valorilor începea cu mașina la scară. A doua zi ea mi-a ieșit în cale apostrofîndu-mă: Nu e frumos din partea d-tale să mă suflî o vorbă că ai fost avansat! O cupnată de-a mea are un vecin, e drept, mai în vîrstă, și are chelie, dar a ajuns director general la minister, și el, tot așa o mașină elegantă are! Se vorbește că ai fost avan-sat...

— Da, vecino, răspun-se-m cit se poate de grav, într-adevăr, am fost avan-sat. Mi s-a incredințat un post de mare răspundere. Sint translator...

Stupefacție totală. Trans-la-tor? întrebă ea uluită și vădit ofensată. De pe fața ei am putut citi între-barea pe care n-am mai așteptat-o. — Ce fel de a-vansare e și asta, să devii... translator?

Constătuirea a mai durat cîteva zile, apoi viața mea a intrat în făgașul ei nor-mal, porneam la redacție pe jos. Buna mea vecină,

mistuită de curiozitate, după cîteva săptămîni m-a întrebant: Parcă nu mai văd mașina... Ai fost retro-gradat? Nu mai esti trans-la-tor?

— Dimpotrivă, am fost avansat, vecino. Acum sint traducător.

— Fără mașină?

— Așa se cuvine. Scriu cu mina...

Iată, v-am povestit acest episod mărunț, hazliu, dar nu lipsit de anumite sem-nificații. M-am eliberat de prezența lui ostentativă și acum pot să mă ocup de gîndurile majore. Dar cred că merită să mai zăbovim la acest episod mărunț, da, mărunț, dintr-un sistem de gîndire și concepție minoră care adesea stă ca piedică în calea ideilor cu adevărat majore, importante, vițale.

Nu e neapărat necesar să fii un teoretician sau istoric al acestei indeletniciri indispensabile și grele, dar nespuse de frumoase, care este translația și traduce-rea, și, totuși, nu e greu de închipuit importanța a-cestora atît pe plan retros-pectiv și în context strict contemporan. Din cele mai vechi timpuri, translatorul anonim este prezent în contactul economic, poli-tico-diplomatic dintre po-poare. Din istoria culturii, a fiecărui popor, se poate desluși, ce rol au avut tra-ducerile în procesul imbo-gățirii limbii și dezvoltării literaturii naționale. Per-rioada contemporană a o-menirii, viața internațio-nală, activitatea științifică, promovarea ideilor noi, in-formarea și documentarea

EUGEN BRATFANOF

Nu pictură multă, ci bună!

Cele mai complexe lu-crări de artă comportă un număr finit de etape și componente simple ori, mai bine zis, elementare. Re-dactarea unui roman flu-viu începe cu scrierea unei litere. Pietrearea unui tablou începe cu o primă tușe. De fapt, și tabloul, și romanul și oricare creație încep mai devreme, cu o idee răsărînd dintr-un fond magmatic, latent și fierbinte de idei și nevoi spirituale. Comparînd aceste componente elemen-tare din procesul constitu-irii unei opere de artă, con-statăm că ele nu diferă a-proape deloc de la artist la artist. Ce produce atunci deosebirea? Ce cauze ne-cunoscute concură la reali-zarea unor picturi atît de deosebite, încît nici n-ai crede că autorii lor au în-vățat aceleași lecții de creație, cu aceiași profesori sub semnul aceluiași idea-luri? Pricini aproape neîn-semnate conduc la implini-rea unor concepții artistice, nu doar despărțite în cîteva puncte, ci adesea antino-mice.

Observînd reacția privi-torului la contactul cu pin-zele mele, înregistrînd un număr de opinii, în care se sublinia caracterul fantasi și chiar bizar al unor ta-blouri, mi-am pus, firește, unele întrebări referitoare la calitatea telului și a mij-loacelor mele de pictor. Fiîndcă sincer vorbind, nu mi-am propus niciodată să obțin nici senzația de fan-tastic, nici pe aceea de straniu. Eu mi-am propus treburi mult mai simple.

În cea mai mare parte din picturile mele înfățișez oa-meni preocupați intens de o seamă de gînduri, ce pot fi, dealtfel, întuite ușor de oricine întrucît sint din cele pe care le trăim de-a lungul vieții noastre. Nici mă-car nu e vorba de situații conflictuale de o țarie a-partate. Nu pictez peisaje, ci numai portrete și compozi-ții cu personaje ce pot fi recunoscute în juru-ne. Nu sint atras de figura unor personalități. Sint foarte interesat doar de acele mo-mente în care oamenii de rînd dezvăluie personalita-te, afectivitate profundă, luciditate. Sentimentul mis-teriosului provine, cred, din împrejurarea că privesc în cotidian, în obisnuit cu un ochi dilatat de dragoste și compasiune, că manifest, cum s-ar spune, suflet, a-colo, unde pare a nu fi cazul.

Cineva mi-a comentat tablourile într-un chip care m-a determinat să-mi constientizez mai sigur op-țiunile. Acest comentator de ocazie, un om căruia nu-i știu numele, s-a arăt-at oarecum intrigat că re-prezintă scene marcate de sentimente de granită, dacă nu chiar speciale. De fapt, el le considera des-șuete. Ca de pildă tandre-tea. Într-adevăr, am com-pus mai multe lucrări, în care sentimentul de bază e o înfinită tandrete în cuplu. De asemenea, am desenat și pictat portretele imaginare ale unor oa-meni reali, unde gîndirea e ceva ce se vede. Am

Cînd n-o trăiești cum ai fi vrut!

pictat acțiunea de a gândi. Momentul în care ei realizează cu maximă concentrare **realitatea că sint**, că există într-un mod unic, irepetabil. Am în atelier o compoziție de mari dimensiuni, asupra căreia revin de mai mulți ani, compoziție ce urmărește să arate cum muzica — și muzica e gândire, poate cea mai rafinată expresie a gândirii, laolaltă cu matematica — îi face pe oameni să se simtă egali în sublim. Nu e propriu-zis o alegorie. Aș fi nefericit să știu că sint didacticist ori excesiv de narativ. În același timp, nu pot să ascund că prefer să pictez tablouri populate de personaje, în care obiectele și ambientul au tot duh de personaj, tablouri unde totul e ființă umană sau în relație cu simțăminte definitive omenești. Nu sint un fantast, ci un realist; dar pictorul realist al unor stări adeseori neglijate, ignorate, uitate

sau trăite superficial. Înclin să socot că nu eu sint ciudatul, ci acel public, care nu mai e deprins să citească — artisticește vorbind — astfel de imagini, reflectarea unor trăiri cristaline, gingașe, îndelung filtrate de inteligență. O parte a publicului, deci.

Am expus relativ puțin și cu prudență. Și poate nu atît cu prudență, cit cu răbdare. Lumea nu are nevoie de pictură, pur și simplu, ci de pictură îndelung elaborată, de un meșteșug sigur, manifestat cu emoție. Nu trebuie să picțăm neapărat mult. Trebuie să picțăm bine, pentru un public larg, dar cultivat. Oamenii găsesc întotdeauna o cale ca să se înțeleagă, dar cel mai bine e cînd vorbesc aceeași limbă, cînd vorbesc **bine** aceeași limbă.

Premiul pe care mi-l acordă revista „Flacăra” mă onorează. Îl consider și ca pe un premiu al publicului.

OLEG DANOVSCHI

Măria Sa, dansul popular românesc

Aveam, îmi aduc aminte, doar 20 de ani și dansam, spuneau cronicarii, cu mult aplomb la „Alhambra”, cînd, spre surpriza mea, am fost invitat să particip la un spectacol despre care se vorbea cu infocare. Spectacolul se numea **Nuntă în Carpați** pe muzică de Paul Constantinescu, iar eu urma să dansez alături de Floria Capsali, una din figurile cele mai marcante ale dansului românesc din acea perioadă și, mai apoi, din anii ce au urmat. M-am bucurat, desigur, pentru șansa ce mi se oferea. Am dansat în acest spectacol doi ani la rînd, în 1937 și 1938, cînd eu, cînd **Mitiță Dumitrescu**, alături de Floria Capsali. Se cuvine să fac două precizări. Prima: în 1938, cu ocazia Expoziției mondiale de la New York, unde a fost prezentă doar **Măria Tănase** și un taraf de mare clasă, trebuia să mergem și noi, cu **Nuntă în Carpați**, dar colectivul era prea mare și... A doua precizare, cea mai importantă de altfel, cea care m-a determinat să scriu aceste rânduri, ar fi aceea că prin participarea mea la acest spectacol am pătruns într-o lume de gânduri și preocupări cu care, ca să zic așa, nu mă familiarizasem. Este vorba despre acel susținut interes, o adevărată mișcare culturală, pe care-l stîrnise în epocă savantul și cercetătorul **Dimitrie Gusti**. În ceea ce mă privește, mă interesa, firește, dansul popular românesc în a cărui fascinantă lume Floria Capsali, grație profesorului Gusti, intrase deja. Desigur, n-aș zice că lumea a început cu noi, mai încercaseră destui coreografi să se inspire din pașii dansului popular românesc, dar ceea ce voia să facă Floria Capsali, ceea ce, alături de ea, voiam să facem noi, era un lucru, totuși, nou. Telul nostru era să filtrăm, prin normele dansului clasic, uriașul tezaur al dansului popular românesc. Voiam o scenarizare a pasului folcloric, și nu, cum se încercase pînă atunci, un balet folclorizant. Au trecut, iată, de-atunci, de la **Nuntă în Carpați**, 50 de ani, și mă întreb cît

am reușit să transform gîndul în faptă?! E mult, e puțin?! E concludent?! Și întrebările ar putea continua, dar nu eu sint cel care să dau răspunsul. Îmi aduc aminte, din atîtea și atîtea spectacole de unul la care am lucrat cu o pasiune extraordinară, **Harp Alb**, pe muzică de **Alfred Mendelsohn**. A fost unul din cele mai reușite spectacole ale mele. **Igor Moiseev**, un mare coregraf sovietic, a fost incintat de prospețimea aceluia balet. Mi-a mărturisit-o personal, dar a făcut și publică opinia sa. Pentru definitivarea acestui balet am făcut o foarte lungă călătorie de documentare prin mai toată țara, ca să cunosc, în cea mai deplină autenticitate a sa, dansul popular românesc. Mi-am dat seama de un lucru pe care doar îl bănuiam dar care, după această călătorie, s-a transformat în certitudine: puține sint popoarele care și-au menținut într-o stare atît de vie și de diversă, mereu innoindu-se, dansul popular. Sintem, din acest punct de vedere, posesorii unui fabulos tezaur. După cît m-am priceput, colaborez cu cele mai de seamă ansambluri din țară, cu artiști amatori și profesioniști, am valorificat o parte din acest tezaur. O parte înfimă, aș zice, dar o parte la care am lucrat din tot sufletul. N-am să înșir aici și acum toate spectacolele pe care le-am montat scenarizînd pasul de dans folcloric, dar fie-mi permis să mă opresc totuși la acele cunoscute de-acum, în țară și străinătate, interpretări coregrafice pe muzica lui **George Enescu** realizate în ultimul timp la Constanța, cu „**Fantasio**”. Mă incintă, dar nu acesta este cu adevărat cuvîntul, ci mă răsplătește și-acum afirmația unui mare muzician care, după ce-a văzut „**Rapsodia română**” în interpretarea tinerelor ballerine de la „**Fantasio**”, mi-a trimis o scrisoare în care îmi spune că, după părerea sa, **George Enescu** ar fi scris, parcă, anume celebra sa **Rapsodie** pentru a fi dansată. Autorul acestei judecăți care, repet, mă răsplătește pe deplin pentru tot ce am făcut, este **Constantin Bobescu**.

IULIAN MINCU

Tradiție și valoare în școala de medicină

O școală nu se poate numi astfel decît atunci cînd criteriului continuității i se alătură cel al valorii de nivel mondial. Mă refer evident la școala științifică națională, cea care dă adevărata măsură a activității oamenilor de știință ai unei țări.

Școala românească de medicină s-a impus de decenii prin valoarea realizărilor sale, prin extraordinarele personalități medicale recunoscute în întreaga lume. Ceea ce ni se pare însă cu adevărat remarcabil este faptul că ea nu se conturează ca entitate numai dintr-o serie de contribuții individuale — fie ele și excepționale — ci din numeroase școli științifice pe diverse domenii medicale: Școala românească de medicină internă, Școala românească de neurologie, Școala românească de chirurgie, Școala românească de endocrinologie, Școala românească de cardiologie. Li s-au adăugat, în ultimele decenii, Școala românească de genetică, Școala românească de gerontologie și Școala românească de patologie metabolică.

Medicina românească nu pierde nici un moment cadenta secolului. Este permanent în primele eșaloane, vibrează imediat la noutate, crează și impune noutate în lume, răspunzînd deplin criteriului valorii mondiale.

Un bătrîn profesor îmi mărturisea că prima calitate a unui dascăl este generozitatea. Fără generozitate, spunea el, nu vei fi niciodată un dascăl bun, adevărat.

Profesiunile de credință sună deseori patetic, dar avem nevoie de un asemenea patetism. Să învățăm să fim patetici dăruindu-ne.

Perpetua regîndire, rescriere a tuturor domeniilor de activitate, „bombardate” de noutate în fiecare moment, este la fel de actuală în medicină ca în oricare alt domeniu de vîrf, fizică sau chimie, să zicem. Cu atît mai mult în patologia metabolică, ramură relativ tînără a medicinei, la granița între medicină și biochimie. Nu poți fi specialist în acest domeniu dacă te mulțumești cu formația clasică, de medic clinician. Desi-

gur, trebuie să cunoști perfect fiziopatologie, medicină, dar și chimie, biochimie. Menționarea patologiei metabolice se face în treacăt, specialistul în medicină generală nu are decît cunoștințe în acest domeniu. Realitatea însă nu ne permite să uităm nici o clipă că patologia metabolică este o problemă extrem de actuală pentru prezent, că de perfectă ei stăpînire depinde, în bună măsură, asigurarea stării de sănătate a națiunii.

În ultimă instanță, o școală națională e rezultatul unor nevoi; evoluția ei este vital dependentă de promovarea valorilor reale care sînt răspundătoare acestor nevoi. Iar promovarea valorilor reale începe, trebuie să începă, cu formarea unor specialiști foarte bine pregătiți, într-o școală superioară de cel mai înalt nivel. Continuitatea unei școli, criteriul principal al existenței acesteia, stă tocmai în valoarea cadrelor pe care le formează. Să nu uităm că marele chimist **Humphry Davy** mărturisea că cea mai mare descoperire a sa este discipolul său, **Michael Faraday**.

Cîți dintre noi putem afirma astăzi același lucru? Nu cumva acesta ar trebui să fie criteriul după care să putem sau nu afirma că am contribuit real la întărirea prestigiului școlii medicale românești? Desigur, nu singurul criteriu, dar unul dintre cele mai importante.

Munca de fiecare ceas în profesie te obligă să cercezi, să crezi, să investezi permanent; activitatea științifică devine astfel un mod superior de a-ți asuma obligațiile profesionale, de a-ți onora numele și datoria de medic.

Sintem însă datori urmasilor noștri nu numai cu o bogată moștenire științifică. Sintem datori discipolilor noștri și cu generozitate. Școala medicală românească este, pentru întreaga lume, medicală, un punct valoric de referință. În acest moment, depinde de noi, medicii, dascălii de azi ca ea să-și păstreze acest statut de excepție. De noi și de valoarea celor pe care îi lăsăm în urma noastră. Deci, tot de noi.

de la început. Într-o vreme am cerut să lucrez chiar și după masa, imaginasem un fel de motor electric liniar, o naivitate, și eram foarte mîndru de ideea mea.

Pasiunea — spune un cunoscut dicton — e singurul orator care convinge totdeauna. Dar ce e la urma urmei pasiunea — mă refer desigur la pasiunea laborioasă, — din ce unghere tainice ale ființei izvoadește acest sentiment ce ne motivează viața și ne dă bucuria nobilă a efortului creator? Eu cred că înainte de a fi un sentiment ce se naște pe terenul fertil al vocației innăscute, este o problemă de educație care începe încă din familie, încă din perioada copilăriei și continuă toată viața alături de cei ce ne sînt modele de virtute, de hărnicie, care știu să ne sădească în suflet setea de cunoaștere. Altminteri, talentul, deprinderile latente, pasiunile zac neștiute ca niște comori zăvorțite în taințele pămîntului.

De ce astern pe hîrtie aceste gînduri indeajuns de comune, de cunoscute? Probabil fiindcă omul trecut de prima și de a doua tinerețe este tentat să formuleze concluzii, e un dat al firii, fiecare este beneficiar al unei experiențe unice și simte nevoia să o împărtășească, spre folos, celor mai tineri.

Eram încă foarte tînăr cînd alții mai mari și mai pricepuți decît mine m-au făcut să descopăr tainele motorului cu ardere internă, această minunată invenție, una din cele mai fabuloase creații ale genului uman. Apoi cu timpul am aflat un lucru care m-a surprins peste măsură: mecanismul acesta care a ajuns să revoluționeze tehnica planetei a fost și a rămas o piesă imperfectă. Se vorbea și atunci, prin anii 30, de slaba conversie de energie pe care o dezvoltă acest tip de motor (deci de marea risipă de carburant) și se mai vorbea de pierderile de putere cauzate de multimea pieselor antrenate în mișcarea mecanismului. Motorul cu ardere internă s-a născut cu alte cuvinte cu infirmități grave ce nu au putut fi corectate decît parțial, cu toate că, pentru perfecționarea lui s-au investit sume astronomice, iar în lume lucrează în acest scop sute de mii de specialiști.

Dar la vîrsta de aur ne socotim în stare de orice. Eu de pildă mi-am propus să rezolv aceste neajunsuri și am fost sigur că voi izbuti în cel mai scurt

timp. Probabil că dacă cineva mi-ar fi spus atunci că voi reuși să aduc unele îmbunătățiri motorului cu ardere internă abia după 30 de ani de muncă, m-aș fi lăsat păgubas. Din fericire nimeni nu-și poate cunoaște viitorul. La ora aceea eram însă sigur de victorie, se născuse un gînd, unul din care au rodit altele și toate în legătură cu un proiect ambițios: construirea unui motor de mari performanțe. Amintesc toate acestea numai din dorința de a sublinia din nou importanța motivației. Cînd omul trăiește pentru o idee, cînd viața particulară se îngemănează cu cea profesională, timpul capătă altă dimensiune, scopul devine ideal, iar orele, zilele și anii curg în atmosfera tonică a dorințelor, nu în ceață chinuitoare a regretelor.

Bineînțeles, planurile de acum 30 de ani nu mai seamănă cu cele de mai tîrziu, ideile s-au cristalizat pe parcurs și abia după ce am început să lucrez la Institutul Național de Motoare Termice, bucurîndu-mă aici de un deosebit sprijin, am izbutit să-mi concretizez proiectele. Am imaginat un motor din care să lipsească sistemul bielă-manivelă, piesă care generează pierderi de putere din pricina presiunilor mari exercitate de piston pe suprafața cilindrică. Un motor fără vilbrochen, așa cum a construit și **Felix Wankel**, dar inginerul german a realizat un motor rotativ. Cel la care am lucrat eu, este un motor axial de 24 CP, și care se recomandă prin următoarele caracteristici: consum redus de carburanți, cu gabaritul și greutatea extrem de reduse (1/4 din cele ale unui motor clasic de aceeași putere). Modelul funcțional a fost brevetat în S.U.A., Canada, Marea Britanie, Suedia, Elveția, Austria, Franța, R.F.G., Japonia și Liechtenstein. S-a scris pe larg despre toate acestea și în „**Flacăra**” și în alte publicații. Motorul axial ca și celelalte piese pe care le-am proiectat și construit reprezintă cartea de vizită a unei vieți, nici mai bună, nici mai exemplară ca altele, dar în care un om s-a simțit bine și fericit fiindcă n-a avut timp să se plictisească. E o rețetă pe care o recomand călduros celor mai tineri. Pasiunea dominantă este cea mai dulce osîndă și singura care ne face, odată ajunsă la vîrsta concluziilor, să ne spunem cu mîndrie că n-am trăit de pomană.

VALENTIN URITESCU

Totul e să ai scînteia

Așternînd pentru revista **Flacăra** aceste rînduri, m-aș gîndi la ceea ce-mi evocă acest cuvînt:

Flacăra este a focului; Flacăra este lumina și căldura; Flacăra este pasiunea și strălucirea; Flacăra e viața.

...Cînd te gîndești că toate acestea nu existau pentru noi pînă cînd **Prometeu**... Și astfel, de cînd el ni l-a adus, nu mai avem liniște. Trebuie mereu, în fel și chip, să avem grijă de acest foc, pentru că fără pasiune, lumină, strălucire,

căldură ne-am tîri ca bezmeticii de colo, colo. Avînd în noi însă flăcările vii ale adevărului și ale valorilor noastre, putem lup-ta sperînd mereu în victoria binelui asupra relelor, care, figura naibii, s-au revărsat peste lume ca... măsură drastică, vezi doamne, pentru că aveam focul. Dar dacă **Zeus** își inchipuie că ne-a umilit pedepsindu-ne, se înșală. Atîta timp cît omul are o flăcăra în el, nu-i pierdut. El poate să spere și să lupte, să vrea și să asude și să obțină un brîș de demnitate.

PETRE MILU

Calea spre fericire: a trăi pentru o idee

Am trăit printre motoare mai bine de 47 de ani, eram foarte tînăr, aproape un copil cînd tata m-a luat cu el și m-a dus să lucrez în secția de mecanică a Fabricii de hîrtie din

Bușteni. Pe vremea aceea, eram ucenic făcea de toate, făcea ce-i spunea meșterul și patronul, uneori treburi îndemne, umiltoare, dar asta nu m-a împiedicat să-mi iubesc meșeria chiar

● Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități ●

■ Ion Nicolae din Tulcea ne scrisese că dintr-un gest de camaraderie i-a împrumutat șoferului de pe autoturismul 16-B-7260 o cameră auto de schimb, găsindu-l în pană la 30 km de Tulcea și neavând nici petice calde, nici cameră de schimb. Nu e vorba de costul în sine al camerei de cauciuc (105 lei), ci este vorba de gestul de omenie, căruia nu i s-a răspuns cu aceeași monedă. În acest sens, iată ce ne răspunde **Inspectorul Miliției municipiului București**: Proprietarul autoturismului 16-B-7260 a fost identificat în persoana lui Tudor Gheorghe, domiciliat în București, str. Pajura nr. 21. El a recunoscut că a împrumutat o cameră auto de la petiționar și regretă neglijența de care a dat dovadă. Cu avizul de expediție P.T.T.R. nr. 776779, din 20 februarie 1987, a restituit obiectul împrumutat celui în cauză, cu scuzele și mulțumirile de rigoare.

■ **Pancea Mariana din Hălmașiu**, (str. Luncușoara nr. 78, județul Arad) ne istorisește povestea unui... pom, de fapt, a unui păr moștenit de ea și sora ei — **Pancea Rozalia** — de la părinți, ajuns în cele din urmă subiectul unui... „lung proces civil”. Sigur că, organele de justiție arădene și-au dat seama că, în esență, nu poate fi vorba decît de discordia iscată din te miri ce, între cele două surori împlicate alungind în procesomanie, dintr-un fapt, în fond, atît de minor. Și pentru a stăvili vrajba dintre cele două surori, organele locale au hotărît... să taie părul! Ce vină o fi avut bietul pom în toate acestea?...

■ Mai mulți cetățeni ne-au solicitat sprijin în rezolvarea situației lor locale. Redăm câteva dintre răspunsurile favorabile sosite la redacție, mulțumind factorilor de resort pentru sollicitudinea și conlucrarea dovedite. **Consiliul popular al județului Brăila** ne răspunde că spațiul pe care-l deține **Gretă Morariu din Brăila**, str. Orientului nr. 33, a devenit impropriu pentru a fi locuit în continuare, datorită degradărilor importante ale structurii de rezistență a imobilului. În sensul celor mai sus menționate, petiționarei și familiei sale i s-a atribuit o altă locuință corespunzătoare; **Consiliul popular municipal Birlad** răspunde referitor la scrisoarea lui **Dabija I. Ștefan** din Popeni, comuna Zorleni, că în urma anchetei întreprinse s-a constatat că acesta are probleme deosebite și s-a hotărît să fie trecut pe tabelul de priorități la locul I, pe anul 1987, la **Întreprinderea I.E.P.A.M. Birlad**, astfel că situația sa locativă va fi rezolvată încă în primul trimestru al anului în curs; **Consiliul popular municipal Brăila** a aprobat nominalizarea garsonierei în care a rămas singur **Radu Vlăduț** (str. Progresului, bl. 11, ap. 25, parter).

■ „Într-una din zile am trecut pe la magazinul alimentar „Mistrețul” din Calea Plevnei din București. Tonul ridicat, iritat, insultele care mi s-au adus de către șefa de unitate și colaboratoarele sale, nu le-am mai întilnit nicăieri în vreun alt magazin din Capitală — ne scrie **Alexandra Retezeanu**, medic psihiatru la Institutul de neurologie și psihiatrie din Șos. Bercei nr. 10, (domiciliată pe strada Grădina cu Cai nr. 4, ap. 10). După ce am apelat la bunul simț, după ce am cerut să fie tratată pe un ton ceva mai moderat, fără insulte, m-am pomenit, pur și simplu, imbrincită și dată afară din magazin.

N.N. Comunicăm pe această cale Direcției Comerciale a municipiului București că magazinul alimentar amintit, deși se cheamă „Mistrețul”, nu este plasat, totuși într-o zonă silvică, ci într-un spațiu urban în care locuiesc și muncesc oameni civilizați. Așteptăm măsurile ce se impun.

■ După ce am primit la redacție pantofi noi-nouți dar... scilicet, după ce am primit diverse aparate devenite inutilizabile, cu piese de schimb greu de înlocuit, deși se aflau în perioada de garanție, după ce am primit bomboane de ciocolată umplute cu făină, iată că **Ileș Gheorghe din Timișoara**, (str. Robespierre nr. 2, ap. 5), ne trimite o „mostră” de conservă de pește denumită „Crap in sos tomat”, fabricată de **Întreprinderea piscicolă Constanța**. În orice caz, produsul se putea chema oricum: „Oase de pește în sos

tomat”, „Codite și aripioare de pește în sos tomat”, numai „Crap in sos tomat” — nu! Probabil că C.T.C.-iștii de la amintita unitate constănțeană s-au străduit mult pînă au „omologat” noul produs bazat în exclusivitate pe oase de pește, fasonate parcă anume și introduse cu iresponsabilitate între pereții metalici ai conservei.

■ Sint posesorul unui autoturism „Dacia 1310”, cumpărat prin I.D.M.S. Valea Cascadelor București — ni se adresează **Ile Mănăscu din București**, Aleea Bacău nr. 1, Bl. B-1, Sc. B, et. IV, ap. 40, Sectorul 5. De ce vă scriu? În momentul în care am cumpărat mașina de la I.D.M.S., mi s-a dat vopsea de rezervă de cu totul altă culoare decît aceea reală a mașinii cumpărate, justificându-se că... alta nu au și basta! Și, mă gândesc că lucrurile într-adevăr așa stăteau de vreme ce s-au vîndut destule mașini de culoarea mașinii mele, de culoare roșie, și la acestea vopseaua de rezervă din cutia plasată în portbagaj era albă, galbenă, etc., numai roșie nu era. N-am avut altă alternativă decît să caut pe la centrele de desfacere a vopselelor din București și din țară. Cu ce rezultat? De nici un fel. Am apelat la magazinul „Policolor-Detergenți” (din bd. Iosif Broz Tito nr. 2), care se aprovizionează direct de la **Întreprinderea „Policolor” din Capitală**. Șansele mele au rămas cvasinule. Cum să găsească vopsea de culoarea mașinii mele, atît de necesară pentru reparații în urma unui accident?...

■ Ne răspunde **Procuratura Generală a R.S.R.**: Vă facem cunoscut că aspectele sesizate de către **Cătălin Emilescu din București**, str. Spătarului nr. 1 bis, Sect. 2, și **I.C.R.A.L. „Colentina”** au fost examinate și constatîndu-se că sint întemeiate, s-a declarat recurs extraordinar, care a fost trimis la **Tribunalul Suprem**, pentru judecare.

■ Acordăm mare atenție rezolvării situației profesionale a acelor care ni se adresează, solicitîndu-ne sprijinul. Cu amendamentul: să fim sprijiniți consecvent de către factorii de la diverse niveluri cu care colaborăm, iar cei care ne scriu să nu fie ireali în pretențiile lor. Iată câteva răspunsuri sosite recent la redacție: **Consiliul popular județean Covasna** ne răspunde că **Viorică Gavrilăș** i s-a desfacut contractul de muncă de la **Întreprinderea de aparataj electric auto și motoare electrice din municipiul Sf. Gheorghe**, în urma numeroaselor absențe nemotivate și a nerealizării normei de muncă. Conducerea unității din Sf. Gheorghe a înțeles greutățile prin care trece **V. Gavrilăș** și a reînscris-o totuși în producție; **Nicolae Șt. Iacob din Aricești-Rahtivani** a refuzat locul de muncă la **Cooperativa Munca manuală din Ploiești** (ne răspunde **Consiliul popular al județului Prahova**). Avînd o situație deosebită, aflăm că **Oficiul forței de muncă din Ploiești** l-a înscris pe lista de priorități; luînd legătura cu **I.J.P.I.P.S. Vrancea**, s-a constatat că situația relatată de **Nicu Verdeș din Focșani**, nu este cea reală (sună adresa de răspuns a **Consiliului popular județean Vrancea**), deoarece acesta are cererea de încadrare **APROBATA!** Menționăm că **Nicu Verdeș** a mai solicitat sprijin pentru a se încadra în muncă, însă, în momentul în care primea dispoziția de repartizare, nu se prezenta la unitate (?).

■ Primim de la **Ministerul Muncii**: „Persoanei încadrată în muncă, ce a fost condamnată definitiv și care, ca urmare a rejudecării cauzei, s-a stabilit prin hotărîre definitivă că nu a săvîrșit fapta imputată ori că acea faptă nu există, i se calculează la vechimea și continuitatea în muncă, timpul cît a executat pedeapsa închisorii cu obligarea la muncă corecțională. De asemenea, persoanei încadrată în muncă, ce a fost reținută pentru cercetări și ulterior a fost scoasă de sub urmărire sau achitată, intrucît nu a săvîrșit fapta imputată, ori că acea faptă nu există, i se calculează la vechimea și continuitatea în muncă timpul cît a fost reținută”.

I s-a răspuns astfel lui **Octavian Fornica din Panciu**, răspuns la care trebuie adăugat negreșit: dovada situațiilor de mai sus se va face cu ordonanța procurorului respectiv, cu hotărîrea judecătorească rămasă definitivă.

■ Aș avea o propunere pentru C.N.E.F.S. și Federația Română de Fotbal — ne scrie **Ion Chiță din București** (str. Gh. Letea nr. 14, bl. C-35, ap. 103, Sectorul 6). Propunerea ni se pare a fi interesantă: „Am văzut cu toții ocazii în care fotbalistul cade — teatral — în careul de pedeapsă, încercînd să smulgă un 11 m. Posibilitatea trucajului este mai mare la un fotbalist versat, experimentat. Am văzut arbitri dînd decizii eronate, tocmai în astfel de faze cel puțin dubioase. Pentru a înlătura asemenea decizii discutabile, propun ca în final decizia să o dea o comisie a organului de specialitate, care să urmărească pe monitor, prin reluările de faze, scena în discuție, iar prin microfonul mare al stadionului să dea decizia finală! Ce ar fi ca noi să dăm tonul într-o astfel de inițiativă, după părerea mea salutară? Totul trebuie făcut pentru ca să triumfe cauza sănătoasă a sportului, iar întrecerile sportive să fie cu adevărat sportive, să nu fie viciate de jocul intîmplării și al unor arbitraje pătinoare”.

■ Primim de la **Consiliul popular al județului Bacău**: Conducerea **Întreprinderii județene de transport local Bacău** a hotărît să se achite ajutorul de deces **Dominică Pristavu din Buhuși**, al cărei soț a decedat. Suma s-a plătit din fondul de asigurări sociale al întreprinderii. În ceea ce privește pensia de invaliditate pretinsă, a fost obligată **Anica Gherasim** — inspectora la serviciul personal al Autobazei nr. 3 mixtă, din cadrul **Întreprinderii județene de transport local Bacău** — să suporte suma de 1.437 lei —, pentru întîrzierea întocmirii și depunerii actelor.

■ **Întreprinderea ASCENSORUL din București** răspunde unui grup de 21 de locatari din

Asociația locatarilor Blocului 42 din str. Calea Piscului nr. 16, sectorul 4, București, vă aducem la cunoștință următoarele: La parterul blocului nostru funcționează un magazin alimentar modern, a cărui prezență ar fi normal să bucure pe oricare cetățean, cu atît mai mult pe noi, cei mai apropiați beneficiari. Așa ar fi normal, cu acest scop s-a și construit și el, s-ar putea bineînțeles înscrie în ambianța civilizată, modernă, a unei capitale socialiste.

Dar iată faptele de strident anacronism, care dăinuie cu constantă ironie de cîteva luni, odată cu sosirea noului responsabil:

1. Mormane uriașe de lăzi, de înălțimea unui etaj pe porțiunea a două scări străjuiesc intrările locatarilor, înfrîntînd intemperii. Costul lor, probabil, nimica toată, cîteva zeci de mii de lei acolo, nu contează.
2. Intrarea blocului are un aspect invidiat de toți locatarii blocurilor învecinate; cel mai jalnic talcioc, sau hală de vechituri, întîmpină zilnic locatarii celor peste 100 de apartamente.
3. Sub influența vîntului, sau viscolului, stivele de lăzi, în echilibru precar, supun la atenție pe toți posesorii de autotu-

str. **Banu Manta nr. 83, blocul 101, Sectorul 1**: Nu este singurul caz în care **I.C.R.A.L. Pajura** nu a luat măsuri pentru a comanda executarea reviziilor generale (RG) cu 4 luni înainte de expirarea ciclului normat, în vederea respectării legislației în vigoare la instalațiile de ridicat, respectiv, ascensoare. De regulă **ICRAL Pajura** comandă cu foarte mare întîrziere efectuarea reviziilor generale, chiar și în cazurile cînd ciclurile normate sint depășite.

■ **Dr. Ioan Neagu din Ploiești**, medic specialist la Dispensarul U.J.C.M. Prahova este cunoscut și ca un veritabil colecționar, după cum ne dezvăluie **N. Stoian și Elena Ștefan din Ploiești**. Colecția sa rarisimă cuprinde peste 6000 de piese dintre cele mai inedite. Documente originale sau copii. Grafice și machete. Obiecte și cărți medicale și istorice. Medalii, insigne și brelocuri. O fototecă ce cuprinde 4055 clișee și fotografii. Lucrări artistice și picturi pe lemn și sticlă, grafică, basorelieful, ceramică, metalografie, pirotgravură etc. etc. Descoperă albumul de familie al dr. **Carol Davila**. Deține copia registrului — datată 30 octombrie 1917 — aparținînd Spitalului de la cazarma Regimentului 10 artilerie din Ploiești, document din care desprindem că locuitorii comunei Mănești string și oferă raniților alimente și că acest gest a fost „cea mai frumoasă răsplătă ce s-a putut da vitejilor răniți pe frontul de la Mărășești”. Medicul **Ioan Neagu** se gîndește să organizeze o expoziție, să realizeze un colț tematic într-unul din muzeele ploieștene, pentru a oferi marului public comoara sa inestimabilă.

■ **Puiu Străitar**, membru al **Cooperativei meșteșugărești „Rețezatul” din Hațeg** (județul Hunedoara), se afla nu de mult între viață și moarte. Transportat la **Clinica** din Timișoara,

risme din fața blocului.

4. Frinturile acestor ambalaje, prin căderea lor, amenință locatarii și copiii.

5. Și numărul lăzilor sporește vertiginos, cu spor, fără nici o justificare la fel ca în ziua de 12.III.a.c., cînd prin grija autocamioanelor nr. 37 B 3751, 23 B 8423 castelul de lăzi a crescut și mai mult.

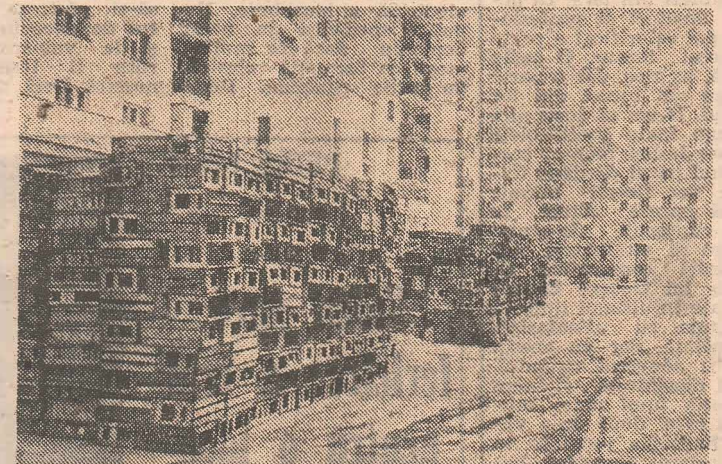
6. Cazane permanente pline cu gunoaiile magazinului întretin o bogată faună de șobolani, bine hrăniți prin grija lucrătorilor magazinului.

7) Aceste aspecte mizerabile, au umbrît cu totul zona de parcare asfaltată frumos și spațiul verde creat prin munca locatarilor.

8. Peste toate aceste minunății, tronează figura luminoasă a responsabilului magazinului, care pune la punct prin necuviințe și epite, orice încercare a comitetului asociației de a sta de vorbă pentru remedierea lucrurilor.

Cele de mai sus s-au semnalat la **Consiliul Popular al Sectorului 4**, dar ni s-a transmis, prin deputatul circumscripției, că nu se întrevede o rezolvare.

Rugăm respectuos sprijinul dv. în remedierea acestor aspecte.

● „Flacăra” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11—14.

medicii au dispus de urgență transfuzii masive de sînge. Auzindu-se vestea, 20 de membri ai aceleiași cooperative, precum și alți 7 prieteni ai accidentatului, s-au oferit să-i doneze din sîngele lor. Cu concursul admirabil al conducerii I.T.A. Hațeg — care a pus la dispoziția acestor oameni de bine un autobuz — donatorii au fost transportați de urgență la Centrul de recoltare a sîngelui Hunedoara. După recoltare, sîngele a fost expedit la fel de operativ la Timișoara.

Puiu Străitar a revenit printre ai săi, datorită solidarității umane, datorită eternului uman, datorită unui fapt de omenie de rară noblețe — ne reamintesc **Nicu Sbușchea din Hațeg**. „Eroii” acestui act de camaraderie și frumoasă pildă sint **Pompiliu Bărbani, Anton Opruț, Constantin Șandroni, Gheorghe Andruș, Sabin Neiconi, Gheorghe Florea** și alții pînă la 27.

Pagină realizată de **DORIN SĂLĂJAN**

Poșta redacției

■ **Stoian Constantin** — București: Administratorul blocului, conform Statutului, are obligația să se încadreze în disciplina financiară, folosind numai chitanțieri și completînd listele de plată la toate rubricile prevăzute în anexă. Orice locatar are dreptul să ceară lămuriri și să consulte actele din arhivă (facturi, procese-verbale etc.). De asemenea, administratorul nu are dreptul să încaseze de la asociație alte sume sub diverse forme (tichete de transport I.T.B., taxă telefon, etc) peste indemnizația prevăzută la art. 14 al. 3 din Statut. ■ **Raiu Elena** — București: În primul rînd trebuie să vă rezolvați situația familială. ■ **Filip A. Constantin** — com. Sîlbestea (Constanța): V-am expedit răspunsul prin poștă. ■ **Simbotelecan Vasiliță** — com. Bălcăcin (Alba): Pentru că ne scrieți din nou că nu ați primit adresa nr. 5479/4.12.1986 a Centrului de producție cinematografică București, pe care v-am expedit-o prin poștă, vă dăm mai jos datele despre persoana în cauză: recuziter serviciul programare și urmărirea producției, născut la 5.07.1952 în Valea Măcicului (Ialomița), necăsătorit, plătește o pensie alimentară, locuiește flotant în București, str. Postăvarului nr. 22 Bloc 12, Sc. 1, et. 7, ap. 78. ■ **Căprărescu Virginia** — București: După ce instanța de judecată va hotărî asupra mențiunilor, se va putea elibera certificatul de naștere de către compartimentul Stare civilă al Consiliului popular municipal Buzău. ■ **Asociația locatarilor Bl. XI-D str. Feleacu I, București**: Adresați-vă I.R.I.D.G.N.B. str. Cavafii Vechi 15 pentru perfectarea contractului. ■ **Ionișă Mariana** — București: Puteți ridica de la I.A.P.L. Bistrița toate sumele calculate pentru timpul lucrat. ■ **Porim Nicolae** — Orăștie: Da. ■ **Panaș Radu** — satul Cuza Vodă, com. Slobozia Conachi (Galați): Alocația de stat nu se acordă pentru copiii care sint elevi în școli care le asigură întreținerea completă din partea statului. De asemenea, nu se acordă cumulativ cu bursa, persoanele îndreptățite putînd să opteze pentru aceasta sau pentru alocație. ■ **Veriko Florentina** — Constanța: Sint îndreptățiti la alocație de stat, în aceleași condiții cu copiii născuți din căsătoria părinților: a) copiii din căsătoria anterioară a unuia dintre soți, aflați în îngrijirea lui; b) copiii din afara căsătoriei; c) copiii înfiați; d) copiii primiți spre creștere, pe baza îndreptățirii lor de organele competente, potrivit dispozițiilor legale. ■ **Ionescu Ștefan Constantin** — București: După examinarea și soluționarea cauzei de către Comisia Centrală de Pensii vi se va comunica hotărîrea adoptată.

REGHINA VĂRVICI

Nu e deloc exclus ca, venit dinafara, totul sa ti se para un joc de copii mari. Reprimi la inceput un zimbet sturnit de seriozitatea baietilor trecuti binisor de adolescenta, care se joaca — ti se pare — alaturi de barbati sariti de prima tinerețe, un joc de-a barajele, de-a turbinele, de-a hidrocentralele. Iata, Canalul Eucuresti-Dunare, iar dincolo, la citiva metri, Barajul Marun din Iran si un viitor turn de televiziune, nu departe de Fintina amenajarii de la Saad-Irak. Un amenajament cu reguli aparte, eliminand granite si distante geografice. Miniaturii, evident, ca toate acestea si inca multe altele sint cuprinse intr-o singura sala, destul de incapatoare, ce e drept!

Se face o demonstratie: incercarea Barajului Marun-Iran, la care s-a realizat studiul descarcatorului de ape mari. Citeva apasari pe butoane si toata hala incepe sa vibreze de zgomot de valuri furioase. N-ai mai fi dispus sa consideri totul chiar o joaca, apa navaleste violent, nu stii de unde si nici n-ai timp sa te intrebi. O clipa te indoiesti daca mai esti in siguranta, ca sala intreaga pare ca va fi luata de ape. Dar nu, barajul de jucarie rezista si debitul — suficient pentru a inunda cladirea — o ia pe drumul ce i-a fost croit. Acum iti cautii un zimbet, spre a ascunde clipa de spaima pe care, poate, cercetatorii n-ar intelege-o. Deschizi ochi mari asupra arsenalului „jucariilor” lor, cuprinzind laseri, calculatoare, tot felul de echipamente sofisticate. Intelegi ca „jocul” acesta este de o extremă seriozitate si de o excepțională însemnată.

Construcția care vine în contact cu apa solicită o atenție aparte și metode de cercetare-proiectare deosebite. Lucrările sint, în majoritate delicate, cu responsabilități ridicate. Orice amenajare hidrotehnică presupune un grad de risc ce trebuie cunoscut și, firește, nimeni în lume nu construiește ceva la scară naturală fără să aibă siguranța că va rezista. Încercările și căutările soluțiilor optime, menite să înlăture factorul risc, se fac în laborator. Este o sarcină grea, pe care si-a luat-o și o duce de fiecare dată la bun sfârșit „Laboratorul de hidraulică” al Institutului de Construcții din București. E vorba de o echipă — o echipă bine sudată, condusă de profesorul universitar dr. Constantin Iamandi, o echipă pluridisciplinară — nici nu s-ar putea altfel, dată fiind multitudinea problemelor ridicate de ființa umană a zilelor noastre, echipă din care face parte: prof. dr. ing. Dumitru

Cioc, dr. ing. Radu Damian, dr. ing. Octavian Luca, ing. Anton Anton — șeful laboratorului, ing. Sandu Lucian, dr. ing. Virgil Petrescu, dr. ing. Gabriel Tatu, dr. ing. Mircea Mănescu etc. Munca acestor oameni vizează un dublu scop, sintetizat în vorbe putine de prof. dr. ing. Constantin Iamandi: „Școala superioară are obligația de a fi sediul celor mai importante realizări științifice din domeniu, deci obligația de a se implica în rezolvarea problemelor de viață. Transformarea revoluționară a învățămîntului românesc prin procesul de integrare cu producția și cercetarea a dat posibilitate transpunerii în realitate a principiului de a învăța prin a munci și a munci pentru a învăța.”

Extraordinară dotare de care se bucură în mod fericit Institutul de Construcții Bucureșten prin laboratorul său de hidraulică.

Joc cu reguli savante

lică a permis colectivului prezentat să atace o problemă variată, interesantă din punct de vedere științific, cu aplicații tehnice imediate, dar și cu contribuții fundamentale. Prin această formă de integrare s-a putut valorifica eficient capacitatea creatoare a studenților, care în procesul lor de instruire primesc cunoștințe mereu noi, iar prin atelierele de cercetare și proiectare, prin practica efectivă participă la dezvoltarea unor studii vizind rezolvarea problemelor ridicate de economia națională. Organizarea în timp a Catedrei de hidraulică, dotarea de care dispune astăzi laboratorul a dus, firește, la străbaterea unor drumuri și în cercetarea fundamentală, pe cit de diferite, pe atît de atractive, ca orice țărîm al limitei între cunoaștere și necunoaștere: turbulență, difuzie, dispersie și curenți de densitate, mișcări nepermanente în sisteme hidraulice sub presiune sau cu suprafață liberă, hidraulica fluidelor polifazate, mișcarea apei prin medii permeabile, probleme de ingineria vîntului. Echipamentul de calcul al laboratorului vine să completeze ansamblul general al posibilităților de investigație, cercetarea teoretică fiind armonios conjugată cu cea experimentală.

Multe construcții hidrotehnice ce se înalță acum în toate colturile țării s-au înfiripat mai întii în sala laboratorului, pe cei citiva zeci de metri pătrați, la scări reduse. Jucării în aparență, prezentări fidele, de fapt, a situațiilor reale.

Solicitările au fost și sint numeroase. Din problematica contractuală se încearcă rezolvarea cerințelor prioritare ridicate de economia națională: energie, materiale, siguranța obiectivelor. Au fost efectuate — sint doar citeva exemple — o serie de cercetări cu privire la captarea energiei valurilor mici, ca și a energiei vîntului, cu ajutorul turbinelor carcassate. A fost construită o instalație specială pentru testarea și omologarea microhidroturbinelor cu puteri pînă la 250 kilowati. De noua instalație a beneficiat în primul rînd prototipul turbinei TEROM, brevet al Institutului de Construcții ca și alte agregate realizate la „Electromotor-Timișoara și „Energoparații” București și I.R.E. Cimpina. Produsele întreprinderii „Aversa”, pompe lucrînd în regim de turbină, au fost testate cu ajutorul aceleiași echipament, rezultatele conducînd la ideea utilizării unor astfel de mașini la producerea de energie electrică.

Ce au de făcut în continuare specialiștii Catedrei de hidraulică e relativ simplu de descris, te lămuresc „jucării” montate în sala de testare. Metroul bucureșten și proiectul „Dimbovită” isi au rezerve spațiile lor aparte în laborator, căci participările specialistilor universitari la realizarea impunătoarelor construcții sint continue. S-au căutat răspunsuri la probleme legate de protecția mediului inconjurător, legate de poluarea apelor cu suprafață liberă și a atmosferei la Canalul București-Dunare, problema Dunării în zona Deltei, evacuarea apei uzate în mare de platforma de la Năvodari. Rețeaua de termoficare a Bucureștiului, stațiile de pompare pentru irigații, captările de ape subterane, termohidraulica rezervoarelor pentru fermentarea nămolurilor, aerarea apei în procesele de epurare, mișcarea aluviunilor cu aplicații la stabilitatea albiilor sint doar citeva din temele de cercetare aplicativă ce stau pe masa de lucru și, mai ales, pe standurile de încercări ale Laboratorului de hidraulică bucureșten. Acolo, oameni dăruiti isi continuă „jocul” lor de-a barajele, de-a turbinele, de-a hidrocentralele, un joc serios, cu reguli savante.

LIANA MOLNAR ■

Metodă originală de investigație

Doctorul Ioan Mogoș de la Institutul de Oncologie a conceput și realizat o aparată originală de termografie computerizată care are toate șansele să ocupe unul din primele locuri în competiția mondială a echipamentelor medicale de această categorie. A avut alături pe parcursul anilor de muncă științifică pe specialiștii de la Întreprinderea de Calculatoare Electronice, Institutul Politehnic, FEA, ICPE. Termograful cu calculator transformă printr-o serie de operații sofisticate temperatura emisă de suprafața corpului în imagini, în adevărate hărți termice ale organismului omenes. Celulele prezintă un metabolism generator de energie calorică (termogeneză), astfel că temperatura tesuturilor este de fapt un ecou al stării lor de sănătate. Performanțele senzorialilor și ale aparatului în general fac posibilă investigația și a unor organe profunde ca ficatul, rinichii, pancreasul, plămînul, creierul. Echipamentele existente în lume se-

sizează doar modificările superficiale ale pielii sau a unor organe de suprafață. Alte avantaje ale termografului românesc? Datele sint stocate în memoria calculatorului și comparate cu alte analize anterioare permițînd o vizionare diversificată asupra dinamicii bolii și o evaluare rapidă a eficienței tratamentului. Examenul termografic se poate repeta de multe ori nefiind nociv omului prin iradiere. Cu el se pot depista precoce unele forme de cancer și boli ca hepatita cronică, reumatismul etc. Se utilizează cu bune rezultate în endocrinologie, boli interne, tulburări circulatorii periferice, reumatologie. Pe linia descoperirii bolilor în stadii incipiente, diagnostice orientative, urmărirea post-terapeutică și evaluarea eficienței tratamentelor, cu acest tip de aparat se pot face investigații în cercetarea științifică pe animale. Este prima aparată electronică medicală românească destinată exportului.

Ceasul biologic

Omul este tot mai mult privit ca fiind în osmoză permanentă cu mezosmosul inconjurător, acumînd și reflectînd, de la nastere și pînă la moarte, lumina solară, selenară, climatul pămîntean. Trecerea lui prin viață este măsurată nu numai de tic-tac-ul ceasului marcînd timpul, ci și de propriul lui ceas biologic ce indică potențialul energetic. Inventatorul Iancu Scutasu Comăneanu a realizat un ceas biologic de concepție originală, biocron, care a cules aprecieri internaționale și o medalie de argint la Salonul de Inventii de la Geneva. Cu ajutorul lui se pot obtine date despre bioritmurile omului în lunile anului (circanual) în diverse faze de luminozitate ale lunii (circulanar) și în diferitele ore ale zilei (circadian). Ceasul biologic românesc evaluează vitalitatea organismului în funcție de locul de nastere (biotop), de alimentația specifică zonei natale (biomet), de ora, ziua, luna, anul și faza selenară cînd s-a născut respectivul (biocron) și de zestrea genetică primită de la părinți în momentul concepției (biotip). Aflăm cînd tonusul nostru este mai bun sau mai slab, cînd organismul se

prezintă mai viguros și este gata să lupte cu bolile, cînd sintem mai „în formă” pentru muncă, cînd psihicul nostru e mai însoțit și cînd vedem lucrurile mai în „gri”. Paleta utilizării biocronului este diversă și în continuare extindere. Dăm citeva exemple. Timpul de naștere dă o anumită predispoziție a gesturilor, o anumită dinamică a lor, ceea ce poate fi un criteriu în alegerea locului de muncă, experiențele din țesătorii cu biocronul constituînd o reușită. În ergonomică, cronogramele dau indicații privind repartizarea oamenilor pe schimburi, acordarea concediilor. În circulație, planificarea unor curse ale șoferilor funcții de bioritmurile lor este o realitate. În zootehnie, cu ceasul biologic s-a stabilit perioada optimă de reproducere a animalelor. Randamentul maxim în procesul de învățare și asimilare are ca parametru important și bioritmul. Din medicină, menționăm deocamdată doar testările serologice dependente de potențialul energetic, experimente efectuate de doctor Maria Pătrascu.

FLORIN CONDURĂTEANU ■

TRADIȚII ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE ROMĂNEȘTI

Dovezi tehnice ale continuității (II)

După cum arată C.M. Boncu, în cea mai erudită istorie a petrolului românesc, la Tirgoșorul Vechi (Prahova), s-au găsit urme evidente de utilizare a păcurii, datînd din secolele al V-lea și al VI-lea; din această epocă provin 15 vase de factură locală, conținînd urme de bitum. Alte mănturii similare s-au găsit la Budureasca, lângă Mizil, la Histria și în alte locuri. Să menționăm, de asemenea, că termenul păcură derivă din latinul *picula*. De altfel, aurul negru carpatic era cunoscut în Europa, ceea ce Georgius Agricola va sintetiza, secole mai tîrziu, în *De natura fossilium*, scriînd că țitelul „se scurge din Munții Carpați”. Este de asemenea cunoscut un procedeu original de prelucrare a țitelului, printr-o ardere parțială, practicat de către ciobanii denumiți „păcurari”.

Foarte prețuită era sarea, o mare avuție a pămîntului românesc. Existau, din cele mai vechi timpuri, procedee de extragere a sării din apa sărată a unor izvoare sau lacuri. Tăranii din regiunea Sucevei procedau spre pildă în felul următor: saramura se punea în ceane mari, care se atîneau deasupra unui foc. Cînd saramura din ceană scădea, i se adăuga alta, pînă ce sarea se depunea pe fundul ceanului ca omătul. Izvoare sărate bogate erau cunoscute și valorificate la Corund, Bezid, Filiaș etc. Exploatarea de sare însemnate se aflau în zona salinelor de la Turda, Ocna Mureș, Ocna Si-

biu, Cojocna, Ocnele Mari, Slănic și în alte locuri. Sarea a fost, în întreaga epocă de care ne ocupăm — veacurile IV—X — și articol de export, nu numai de consum intern, fiind transportată de pildă cu plutele pe Mureș și pe alte cursuri de apă.

Extracția se realiza prin mai multe sisteme, în primul rînd acolo unde existau „maluri de sare” sau „munți de sare” (ca la Slănic—Prahova), prin exploatarea de suprafață. Alteori trebuiau însă săpate galerii verticale sau inclinate, care coborau pînă la adîncimi destul de mari. De menționat că numai în perioada secolelor III—X în Transilvania și Banat s-au identificat peste 60 de masive de sare.

În jurul anului 600, a apărut chiar un sistem original de exploatare a sării solide: metoda maramureșeană, adevărată condiție de zăcămint de la noi. Ea constă din săparea unui sau mai multor puțuri de la suprafață, care pătrund în roca acoperitoare și apoi în stratul de sare, formînd o zonă de protecție care să împiedice eventuala pătrundere a apei în salină. De la baza puțului sau puțurilor începe exploatarea camerelor formate prin excavare, diametrul secțiunii crescînd odată cu adîncimea, iar deasupra formîndu-se o boltă, menită să împiedice surparea pereților peste mineri. După forma excavăției, camerele de exploatare pot lua forme de con, butelie sau clopot. Astfel de saline s-au exploatat zeci-

chiar sute de ani în continuare, sistemul perfecționîndu-se treptat și răspîndindu-se repede în spațiul carpatodanubian. O problemă importantă era aceea a curățirii aerului din ocni, care se rezolva ingenios, coborîndu-se un grătar metalic pe care se aprindeau lemne. Ștefan Pascu și V. Cazacu remarcă în mod judicios că pentru exploatarea neîntreruptă a sării de către români în toată epoca migrațiilor pledează și menținerea, în vocabularul tehnic de la saline, a unor termeni specifici de origine latină, printre care *miliarist* (lucrător la extracția sării din puț), *mășlas* (lucrător la transportul sării), *malga* (o grămadă de sare), *malha* (funii împletite pentru ridicarea sării la suprafață), etc.

Documente interesante privitoare la comercializarea peste hotare a sării transilvănene sint cuprinse într-un text din 1899 din *Annales Fuldenses*, emis de regele german Arnulf (citat de istoricii mineritului N. Maghiar și St. Olteanu), precum și în acte din secolele X—VI care arată că volevodul bănățean Ahtum percepea vamă de la ambarcațiunile care transportau sarea pe Mureș.

Trecînd acum la metalurgia, trebuie constatat de la început că ea constituia o preocupare importantă a populației dacoromane și ulterior române, fiind practică și cu iscusința necesară producerii unor obiecte de mare finete, printre care chiar și podobe feminine din metale prețioase (mandative, brățări, inele, aplici etc.). Marșalul majorității sint de producție autohtonă. Întrucît s-au descoperit tiparele pentru turnare și presare, spre pildă la Olteanu—Teleorman (secolele V—VII), o măturie cu adevărat extraordinară, datînd din secolul IV, este coljerul de aur din tezaurul de la Simleu Silvaniei, aflat actualmente la Kunsthistorische Museum din Viena. De lantul propriu-zis sint prinse zeci de miniaturi de umalte și obiecte legate de activitatea a-

gricolă, meșteșugărească, minieră, pastorală, casnică, militară (coase, seceri, furci, topoare, foarfeci, chei, săbii, scuturi scărițe, dălți etc.), lucrute cu o extremă precizie și cu un excepțional rafinament; aurul din care sint făcute provine din minele Transilvaniei.

În ce privește metalurgia fierului, s-au descoperit numeroase puncte unde se aflau cuptoare de redus minereul de fier (peste 80 datînd din secolele IV—X), de pildă la Bezid (Mureș), Bratei (Sibiu), Soporul de Cimpie (Cluj), Fizeș și Șosdea (Caras-Severin), Dulceanca și Zimnicea (Teleorman), Budureasca (Prahova), Dănești (Vaslui) etc. Minerul de fier, în general limonit, servea ca materie primă, combustibilul folosit pentru topirea sa fiind mangalul. În tratatul *Die Istoria metalurgiei românești* (1981, coordonator: Iosif Tripsa) se scoate în evidență faptul că la cuptoarele de la Fizeș, Șosdea, Budești, Ivăncuți etc. apare vîdit „o tipologie și structură tehnico-economică tradițională, denumită asemănătoare cu cele dacice”. În întreg spațiul etnic românesc s-au identificat și vestigiile activității de prelucrare a metalului obținut, în ateliere specializate, unde s-au găsit uneltele fierarilor, tipare de turnat obiecte metalice, precum și unele produse gata confecționate, ca de pildă brăzdale de plug de tin roman, clești, cutite, sănăliși, tonoare, obisnuite și tonoare de lîntă etc. „Trebuie menționat de la început — cîtîm în aceeași istorie a metalurgiei menționate mai înainte — că o asemenea activitate nu poate fi desființată decît de o populație sedentară, statornică pe un anumit teritoriu, în măsură să poată acumula experiența coerență înare din generație în generație, și să o transmită din tată în fiu în decursul veacurilor: o asemenea activitate nu poate fi compatibilă cu nomadismul cu pendularea sau migrarea dintr-o zonă într-alta a popu-

lației, caracter specific popoarelor în migrație, cel puțin pînă la primul contact pe care l-au avut cu populațiile autohtone, înainte, deci, de sedentarizarea lor.”

O descoperire de mare interes privind epoca la care ne referim este cuprului înalt pentru topit minereu de fier: săpat în stîncă, de la Ghelari, pe „Valea Caselor”, identificat arheologic în 1895 (vezi și articolul nostru din „Flacăra” din 1 august 1986). Acesta era prevăzut sus cu un capac și o platformă de încălzire, prin care se introduceau minereul și mangalul; aerul pentru activarea focului pătrundea pe jos, printr-un orificiu. Cupurul era captușit cu material refractar, iar gazele arse se evacuau printr-un coș inclinat, care străbătea coasta dealului. Întrucît la noi se iviseră controverse cu privire la datarea acestui veritabil monument tehnic, m-am adresat la „Science Museum” din Londra, care mi-a comunicat, printr-o scrisoare din 5 mai 1983, că este vorba de secolul IX (în acest muzeu figurează o excelentă reconstituire a cupurului); aceeași datare figurează și în „Journal of the Iron and Steel Institute” (1987).

Dună toate aceste considerații și măturii arheologice nu putem decît să fim de acord cu istoricul C.C. Giurescu, care subliniază că activitatea materială a autohtonilor din spațiul dacic în veacurile IV—X dovedește că este vorba de o societate diferențiată, al cărei standard nu e deloc cel presupus de adversarii continuității, adică de viață sălbătică și sărăcă, urmare a năvălirilor. Dimpotrivă, perpetuarea tradiției tehnice și ducerea ei mai departe sub semnul creației dovedesc că, în cluda restrîngerilor vremii, civilizația străromânilor, apoi a românilor a rezistat vijeliei, și-a păstrat amprenta proprie, și-a dezvoltat fără întrerupere.

I. M. ȘTEFAN ■

Drumurile prin țară ne-au dat prilejul să ne convingem că în toate județele se acționează pentru a se asigura o hrană rațională, științific fundamentată populației, așa cum prevăd documentele noastre de partid. Dacă în vasta rețea de alimentație publică există încă mulți care reușesc să prepare niște bucate pe care nu-ți vine să le măninci nici după ce le-ai plătit cu oțel în merită, cu atât mai mare este bucuria cind intri în unități în care e reprezentat cu strălucire reversul acestei medalii. Și în alimentația publică omul sfințește locul, dar aici pasiunea și inventivitatea pot iradia mai puternic, subminând prin exemplu prejudecata că bucatele bune nu se fac decit din lucruri scumpe. Două unități neobișnuite ca profil, la care ne vom referi mai jos, ne-au convins că niște buni organizatori și mai cu seamă niște excelenți bucătari pot scoate mîncăruri extraordinare din banalii, din plictisitorii cartofi. Numai să știi să gătești !!

Inițierea în 1983 a cartofbarului din Sfintu Gheorghe s-a datorat ideii și stăruinței directorului Direcției comerciale a județului Covasna, Herman Rosner. „De foarte mulți ani aveam ideea unei unități specializate pe preparate din cartofi, ne spune dînsul. De ce? Simplu. Covasna este printre primele trei județe ale țării în ce privește producția absolută de cartofi, alături de Brașov și Suceava. Cartoful place aici foarte mult. Practica a confirmat ideea. Care a înglobat în ea și sistemul de servire rapidă. Ca și asistarea parțială la modul de preparare a hranei. Să revenim la caracteristicile unității noastre, care a spart gheata și să nu uităm afluența deosebită de cumpărători, datorită rețetelor care preluau specificul bucătăriei locale. Specialistul în cultura cartofului, dr. ing. Matei Berindei, cercetător la Academia de Științe Agricole și Silvici, a fost încântat de mîncărurile

noastre din cartofi. În nici un caz însă nu trebuie să se înțeleagă cumva că în celelalte unități consumatorii nu vor găsi mîncăruri bune din cartofi. Al doilea cartofbar l-am inițiat în toamna trecută la Tîrgu Secuiesc. Vom avea o rețea de astfel de unități. Următoarele vor fi la Baraolt și la Covasna”. La Sfintu Gheorghe, bucătarele Elena Suciu și Benkő Iolanda sînt adevăratele autoare ale delicioaselor bucate. Fiindcă trebuie spus mai ales acest lucru. Dincolo de faptul că un prinz copios poate să coste chiar sub 12 lei, mulți revin în acest local mai cu seamă datorită calității mîncărurilor. Este suficient să măninci o singură dată aici ca să-ți dai seama că un bucătar oarecare, din aceeași materie primă ar scoate o mîncare oarecare. Aici totul este delicios. Chiar și tortul de cartofi. Prețurile mici au înaintea de orice, această principala

Documentindu-se despre diversificare și calitate în alimentația publică, reporterul descoperă un deliciu pe care ni-l recomandă: tortul de cartofi, și un adevăr de care ne-am lovit și singuri :

Comoditatea strică gustul mîncării!

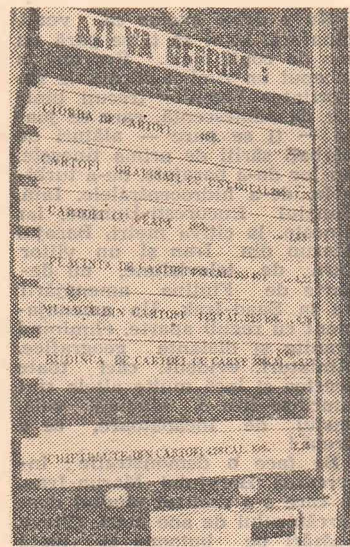
menire : să-ți aducă aminte că de preț nu sînt atît cele puse la fiert, ci prînceperea — invizibilă și netarifată — cu care cele două bucătărese își fac meseria. Oferta zilei precizează și conținutul în calorii al fiecărui fel de mîncare.

Din totalul vinzărilor, mîncarea deține valoric 90 la sută. Dacă la Sfintu Gheorghe a apărut primul cartofbar din țară, din octombrie 1986, județul Covasna mai are încă unul la Tîrgu Secuiesc. Tot în plin centru al orașului. Oricine îl știe și nu este greu să-l găsești. Aproape n-ai cum să nu-l vezi.

Aici, la baza mîncărilor, cartoful își asociază varza. Ceea ce nu înseamnă, desigur, că trebuie neapărat să se afle împreună în aceeași farfurie. În ziua în care am fost acolo se ofereau : ciorbă de cartofi (2,10 lei), supă de cartofi (1,80 lei), supă cu ciuperci (4,80 lei), supă de varză (2,80 lei), chiftele de cartofi (2 bucăți — 2,35 lei), cartofi cu smîntină (2,40 lei), cartofi gratinați (5,20 lei), cartofi parizieni (5,50 lei), cartofi surpriză (4,80 lei), cartofi umpluți cu brînză (6,30 lei). Ca alternativă a tortului de cartofi, desertul era plăcintă de cartofi. Dar poate cel mai neașteptat lucru este aici faptul că, după ce te convingi de calitatea extraordinară a bucatelor, după ce îți zici că merită să vii și de la Tulcea ca să măninci aici, după ce recunoști o dată pentru totdeauna că arta culinară nu este, un

simplu joc de cuvinte ci chiar o artă, ci bine cel mai uluitor lucru este să descoperi că bucatarul nu lipsește din unitate, că este chiar băiețașul acesta pe care vroiai să-l trimiți după bucătar. Se numește Bakk Imre. Abia s-a întors din armată. Nu prea arată cei peste 20 de ani. Ca să gătești cum gătește el, îți trebuie într-adevăr talent.

DORIN GHERGHINESCU ■
Fotografii de
ELENA GHERA ■

File dintr-o carte de bucate

- Bastonașe din cartofi
- Chiftele din cartofi
- Gogoși din cartofi
- Cartofi ardelenesi cu smîntină
- Cartofi cu unt și smîntină
- Cartofi sole
- Cartofi gratinați
- Cartofi parizieni
- Cartofi surpriză
- Cartofi umpluți cu brînză
- Chiftele din cartofi cu sos de lămie
- Iahmie de cartofi
- Chiftele din cartofi cu mazăre sose
- Pastă din cartofi cu maioneză
- Cartofi cu ceapă
- Musaca secuiescă de cartofi
- Plăcintă din cartofi cu brînză
- Cartofi gratinați la crămă
- Varză ardelenescă
- Salată orientală
- Crochete din cartofi și mazăre
- Supă gulas
- Ciorbă de cartofi
- Cartofi cu ciuperci
- Cartofi umpluți cu legume
- Budincă de cartofi cu carne de vită
- Papricaș din carne de porc
- Cartofi umpluți cu stavriți
- Cuib de cartofi umpluți cu carne
- Plăcintă de cartofi
- Tort de cartofi.

Un cartofbar și la București?

Intr-o scurtă discuție, tovarășul dr. ing. Matei Berindei, cercetător la Academia de Științe Agricole și Silvici, a comentat astfel experiența la care ne-am referit : „Convingerea mea este că am putea avea mai mulți specialiști care să știe să se ocupe de cartofi. Pentru că, în materie de cartofi, nimic nu este terminat pînă nu au ajuns în farfurie”. Îi mărturisim intenția noastră de a pleda pentru înmulțirea unor astfel de unități specializate pe cartofi. „Sînt convins că veți reuși, ne-a spus interlocutorul. Eu aș dori inițierea unor unități asemănătoare și în București și în județele Brașov, Harghita, Suceava, Sibiu. Fostul meu coleg, regretatul dr. ing. Titus Cally era atît de încîntat de idee și de nivelul realizării ei că a dăruit cartofbarului din Sfintu Gheorghe o sută de rețete pe bază de cartofi”. Ne-am adresat și conducătorilor direcțiilor comerciale ale județului Covasna și municipiului București. De fiecare dată interlocutorii noștri s-au declarat încîntați de inițiativă. La primăria Capitalei, i-am relatat toate acestea tovarășului Dumitru Drăghici, director general adjunct pentru alimentația publică. Domnia sa ne-a asigurat chiar că o asemenea unitate s-ar putea deschide în mai puțin de o lună de zile în București. Așteptăm să fie desemnat localul. În ce privește pe tovarășul Herman Rosner, de la Sfintu Gheorghe, ne-a rugat să transmitem că este foarte bucuros de colaborarea propusă și nu așteaptă decit manifestarea acestei dorințe de către bucureșteni.

Nedumeriri

Invățăm ani mulți la școală, în familie, să ne exprimăm corect, ales. Truda noastră este îndreptată în același timp și către deprinderea regulilor de politețe. Mă nedumerește, din ce în ce mai mult, de ce a devenit atît de răspîndită, în relațiile dintre oameni care nu se cunosc, folosirea persoanei a doua singular. De exemplu, în autobuz :

- Nu simți că mă împingi ? !
- Inaintează !
- Urcă !

La timidă remarcă : „Ce-ar fi să folosiți înaintați, urcați, împingeați” se răspunde și mai acingentat : „Ia vezi-ți de treabă !”.

În magazine a devenit monedă curentă vorbirea :

- N-ai bani mărunti ?
- Ai sticle de schimb ?

Pe stradă, mereu, aud pe cineva care se adresează : „Nu știi unde vine strada... ?” Cel puțin, eu, în aceste condiții, nu-mi amintesc de nici o adresă, deși m-am născut în București.

La fel de nedumerită privesc la o scenă, din ce în ce mai răspîndită în mari-taxi. Unii

călători cumpără corect biletul, dar, cînd coboară, îl pun, avînd grijă să nu-l mototolească, alături de șofer, nu ca s-ajungă la coș, ci din nou în circuit... Cum se urcă un alt pasager biletul e... refolosit, bineînțeles contra celor 5 lei. Între șofer și unii călători s-a instituit o astfel de complicitate... la vedere, pentru că de cînd merg cu maxi-taxi nu am văzut o singură dată un controlor la cap de linie. Cu atît mai mult n-am văzut un controlor pe traseu (e adevărat, în mașină e aglomerație) care să urmărească cum se respectă orarul și, mai ales, normele legale de călătorie. Recunosc, n-am fost atentă în ce fel se returnează biletul : „Ia-l sau luați-l !”.

CARMEN DUMITRESCU ■

Ca nuca-n perete

Campania împotriva fumatului îmbracă cele mai diverse forme : pliante, afișe, conferințe, intervenții în presă. Sînt solicitați să-și spună părerea despre acest adevărat flagel al secolului XX specialiști în igienă și protecția muncii. S-a interzis prin lege fumatul în instituțiile de învăță-

mint, în unitățile sanitare, în unele localuri publice. Campania anti-tabagică vizează mai ales tinerii, mai expuși deprinderii acestui nefast obicei. Cine nu fumează pînă la 20 de ani are puține șanse să se mai apuce după aceea. În unele țări, prin lege, producătorii de țigări au fost obligați ca ambalajele să fie astfel desenate și scrise încît să avertizeze despre riscurile la care se expun fumătorii. Lăsăm la o parte faptul că literele sînt atît de mărunte că sînt departe de a sări în ochi.

La noi, se depun eforturi susținute care îmbracă diferite forme propagandistice împotriva fumatului. Iată, avem în față un pachet de țigări Bucegi, marcă nou apărută. Să descriem ambalajul. E destul de reușit din punct de vedere grafic, însă desenul se potrivește foarte bine pentru reclama turistică. Pe pachet, pe ambele fețe, sînt desenați doi schiori care, într-o splendidă cristiană, răscolesc zăpada coborînd o pîrtie. Zim-besc și par a fi extrem de sănătoși și bine dispuși. Sînt, evident, tineri. Cele două culori de fond, alb și albastru, sugerează zăpada imaculată și puritatea azurului. Cine privește desenul ar putea crede că e suficient să fumeze cîteva pachete de țigări marca Bucegi și să ajungă astfel un schior, dacă nu renumit, mă-

car reductabil. Văzînd pachetul de țigări astfel ambalat, ar putea un tînar măcar bănuși pericolul care-l pîndesc dacă se dedă fumatului ? Zicem noi, nu. Nici să ne ulem vitrinele cu desene macabre nu pare a fi o soluție, dar a „lipi” fumul de țigară de aerul curat al muntelui ni se pare a potrivi cu grijă nuca-n perete.

Iacă, trece anul

În urmă cu un an, Sergiu Dan Stroescu, proprietarul imobilului din București, strada Alexandru Lucusteanu nr. 37, sect. 5, ne-a sesizat că în urma lucrărilor de construcții din preajmă, prin montarea unei macarale, gardul imobilului a fost distrus. Conform planului de sistematizare, imobilul cu pricina trebuia să rămînă intact.

Inginer constructor de meserie, tovarășul Stroescu a înțeles foarte bine situația creată și a fost de acord să i se refacă gardul după demontarea macaralei. În 26 aprilie, anul trecut, s-a întocmit și o minută în acest sens între delegații Centralei Antrepriză Generală de Construcții Montaj București și Antrepriza de Construcții Mon-

taș nr. 5. Constructorii au promis că în 30 de zile de la demontarea macaralei folosită la executarea blocului 78, situat în vecinătatea locuinței din str. Alexandru Lucusteanu 37, să refacă gardul de prefabricate care împrejmuiește proprietatea tovarășului Stroescu. O scrisoare în acest sens, semnată de directorul general ing. P. Petroșanu, a fost trimisă și redacției.

În urmă cu jumătate de an, macaraua a fost demontată. Nici pînă astăzi gardul n-a fost refăcut. Minutele, scrisorile au rămas niște simple hîrtii fără acoperire. Promisiunile, înțelegerile, stringerile de mină, scuzele, apelul la înțelegere s-au dovedit, cel puțin pînă astăzi, o joacă de copii, să nu-i spunem altfel.

Făcînd abstracție de hîrtiile scrise de mină sau bătute la mașină, e vorba totuși de o înțelegere între oameni în toată firea, de promisiuni, în ultimă instanță de cuvinte de onoare, de asigurări, pe care nu îndrăzîm să credem că au fost făcute știindu-se dinainte că nu vor fi onorate. Pînă acum așa s-ar părea.

În această situație, ne întrebăm tovarășul Stroescu, ce ar trebui să mai facă ? La vremea potrivită și-a făcut un gard care l-a costat muncă, bani. De ce să refacă ce-au stricat alții din grabă sau neglijență ? S-a în-

Cum ne îmbrăcăm în 1987

In fiecare an, o armată întreagă de oameni pricepuți în a îmbrăca pe alții își pun problema cum să arătăm mai frumoși, mai moderni. Deși creația este un act personal, prin răspunderea ei, prin întregul sistem care promovează o linie, care lansează o colecție, prin tot ceea ce îi urmează, chiar și prin drumul de la colecție la producția de serie, mai frumosul vestimentar lansat în prezentări de modă, în expoziții și, în ultimă instanță, expus spre vânzare este rezultatul unui efort colectiv care înseamnă talent, imaginație, informare. Că moda e un lucru foarte serios este unul dintre adevăratele, dar aici, la Centrul de cercetare și proiectare a îmbrăcămintei al Ministerului Industriei Ușoare și al Centralei industriei confecțiilor, printre cei aproape opt sute de ingineri confecționeri, artiști plastici, tehnicieni confecționeri și muncitori modelieri, adică printre specialiștii centrului, seriozitatea este primul lucru care îți impune. Confund deci pe seriozitatea gazdilor, pe pasiunea și înaltul lor profesionalism, ne străduim să aflăm ce vom purta în acest an, cine lansează linia, un model, cum ajung creațiile centrului în magazine și multe alte lucruri de acest fel. Primul interlocutor, Teodora Babii, directoarea centrului.

— Până una alta, tovarășă directoare, până să aflăm cum ne vom îmbrăca, spuneti-mi ce este acest centru din punctul de vedere pe care îl abordăm — moda?

— Centrul nostru de cercetare și proiectare desfășoară în această privință o activitate de informare, documentare, colaborare internațională, cercetare și creație pentru stabilirea tendințelor de modă la nivelul industriei noastre de confecții.

— Așadar, atelierul de creație ale întreprinderilor de confecții din țară țin seama de linia pe care o dați dv.?

— Noi alcătuim un plan de creație și, în cadrul său, fiecare întreprindere își gândește colecțiile pe care le prezintă la contractări. Să știți că linia modelului dau două trei mari nume, celebre case de modă, restul de firme creează plecând de la aceste linii. Moda nu poate fi ruptă de contextul internațional. Fiecare țară vine cu ceva propriu, specific. În fiecare an și noi ne aliniem modelul din lume. E firesc să avem, astfel, o privire unitară în ceea ce privește linia.

— Cum sînt privity creațiile românești în lume?

— Am exportat până acum în foarte multe țări. În 1987 avem contracte cu firme din peste 20 de țări. Dacă adăugăm doar succesele de la prezentările de modă din 1986, vă puteți face o imagine asupra potențialului nostru în materie de creație vestimentară.

— Menționați aceste succese.

— În cadrul Tîrgului internațional de la Leipzig, am obținut locul I cu o colecție primăvară-vară 1987; la Salonul internațional de modă de la Bruxelles,

colecția noastră a fost deosebit de bine apreciată, astfel că am fost invitați și în acest an; la Plovdiv, la un festival internațional, am primit, de asemenea, locul I pentru o colecție primăvară-vară 1987, după cum, la Kiev, la Săptămîna modei pentru tineret, am cîștigat un loc I pentru o colecție toamnă-iarnă 1987-1988. De altfel, noi am găzduit și Congresul de modă al țărilor din C.A.E.R., unde s-au stabilit tendințele pe 1988.

— Dincolo de aprecieri, ce finalitate au avut prezentările de modă la care ați participat?

— Firește, am fost solicitați de numeroase firme. Jumătate din contractele încheiate au la bază creații românești. Cealaltă jumătate are în vedere colecții în colaborare cu diverse firme cunoscute din lume.

— Care sînt argumentele noastre?

— Ei ne cunosc specialiștii, potențialul de creație și producție. Francezii și italienii lansează modele în serii mici. Noi primim comenzi pentru serii mari, dar am început să promovăm și serii mici și colecții cunoscute sub denumirea de colecții de „boutique”. Sintem interesați și lucrăm bine.

— Tovarășă directoare, ce vom îmbrăca în acest an? Cred că detaliile sînt foarte multe, să ne oprim deci la acelea care dau nota generală.

— Să începem cu femeile. Sezonul primăvară-vară se remarcă printr-o nouă concepție vestimentară, punctul de plecare fiind noua interpretare dată aspectului țesăturii și paletelor coloristice. Se disting patru siluete. Silueta „dreaptă” cu linia umărului ușor subliniat, amănșura mică, decolteu la baza gîtului, gulerul avînd „reverul spitz”. Lungimea, de la mină, jumătatea genunchiului și pînă la jumătatea gambei. Butonajul este la două rînduri, nasturi metalici, și un aspect masculin al confecției. O altă siluetă numită „X” are ca detaliu important, alături de celelalte caracteristici ale siluetei „drepte”, bascul, care poate avea dimensiuni diferite. Urmează silueta „A” sau „trapez” cu umerii pe linia normală sau ușor îngustați. Decolteul poate fi tip cămașă sau cu rever ascuțit, iar talia este nemarcată. Lungimea, de asemenea, pînă la jumătatea gambei la rochiile, mantouri, impermeabile. În sfîrșit, silueta „O”, specifică tinutei sport, este reprezentată prin jachete și bluzoane, cu umerii rotunjiți, cu amănșurile coborîte, care se poartă cu pantaloni colanți și fuste conice mici. Pantaloni pot fi strîmți, tip „țigaret” sau evazați, tip „pijama”, cu multe detalii, fermoare metalice, diferite aplicații.

— Și bărbații?

— Moda masculină nu prezintă mari modificări. Sacou sau costum cu umeri largi, revere alungite și puțin lățite în partea superioară. Pantaloni pentru tineret au maximum de lejeritate pe șolduri și sînt strîmți în partea terminală. Cămășile au o linie pe corp, gulerul tare și buzunare.

— Și clasicul?

— Este de mare actualitate. La două rînduri, cu umerii mai largi. Se simte tendința de a introduce moda clasică și la tineret, dar cu mici modificări, ușoare libertăți, neglijențe proprii vîrstei.

— Sînt noutăți la copii?

— Specific pentru îmbrăcămîntea copiilor rămîne faptul că moda ascultă numai de imperative strict funcționale, care, bineînțeles, implică esteticul, orice formă fiind perfect adaptată destinației.

— Părerile a doi creatori

Florica Pănescu a absolvit în urmă cu opt ani secția „creație vestimentară” a Institutului de arte plastice din București. Este șefa de atelier la Centrul de cercetare și proiectare a îmbrăcămintei.

— Care este primul lucru pe care-l aveți în vedere cînd gîndiți un model?

— Destinația. Indiferent că este vorba de o colecție pentru țară sau pentru export. Trebuie să știu cine o va purta. Îmi aleg țesăturile, culorile. Noi preferăm niște culori, în general deschise, francezii preferă culori mai dulci, italienii poartă foarte colorat. Pentru asta mă documentez foarte mult.

— Cum ați gîndit pentru noi linia în acest an?

— Cred că „sportul” prinde foarte bine și ne avantajează. Pentru după amiază, o linie în „X” este foarte potrivită, avînd un ușor aer romantic. Linia „trapez” se dovedește confortabilă mai ales în ceea ce privește piesele exterioare: mantou, jacheta, impermeabil.

— Revine „mini”?

— A revenit de anul trecut, dar la noi n-a prea prins. Adevărul e că merg toate cele trei lungimi.

— Nicolae Ivanov a absolvit, de asemenea, Institutul de arte plastice și este creator în cadrul atelierului de creație bărbați.

— Cum vi se pare că se îmbracă tineretul nostru?

— Modern, dar, uneori, exagerează. S-a pus problema, ani în urmă, să se vîndă compleuri de îmbrăcămînt: cămașă, cravată, haină (sacou), pantaloni. În felul acesta formezi și gustul tinărului. Află că, de pildă, trebuie să existe un dozaaj al lărgimii pantalonului, o corelație între partea de sus și cea de jos.

— Oferiți-le două modele.

— Iată, jacheta și sacoul. Largi la umeri dar fără exagerări, mincea largă, cit mai puține accesorii, iar cele existente să fie funcționale. Pantaloni să aibă pense adînci, dar care să nu-i strice linia. Culorile acestui an sînt deschise, „olimpice”: galben, roșu, verde, albastru. Culori curate, pure, nelucrate. În privința materialelor, se remarcă schimbarea destinației unora ușoare, cum ar fi cele specifice cămășilor, adică tercotul, ca să dau un exemplu. Din acest tercot subțire se fac bluzoane, pantaloni, jachete, sacouri.

— Și clasicul?

— Este de mare actualitate. La două rînduri, cu umerii mai largi. Se simte tendința de a introduce moda clasică și la tineret, dar cu mici modificări, ușoare libertăți, neglijențe proprii vîrstei.

— RĂZVAN BARBULESCU ■

Oameni și pasiuni

Brăila, strada Grației, 113

Nu tot ce-i neobișnuit are și aerul de a fi. Colecția de cactuși a lui Petre Dobrotă e una din cele mai mari din cîte există. Puțini realizează aceasta și încă mai puțini sensul constituirii ei. Dacă băgăm de seamă că e vorba de pasiunea unui profesor de matematică, și nu de vanitatea unui milionar excentric, începem să bănuim cîteva din datele problemei. Fiindcă orice colecție e o problemă. Mai bine zis, orice colecționar.

Cactușii sînt niște plante ciudate, care răzbesc îndeobște în regiuni uscate și fierbînti, prin locuri, adică pe unde aproape că nu mai crește nimic. Se înțelege că Brăila nu-i, în nici un caz, în astfel de loc. Unul din motivele pentru care Petre Dobrotă a socotit că merită să întemeieze o colecție de cactuși e acela că, de fapt, nu exista nici un motiv ca să-l îndemne la întemeierea ei.

Sînt două feluri de intelectuali în lume: unii care nu se apucă de un lucru decît atunci cînd au toate condițiile și alții, care abia cînd le lipsește totul, sînt cu adevărat nevoia să înceapă. În urmă cu douăzeci și cinci de ani, cînd Petre Dobrotă a adus în casă primul cactus — un „Echinopsis”, argentinian — a realizat și cîteva din inconvenientele plăcerii de a avea în casă un cactus. Curînd a aflat că un specialist în domeniu — un cactusolog german, al cărui cuvînt era, într-o vreme, foarte ascultat — decisese că în Europa centrală și estică e greu, dacă nu aproape imposibil de cultivat cactuși. Specialistul nu preciza dacă e imposibil de acclimatizat cactuși gata crescuți ori de crescut din semințe. Petre Dobrotă a remarcat viciul profetiei acestuia și a purces la treabă. Trebuie spus că profesorul Petre Dobrotă avea, totuși, o pricină serioasă ca să vizeze la o colecție. El e matematician. El știe că orice lucru stă în sisteme, nu izolat, că rațiunea dîntii a oricărei ocupații sistematice e cunoașterea. O cunoaștere e drept, de un fel mai aparte, stimulată de o continuă bucurie: florile cactusului. Dar ce cunoaștere autentică nu e cu bucurie?

Strada Grației — nimeni n-ar putea să spună de ce se cheamă așa — e o ulicioară din Brăila veche. Casele seamănă între ele, fiindcă și oamenii care locuiesc pe aici seamănă între ei. Gospodari și gospodării. Din stradă e greu să-ți închipui că una din aceste gospodării e foarte deosebită de celelalte. Inventarul din 1986 al colecției de cactuși a lui Petre Dobrotă numără 4327 specii și varietăți. Ce este, pînă la urmă, un cactus? Editorii unei reviste americane — Cactus and Succulent Journal — afirmă că nu-i tocmai sim-

plu de spus ce e un cactus, dar că e mai interesant de știut ce e acela un colecționar de cactuși: „un om care a descoperit într-o plantă toate frumusețile naturii”. Cu cît mai stranie și mai zburlită e înfățișarea plantei, cu atît mai suavă și mai armonioasă e floarea. „Eu insumi, spune Petre Dobrotă, fac parte din această colecție. M-am format ca om de știință odată cu ea. În general, colecționarii nu prea sînt dispuși să-și arate opera. O colecție de plante pentru folosul unui singur om e un nonsens. E ca și cum ai vrea să ai natura numai pentru tine. Dacă mergi pe stradă și dai peste un ou de aur nu trebuie să te rezezi să-l ridici. Trebuie să te uiți după găina care face ouă de aur. O colecție cu profil botanic e un prilej de studiu. Pînă la urmă, e importantă posibilitatea de a putea studia natura prin intermediul unuia din creațiile ei. Mulți din cei care vin să vadă colecția de cactuși, au revelația nemăsuratei creativității a naturii, înțeleg mai bine ce se pierde ignorînd natura. Există ideea strămutării colecției într-o viitoare grădiniță botanică orășenească. Mă gîndesc adesea la această idee și mă întreb cum poate fi materializată. Nimic nu e imposibil — mi-o dovedește chiar faptul că din dragoste și tenacitate, iată, s-a născut o asemenea colecție într-un loc ce nu părea să o îngăduie — numai că ar trebui găsit încă un pasionat ca mine, capabil să o îngrijească și să o dezvolte. Pasiunea presupune o selecție și o orientare înfăptuite cu grijă și cu plăcere. Am încredere în timp, timpul le rezolvă pe toate.”

Petre Dobrotă e un om tînar și foarte activ în plan social. De fapt, excipent devotamentul pus la realizarea colecției sale de cactuși, e greu de asemuit colecționarului tipic, desprins de tot ce nu privește direct obiectul pasiunii sale. Predă matematica la liceul „Panait Istrati”, și, cu toate că n-are timp deloc, găsește timp pentru toate. Acum, spre exemplu, pregătește pentru „Festivalul lălelelor” de la Pitești o selecție de cactuși, pe care, firește, o va însoti. Cit timp va lipsi de acasă, sera cu „plante succulente”, fiindcă așa li se zice cu un nume general cactusilor și celorlalte plante din colecție, va sta fără grija zilnică a minilor și sufletului stăpînului ei. Întreb, de aceea, pe Petre Dobrotă cîtă vreme pot să stea plantele fără dînsul. „Cactușii cresc în condiții dintre cele mai vitrege. Cactușii mei n-au nevoie de mine. Eu sînt cel care are nevoie de ei”.

TUDOR OCTAVIAN ■

voit de la serviciu, a bătut drumurile, a primit asigurări de la întreprinderi dotate cu ștampile și antete, a stat de vorbă cu oameni în care a crezut, care au fost investiti cu o responsabilitate pentru ceea ce fac. Să la drumul tribunalului sau să scoată alți bani din buzunar cu care să-și repare gardul?

Zicem noi, gardul trebuie refăcut, însă în nici un caz cu banii tovarășului Stroescu, ci cu ai altora. Cine sînt aceia? Probabil cei care au semnat minuta.

OPREA GEORGESCU ■

Gemenii, împreună pentru totdeauna!

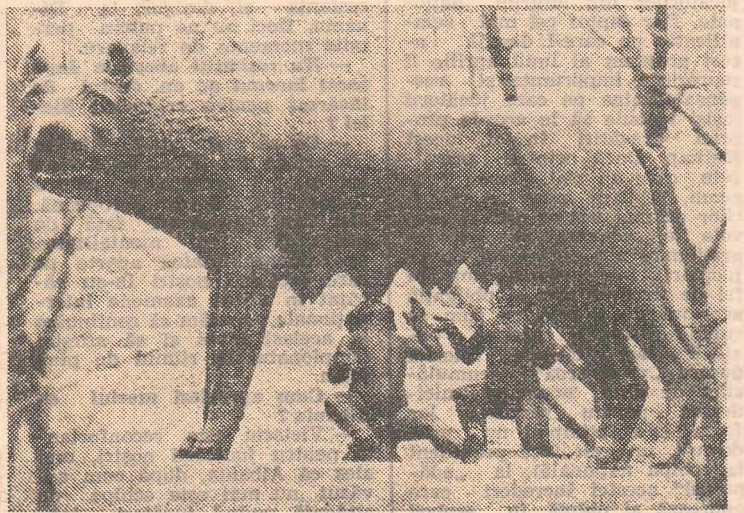
Dăm curs interesului mîni-festat de cititorii noștri asupra statuii „LUPOAICA ROMEI” din Piața Dorobanți, venind cu cîteva amănunte de construcție, precum și cultural-istorice — fapt prilejuit de cele cîteva se-

sizări primite la redacție în urma dispariției unuia dintre gemeni — este vorba, firește, de Romulus și Remus — poștați, în poziție de alăptat, sub pînțele simbolice ale animal. Acestea ne-au fost comunicate de către arh. Cristian Brăcescu, de la Comitetul de Cultură al municipiului București:

„Îndrăgita statuie constituie, la origini, o replică după un celebru monument antic, inițial fiind o sculptură etruscă, anterioară fundării Romei (este vorba de lupoaică), căreia romanii i-au adăugat pe cei doi gemeni, ilustrînd astfel legenda. Intemeiere a orașului. În toată lumea e cunoscută ca efigie a Romei.”

Monumentul din București este un cadou din partea municipiului Romei, oferit în 1906 și devenind astfel simbol al înfrățirii celor două capitale europene și recunoașterea a latinității poporului român; pe cele două fețe ale soclului sînt montate stemele orașelor Roma și București. A fost amplasat, la început, în zona actualului sediu al Marii Adunări Naționale, mai apoi în Piața Sf. Gheorghe. Actualul amplasa-

ment este cel menționat la începutul acestor rînduri, într-un cadru natural, potrivit, dimensiunilor monumentului (și cu această ocazie dăm și răspuns celor care propuneau o nouă amplasare, în Piața Romană: lărgimea acestei pieți, cit și cele două blocuri impozante ce încadrează bulevardul Magheru dinspre acest sens nu ar aduo-

nici un avantaj estetic monumentului, datorită însăși dimensiunilor sale). Dispariția primului dintre cei doi copii din bronz s-a petrecut acum 12 ani, el fiind găsit repede de către organele de miliție într-o curte din apropiere, faptul fiind efectuat de către un tînar dezecchilibrat. Mai recenta dispariție a lui „Remus” s-a consumat în

împrejurări oarecum asemănătoare, statueta fiind recuperată de către lucrători de la Circa 1 miliție, în zona Gării de Nord. De această dată întregul monument a fost revăzut, statuetele celor doi gemeni fiind ancorate, montarea acestora fiind executată de către Comitetul de Cultură și Educație Socialistă al Municipiului București, cu concursul restauratorilor de la Muzeul de Istorie și artă al municipiului, încercările viitoare ale unor posibile, reprobabile acțiuni inconștiente, devenind astfel excluse.

HORIA PĂTRAȘCU ■

P.S. — Aflăm pe aceeași cale că una dintre plăcile metalice ce flancau Monumentul Aviatorilor — cuprinzînd numele unora dintre eroii căzuți — și despre care, la fel, am primit cîteva sesizări la redacție — s-a desprins pur și simplu de pe soclu, reinstalarea ei (necesitînd operațiuni de turnare din beton) fiind întîrziată de vremea nefavorabilă și pericolul de îngheț. La ora actuală și acest monument este complet, putînd fi admirat la întreaga lui valoare.

Imagini ale bucuriei, dar totodată și ale tăriei morale a acestei familii unite care este „clubul tricolorilor”.

Spre un nou „virf” al sezonului fotbalistic

24 februarie, 25 martie, 29 aprilie: aceste repere calendaristice marchează tot aștea momente de „incordare” la nivel superior a forțelor fotbalului nostru — pentru Super Cupa europeană, pentru meciul oficial cu Albania și pentru cel oficial și decisiv cu Spania.

Importanța reperelor calendaristice trimite, însă, la importanța intervalelor dintre ele, respectiv, a muncii și pregătirii pentru întimpinarea lor. Pentru 24 februarie, sint cunoscute măsurile întreprinse de federație pentru a asigura Stelei cele mai bune condiții de abordare a prestigioasei întîlniri de la Monaco; între acestea — nereunirea (pentru prima dată în ultimii cinci ani) a lotului național, în pregătiri centralizate de iarnă. Pentru 25 martie, de asemenea este cunoscut startul lansat al echipei naționale, care a făcut în numai trei „mutări” consecutive într-un sui-generis „simultan balcanic”: cu Turcia (3-1 la Ankara, 4 martie), cu Grecia (1-1 la Atena, pe 11 martie) și cu Albania (5-1 la București, pe 25 martie).

Problema care se pune acum este, deci, ce facem pentru 29 aprilie, pentru pregătirea acestui atît de necesar „al treilea virf de formă al fotbalului nostru”? Din fericire, conducerea federației este prima care și-a pus această problemă, conștientînd pentru această importantă lună aprilie un program de acțiune pe care-l dorim cel puțin la fel de eficient pe cît este el de limpede. Și este limpede, am zice, precum un silogism — cu premisă majoră, minoră și concluzie.

„Premisa majoră” este necesitatea victoriei în jocul cu Spania.

„Premisa minoră” e dată de luarea în considerație a citorva realități inedite survenite în ultima vreme în viața echipei naționale. E vorba, între altele, de micile „peripeții” ale perioadei anterioare, de supra-solicitarea acuzată, pe drept, de unii componenți ai echipei naționale și, implicit, de răzgul pe care-l solicită pentru a-și rezolva anumite probleme curente sau de sănătate; apoi, de observația justă că în meciul cu Albania n-a fost atins potențialul maxim, datorînd de speranțe pentru jocul cu Spania și de faptul că, „între timp”, mai avem o partidă importantă — cu echipa olimpică a R.F.G., în preliminariile Jocurilor Olimpice.

Ca urmare, o primă măsură este descongestionarea programului competițional al jucătorilor de lot, prin amînarea restanțelor Stelei (la Craiova) și echipei Dinamo (în cupă, cu Metalurgistul Cugir) pentru data de 6 mai. Apoi, pentru meciul amical cu naționala Israelului (în 8 aprilie, la Brașov) s-a luat decizia să prezîntăm sub titulatura de echipă națională (deci joc de palmares) cea mai bună, în principiu, echipă olimpică de care dispunem, la ora actuală, deci

inclusiv jucătorii din lotul național, care au drept de joc la olimpici (Belodedici, Bumbescu, Balint, Zare, Movilă). Această decizie permite două observații: prima — că un astfel de joc va putea fi un „barometru” al șanselor în partida oficială cu echipa R.F.G., ce se va disputa peste alte zece zile; a doua, că se va realiza, astfel, o ușurare a programului pentru ceilalți componenți ai lotului național (Ungureanu, Cămătaru, Iovan, Lăcătuș et Co.), rămași deci la dispoziția cluburilor în tot răsîmpul dintre 26 martie și 23 aprilie, cînd „va suna adunarea” pentru jocul cu Spania. Trei jucători din națională vor fi prezenți, totuși, la Brașov: Bôlôni (va intra în joc în partea a doua, pentru a urca la 93 numărul selecțiilor sale în națională — iată un gest frumos din partea... organizatorilor!), Belodedici și Bumbescu.

Relativ la această „componență maximală” a lotului olimpic s-ar mai impune și observația că, pentru preliminariile trecutului campionat mondial, a fost apelat la tot ce-a avut fotbalul nostru mai bun la orele respective — lucru dovedit acum (dacă mai era nevoie!) și de interdicția pe care jucătorii respectivi o au de a evolua la olimpici.

Din aceste premise și din acest program decurg, desigur, cîteva concluzii importante. Prima este că lotul național (cu excepția jucătorilor amintiți) nu se va mai reuni în pregătiri centralizate în vederea jocului cu Spania pînă în data de 22 aprilie (după etapa de campionat din duminică aceea). S-a apreciat că cele trei meciuri de pînă acum, plus plasarea acestui joc în plin sezon sint suficiente pentru a contura un potențial de virf componenților lotului național. A doua concluzie este aceea că pentru cluburi s-a creat un ciclu competițional de 6+8+12 zile, cu doar două etape de campionat, între cea de mine și cea din 3 mai (exclusiv), lucru care le obligă la măsuri corespunzătoare de menținere și întărire a formei sportive a jucătorilor din loturile naționale. Dar faptul „cel mai semnificativ pe care-l degajă acest program al lunii aprilie îl reprezintă importanța și responsabilitatea pe care jucătorii înșiși trebuie să le acorde propriei pregătiri în tot acest răsîmp. Dacă oîntre premisele care au stat, cum spuneam, la baza adoptării măsurilor de mai sus se află și nevoia de „relaxare” sau descongestionare a programului unor jucători internaționali, tot la fel de firească este și obligația acestora de a înțelege cum se cuvine rosturile acestei perioade, care trebuie folosită pentru „protejarea” acumulărilor de pînă acum, și nicidecum pentru risipirea lor (cum s-a întîmplat nu prea demult, un gest fără precedent la echipa națională), la „adăpostul” acestei încrederi care onorează și obligă, în același timp.

Campionatul

Derbiul etapei Steaua — Sportul

Tudorel Stoica:
„Puncte, avem nevoie
de puncte!”

— Cum a fost la Moreni, Tudorele?

— S-au apărut foarte bine, de parcă jucau în deplasare. A absentat și Pițurcă, bolnav de sinuzită, Hagi a avut, și el, febră înainte de meci, Iovan la fel...

— Înțeleg că n-a fost un moment de relaxare din partea voastră.

— Nicidecum. Prestigiul și cartea de vizită de care ne bucurăm trebuie onorate în permanență. Dar chiar dacă sintem pe primul loc, jucăm tot cu o echipă de fotbal, așa că pot interveni — și nu numai în campionatul nostru — situații ca asta, în care cea din frunte să nu poată învinge pe cea din coada clasamentului. În fotbal, nici un rezultat nu poate fi știut dinainte, orice echipă putînd să pună probleme altele, indiferent prin ce mijloace. De aceea, nu cred că trebuie să facem o „tragedie” din acest rezultat, mai ales că ne-a adus, totuși, un punct în clasamentul adevăratului.

— Cum vezi meciul cu Sportul studentesc?

— Va fi un meci foarte greu pentru că Sportul studentesc este o echipă foarte bună. Sperăm să tranșăm victoria de partea noastră, întrucît avem mare nevoie de cele două puncte, dincolo de blazonul care, cum spuneam, ne obligă să jucăm mereu la victorie.

— Consideri, deci, că titlul încă nu este adjudecat?

— Bineînțeles. Ca să fim liniștiți și să avem această certitudine, ne mai trebuie cîteva puncte din deplasare, plus toate meciurile de acasă cîștigate. Or, „afară” ne așteaptă jocuri dificile — la Petroșani, la Bacău, la Vilcea, la Craiova — restanța și, desigur, la Dinamo. Deci nu ne putem permite momente de relaxare.

— Nu resimțiți oboseala după acest început de an, destul de încărcat pentru echipierii Stelei?

— Ce să mai zic? Sintem „în priză” din 10 ianuarie, cînd am început pregătirile pentru Super Cupa europeană. Dar cu atitudinea față de pregătire, cu mentalitatea și responsabilitatea aparte pe care jucătorii noștri le-au căpătat în atîtea examene internaționale, sperăm să continuăm la același nivel și să sfîrșim campionatul în ritmul de pînă acum.

— Cum apreciezi meciul cu Albania?

— Victoria este reconfortantă pentru jucătorii noștri, mai ales că Albania, după cum s-a văzut, nu mai este echipa de altădată, avînd jucători tehnici și bătăioși. Mai greu a

fost pînă ne-am desprins, pentru că finalul primei reprize le-a „făiat” toate speranțele...

— Cu Spania?

— Cu Spania „altele vor fi datele problemei. Înainte de a ști rezultatul de la Viena (discuția a avut loc luni — n.n.), pot să spun că și în eventualitatea unei victorii a spaniolilor, calificarea încă „se joacă”, deoarece și noi putem învinge, ca și ei, în ambele deplasări pe care le mai avem de făcut.

— Pentru care nu vei fi în lot din cauza cartonașelor...

— Primul l-am primit în meciul cu Spania, la o fază de care abia acum mi-am amintit. Era spre sfîrșitul meciului, cînd Butragueño pur și simplu s-a împiedicat de mine, arbitru apreciînd fault. Nici n-am luat în seamă acest lucru, dar „contabilitatea” cartonașelor nu iartă...

În orice caz, regret că iar voi lipsi din națională, mai ales că, înainte de Spania, toamna trecută, ultimul joc oficial la care fusesem prezent data tocmai din 1981 — cel antologic, cu Elveția, la București, în urma căruia am ratat calificarea la Mondialul, tot din Spania! Asta nu mă împiedică să le urez de pe acum băieților mult succes în dificila partidă cu spaniolii!

Paul Cazan:

„Sperăm
că vom redescoperi
propria echipă”

— Bun găsit, Paul Cazan, din nou căpitan al echipei, din nou în postura de liber. Cum se vede Sportul studentesc de pe linia ultimului ei apărător?

— În timpul jocului, îmi vîd mai rar coechipierii — ceea ce-nseamnă că jucăm mai ofensiv și păstrăm mai mult mingea!

— Dar asta nu te împiedică să te remarci meci de meci. Chiar, crezi că s-a schimbat ceva în jocul echipei?

— Sportul studentesc trece printr-o perioadă de revitalizare, cu părți bune, care se întrezăresc deja, dar și cu destule carente, care vor fi însă eliminate, astfel încît să reintrăm pe făgașul cu care am obișnuit publicul — atît ca joc, cît și ca rezultate.

— Ai speranțe într-un retur mai bun al echipei voastre?

— Am asemenea speranțe, mai ales că întotdeauna echipa noastră a reușit primăvara sezoane mai bune decît toamna. În plus, avem cîteva argumente care îndreptătesc să credem în ascensiunea Sportului studentesc.

— Care argumente?

— Mai întîi, noua conducere tehnică a imprimat un reviriment în atitudinea tuturor jucătorilor față de echipă și de pregătire. Mircea Rădulescu este un om legat sufletește de acest

club, cunoaște și este cunoscut mai de mult de majoritatea componenților echipei, astfel încît toți sintem în cunoștință de cauză în legătură cu ceea ce trebuie făcut pentru a reveni pe un loc fruntaș al clasamentului.

Apoi, în acest retur, Sportul studentesc a redevenit o adevărată echipă, redescoperindu-și vechile virtuți de joc eminamente colectiv și echilibrat, bazat pe aportul tuturor jucătorilor, nu numai al unor individualități de marcă. Din acest punct de vedere, plecarea lui Hagi a produs a tresărire de orgoliu din partea tuturor jucătorilor, ei devenind și mai conștienți că valoarea le dă dreptul să-și afirme propria personalitate, mai mult decît au reușit, poate, „la umbra” unei individualități de excepție.

— „Căci rămîne stînca, deși moare valul”, spune poetul. Peste tine au trecut „valorile” mai multor generații, dar te regăsim, jată, imperturbabil, în același post de liber. Are vreo morală, pentru cei mai tineri, acest lucru?

— Morala este că trebuie să ai ambiția și plăcerea de a juca. Fără acestea, n-ai mai avea forța să revii, să treci de momente mai grele. Iar tăria morală, această plăcere și ambiție de a te pregăti pentru a fi mereu în teren sint, cred eu, și semne ale valorii cerute de fotbalul de performanță. Altfel, interveni plafonarea, blazarea și celelalte lucruri care te conduc spre ieșirea din fotbal.

— Ce-i cu Iorgulescu? Îi duci lipsa, acolo în linia de apărare?

— Începusem returul foarte frumos, refăcînd o linie de apărare ce fusese considerată, vreo patru ani în șir, ca cea mai bună din campionatul nostru. Din păcate, Gino s-a accidentat chiar în primul meci, la Cluj-Napoca. Pe el îl și dezavantajează constituția fizică în jocuri pe terenuri foarte grele. Cei care-l înlocuiesc se străduiesc să suplinească absența lui Gino, deși o resimțim încă, mai ales în aportul la ofensivă.

— Cum e pentru voi meciul cu Steaua?

— E cel mai greu din acest retur. Prin tradiție, astfel de jocuri erau deschise oricărui rezultat, dar acum s-a creat un decalaj — datorită performanțelor Stelei și din cauza dificultăților echipei noastre.

— Asta îi mărește sau îi diminuează miza?

— Miza este alta decît cea pur sportivă a „socotelilor de clasament”. Și anume: dacă reușim un rezultat bun, înseamnă că vom redescoperi echipa Sportul studentesc; dacă vom pierde, asta să se întîmple în urma unui joc prin care să convingem că sintem pe un drum bun.

Pagină realizată de
OCTAVIAN ȘTIREANU
Fotografii de PAUL AGARICI

Daciada, etapa de vară

Începând cu luna aprilie, în toată țara se vor desfășura întrecerile subsumate etapei de vară a marii competiții naționale „Daciada”. În vederea asigurării unui cadru unitar și echilibrat de derulare a respectivelor întreceri, Comisia centrală de organizare a elaborat un minuțios plan de măsură privind pregătirea și desfășurarea competițiilor, ca și un program detaliat, cu date și locuri precise de derulare a unor finale și întreceri sportive de masă.

Startul se va da chiar la sfârșitul acestei săptămâni, când la Gheorgheni vor avea loc finalele la patinaj artistic, iar la Sibiu — „Cupa cabanierului” la turism. Dintre alte finale pe țară la sporturi de performanță organizate pe trimestrul doi sub egida „Daciadei”, menționăm pe cele de la judo, haltere, tenis de masă, hochei, box, lupte greco-romane și libere, volei, baschet și rugby (toate, la juniori), schi, hochei, modelism, oină, scrimă, rugby fotbal și baschet (la seniori).

Intrucât prin etapa de vară a „Daciadei” din acest an se încheie cea de-a V-a ediție a competiției, pentru aprecierea obiectivă a potențialului sportiv al unităților economico-sociale, localităților și județelor — pe baza rezultatelor obținute și a locurilor ocupate de sportivi și echipe în competiții — se vor întocmi clasamente pe ramuri de sport, categorii de vârstă, precum și clasamente generale distincte pentru sportul de performanță și sportul de masă. Ne fiind chiar un scop în sine, întocmirea acestor clasamente constituie un demers necesar, din moment ce vor prilejui o oportunitate trecere în revistă a certitudinilor și speranțelor în noi performanțe sportive, mai ales că, începând din acest an, se schitează loturile și programul de pregătire pentru participarea la Olimpiada din 1992. (O. Ș.)

Paralel cu pregătirile lotului național de rugby-seniori, în vederea importanțelor confruntări ce-i stau în față în Cupa F.I.R.A. și Cupa Mondială, sint programate și etapele pregătitoare pentru definirea formației-standard și nivelul cit mai ridicat cu putință al lotului național de rugby-juniori.

Pregătirile lotului de juniori au în vedere apropiatul Turneu Internațional F.I.R.A. ce va avea loc în Berlinul Occidental între 15-20 aprilie a.c. cu douăsprezece echipe valoroase participante, precum Franța, U.R.S.S., Argentina, Spania, R.F.G., etc., dificultățile partidelor fiind amplificate de intervalele scurte (la cite două zile distanță) ce se impun, într-un registru de forță și rezistență deosebită.

În perspectiva acestei grele competiții, lotul tinerilor noștri jucători a fost alcătuit din treizeci de selecționați ai tuturor cluburilor rugbyste din țară, trecându-se la specializarea lor adecvată și la omogenizarea echipei pe compartimente. Iată componența și apartenența acestui lot valoros, hotărât să ne reprezinte cu cinste în viitoarele confruntări internaționale:

Stilpi: Barbu I. (Locomotiva-Buc.), Stan S. (Buzău), Vlad G. (R.C. Grivița Rosie), Popa M. (Steaua); **Trăgători:** Gheorghe C. (R.C. Gr. Rosie), Tuică B. (Steaua), Chiorejnu (Loc. Buc.); **O. Slusariuc** (Steaua), **Dragne L.** (C.S.S. C-tă); **Linia III-a:** Iosef C. (Loc. Buc.), Tutuianu (C-tă), Climentiu P. (Suceava), Brinză T. (Loc. Buc.); **Mijlocași de gramadă:** Fodor R. (Suceava), Dinu D. (Loc. Buc.), Dinulescu B. (Steaua); **Mijlocași la deschidere:** Ion Florian (Dinamo), Ranga L. (Loc. Buc.); **Centrii:** Franciuc C. (Suceava), Cojanu G. (Steaua), Roșoagă I. (Steaua), Puia G. (Sp. Studențesc); **Aripi:** Rus S. (Steaua), Arghir A. (C-tă), Dragu N. (C.S.S. 2 Buc.), și **Fundași:**

Boldor Daniel (Steaua), Marinescu D. (Loc. Buc.).

Conducerea tehnică a lotului a fost judicios incredințată antrenorilor Vasile Constantin și Nica Gheorghe, primul îngrijindu-se de aparatul înaintării, iar internaționalul Nica, supraveghind treisferturile.

Date fiind condițiile epuizante ale turneului respectiv, pregătirea lotului de juniori este intensivă în ceea ce privește pre-

Rugby

Pregătirea juniorilor

gătirea fizică generală, dar și în abordarea ritmului de joc. Astfel, duminică trecută, pe Parcul Tineretului, au fost rodati toți jucătorii lotului, pe întinderea a 3 reprize, cu adversari improspătați (două reprize a cite 25-30 minute cu Selecționata de juniori a municipiului București, plus o repriză normală cu echipa de juniori Locomotiva București), dovedindu-se superiori în ambele cazuri.

TUDOR GEORGE ■

Toată lumea face sport

● Într-o recentă conferință de presă, președintele Uniunii europene de fotbal (U.E.F.A.), Jacques Georges, a reamintit că hotărârea privind suspendarea echipelor de club engleze din competițiile oficiale va dura cel puțin încă un an, situația actuală de pe stadioanele din insulă determinând prelungirea unei asemenea măsură. Deci pesimismul în legătură cu posibilitatea revenirii asupra deciziei luate după tragedia de pe stadionul „Heysel” se menține, președintele U.E.F.A. arătând că fără o conjugare a eforturilor tuturor factorilor — inclusiv, sau mai ales, ale guvernului — o nouă apariție a englezilor în cupele europene rămâne incertă. În această situație, după calculele noastre, locurile formațiilor englezești în „Cupa U.E.F.A.” (două la număr) vor reveni Portugaliei și ROMÂNIEI. Deci, în sezonul următor se pare că vom avea trei reprezentante în această competiție. Nu ne rămâne decât să așteptăm confirmarea oficială. ● În tenisul feminin, anul 1987 a început sub semnul tineretii, Steffi Graf, în vârstă de 17 ani, obținând succese finale în cele două turnee la care a participat, fără să piardă nici un set, cu victorii în fața Martinei Navratilova, și Chris Evert Lloyd. Antrenorul jucătoarei vest-germane, Pavel Slozil, declara: „Steffi are cel mai bun joc la fileu din lume. Cînd își va îmbunătăți și evoluția în jocul de regularitate, nu vom mai avea probleme!” ● Vorbind de antrenori, „moda” acestora se pare că a devenit o necesitate. Iată, jucătoarea de tenis numărul 1 (deocamdată) a lumii, Martina Navratilova, are un veritabil stat major: Rick Elstein se ocupă de... jocul de picioare și condiția fizică, Virginia Wade are în grija strategiei și tehnicii, iar Randy Crawford este specialistul în lucrul cu halterele. Tatăl campioanei, Mirek, este „încadrat” — numai — antrenor!

LUCIAN OPREA ■

Pledoarie pentru handbal

Cu nostalgia marilor finale

Timp de mai bine de două decenii, handbalul românesc și-a desfășurat aripile de pasare măiastră asupra întregului mapamond sportiv, stîrnind admirația, interesul și chiar invidia celor porniți și ei în căutarea apei vii a succesului. A fost o minune? A fost o întâmplare? A fost rodul firesc al muncii pline de abnegație a unor antrenori, rivali și prieteni, adversari în arenă și tovarăși de muncă în profesie în afara ei, antrenori ce se întilneau nu numai ca să-și dispute supremația îngustă în handbalul românesc, ci mai ales pentru a aduce la „masă” tot mai bogată a acestui sport, experiența proprie, câștigată cu trudă, destoinicie, devotament și multă, multă perseverență. Întilnirile lor, de multe ori spontane, se manifestau prin interminabile seri și nopți de discuții pasionate, și pasionale, mente” să descifreze în propriii lor ochi tainele unui joc în care — neavînd de la cine să învețe — învățau unii de la alții. „Brazda” handbalului românesc se îngreșea și se fertiliza datorită participării lor la o „muncă voluntară” fecundă ce avea un singur interes: creșterea handbalului românesc!

Dintr-un astfel de climat fertil, a țîșnit către sfîrșitul anilor '50 un nume care — vreme de peste douăzeci de ani — avea să incununeze cu măiestrie și eleganță neîntrecută piramida handbalului mondial: ROMÂNIA! Un nume nou pe firmamentul acestui sport, un nume cu prestigiu încă neegalat și — poate — neegalabil: Titlurile mondiale s-au succedat firesc, handbaliștii carpatini „ascunzînd” cu abilitate „obiectul” în arenele întrecerilor, transformînd acest joc sportiv într-un adevărat „balet cu mingea”, în adevărate sedințe de prestidigitatie și iluzionism, făcînd pe toți mai-vechii practicanți ai lui să se întrebă: „Ce s-a întimplat în România?” și să privească intrigași și curioși în ograda noastră. Generațiile de handbaliști autohtoni ai anilor '60 și '70, dintre care este greu să citezi nume fără teama de a nedreptăți pe cineva, și-au etalat virtuozitatea în toate colțurile lumii, aduînd cunună după cunună, lauri după lauri. Din solul bogat și cu dărnice fertilizat al handbalului nostru s-au revărsat ani în șir, ca dintr-un corn al abundenței, super-produse ale unei adevărate super-producții de valori, cum au fost Oțelea, Covaci, Hndt, Gațu, Stokl, Birtalan, Peni, Voina, Stîngă, Munteanu și cîți încă alții. Pămîntul înobilat de munca și talentul lor producea...

Dar... așa cum se întimplă uneori cînd treaba merge „de la sine”, s-a creat falsa impresie că această producție nu se va termina niciodată. Ștafeta, predată din mîină în mîină, între generațiile de antrenori și-a pierdut pe drum esența... Noii veniți au uitat să lucreze pămîntul, au fost chiar surprinși că brazda — ne îngrijită! — începe să nu mai dea roade. Generațiile marilor „grădinarilor”, înlăturăți de vîrstă sau de capricii (nu ale lor), au mers din cînd în cînd unele semne de alarmă cu privire la necesitatea revitalizării solului, asistînd neputincioși, neascultați, ignorați, uneori cu lacrimi de amărăciune în ochi, la degingolada sportului din care ei făcuseră o adevărată „comoară” românească.

Acest „remember”, inspirat din discuțiile avute cu un vechi și fin observator al fenomenului sportiv, brașoveanul Stelian Ionescu vine acum, după trei zile de la plerana handbalului românesc, să facă un apel la muncă și răbdare, la răbdare și muncă. Timpul trece și nu trebuie lăsat să treacă în regrete, acuze și bocete. De lamentat se lamentează numai neputincioșii. Handbalul are încă resurse, sămînța cea bună nu este încă pierdută. Experiența există, ea trebuie cu înțelepciune exploatată. Corifeii marilor victorii încă nu ne-au părăsit, va fi poate nevoie să-i scoatem de la „naftalină” („Țara fără bătrîni” nu-i numai o poveste ci și o demonstrație) și să-i întrebăm ce și cum au făcut. Să redăm solului fertilitatea „pierdută” și de care are atîta nevoie, să creștem noi generații de sportivi dar și de... grădinarilor, să căutăm solului în miraculoasa aventură a handbalului românesc și nu privind peste gardul vecinului și împrumutînd ceea ce nu ne este propriu, fustier. Și fără îndoială că handbalul nostru va redeveni ceea ce a fost.

CRISTIAN ȚOPESCU ■

Autoturismul a intrat în coliziune cu pomul și apoi s-a înfășurat literalmente în jurul copacului, aidoma unui fular legat în jurul gîtului. Nu de parte de plopul care a „stat în calea” mașinii, un tinăr înalt, bine făcut, se uita la epava care doar cu citeva minute înainte a fost o Dacie alb 13, cu numai 600 de kilometri la bord. Bărbatul parcă nu-i vine a crede ce s-a întimplat. Este stăpînit de sentimente complexe. I se citește pe fața transfigurată, uimirea, teama. Face mereu înconjurul copacului și se scotocește prin buzunare. Se vede că e profund șocat de cele întimplate. Acum, după ce și-a găsit în buzunar al doilea rînd de chei al mașinii, se apropie de portiera din dreptul postului de pilotaj, de unde se zărește volanul în formă de opt și bordul rupt în citeva locuri. Introduce cheia în broască, dar constată că ușa e deschisă. Se uită apoi în interiorul autoturismului, dar se retrage imediat după ce observă că locul din dreapta șoferului și fotoliul din spate sint pline de sînge. „Unde or fi pasagerii mei? Au fost trei sau patru? Nu mai știu”. Omul vorbește singur. Se uită apoi fix, preț de citeva minute, privind parcă prin mașină. Nu observă pe omul care păzește oșle la 10-15 m în spatele său și îl studiază curios.

Zgomotul produs ca urmare a izbîrîi pomului a alungat animalele pînă în dreptul micii coline. După citeva clipe, cit au stat speriate, cu capetele ridicate, oile și-au reluat pascutul. Ciobanul, un bărbat de statură mică, indelat, după ce a privit cu uimire cele întimplate în imediata lui apropiere, nu îndrăznește să se apropie de șoferul care a scăpat ca prin minune, fără măcar o zgrietură, din teribila ciocnire a mașinii cu pomul. Într-un tîrziu, omul face citeva pași nehotărîți spre pilot. „Sînteți rănit? Aveți nevoie de ceva?”, întrebă ciobanul cu voce joasă, tremurată. Șoferul nu aude. Omul a vorbit foarte încet, iar gîndurile pilotului cine știe pe unde sint. Apoi, parcă intuind că cineva se află în preajma sa, se întoarce cu o mișcare lentă spre păstor, întrebînd cu o voce nehotărîită: „Ați spus ceva? Nu v-am auzit”. „Eram aici cînd s-a întimplat nenorocirea. Am văzut tot. Întrebasesm dacă sînteți cumva rănit?”. „Nu, nu, se pare că n-am nimic”, răspunde, pipăindu-și partea supe-

rioară a capului, parcă spre a se convinge că e așa cum a spus. „Dar nu înțeleg, unde sint pasagerii mei?”. „Cum, n-ați observat? I-au luat niste șoferi. Au spus că-i duc la spitalul municipal. Erau mai mult morți decît vii. Aveau rîni teribile. Unul a zburat prin geamul din față și l-au găsit la vreo citeva metri de mașină”. Și ciobanul arată locul cu pricina, iar apoi se îndreaptă spre autoturism, indicînd cu mîna locul unde de fapt fusese parbrizul, transformat în mii de cioburi, împrăștiate peste tot. „Mă mir, cum ați scăpat. Adevărată minune, nu alta. V-am văzut cînd ați ieșit din mașină. Normal, pe ușă. Asta pentru că partea cu volanul a suferit mai puțin. Apoi v-ați uitat la mașină, parcă nu se întimplase nimic. Din cauza șocului probabil. Ajuns la mola din dreptul pîrului, parcă aducîndu-vă aminte de ceva, ați făcut stînga-mprejur fugînd spre mașină. Rîniții fuseseră

Cronica șoselei

Pătania unui începător

Însă ridicați între timp. Ce s-a întimplat mai tîrziu, știți. Vă simțiți mai bine?”. „Eu ca eu, dar pasagerii mei? Ce-or fi făcînd? Mai trăiesc oare?”. „Locuiți în municipiu?”. „M-am născut aici, în județ, am făcut liceul tot aici, dar lucrez în altă parte. Abia anul trecut am terminat facultatea. Sint jurist stagiar. Am venit să-l văd pe tata. Mi-a donat mașina. Nu prea am experiență. Doar vreo citeva mii de kilometri. Lingă mine stătea un șofer profesionist. Dacă îl cunoșteam mai de mult? Nu, l-am cunoscut azi, pe drum. Mi-a făcut semn să-l iau în mașină. M-a rugat apoi să le permit și celorlalți trei cunos-

cîți ai lui să urce în mașină. Le-am permis. Doamne, cite mai știe acest om despre mașini! Mi-a împuiat capul cu atîtea. Mi-era cam rușine că nu puteam să introduc prea bine maneta în treapta a cincea. El îmi explica, dar eu, probabil intimidat, nu reușeam să fac manevra decît cu greu. Șoseaua era uscată, cum e și aici în apropiere. Nu departe, acolo, și începătorul arată cu mîna dreaptă o pantă lină, am simțit că nu mai pot stăpîni mașina. Eram atît de speriat, încît nu mai știam ce fac. Autoturismul a părăsit apoi asfaltul, a încălecat șantul, a rupt citeva pomiori, se vîd bine de aici cum stau frînți”. Și șoferul începe să-i numere: „Unu, doi, trei, patru, cinci. Nici n-am simțit cînd am trecut peste ei. Nu vă pot spune cum am intrat în plopul ăsta”. „Singurul pe distanță de un kilometru”, completează păstorul. „Da, dom-le, uite ce curiozitate. Asta zic și eu ghinion. Parcă m-a atras un magnet spre el. Intram pe cîmp, mă răsturnam și asta era tot. Dar așa... Bieții oameni! Singura lor vină e că s-au urcat într-o mașină condusă de un om cu lămia pe geam. Eram atent la părerile profesionistului cînd m-am trezit prea aproape de camionul din față. Omul tocmai îmi lauda mașina. Demaraj, ținută de drum, stabilitate. „Da, asta da, mașină!”, spunea el. „Iar eu mă umflam în pene. Apăsam zdravăn pe accelerație pentru a trece într-a cincea. Înainte de a depăși camionul, am vrut să mai reduc puțin din viteză. Asta probabil mi-a fost fatal! S-a întimplat exact cînd mașina se afla pe porțiunea cu polei ori gheață, nu știu precis ce a fost. Și culmea, de la municipiu pînă aici, cam 40 de km, drumul a fost uscat și neted ca-n palmă”. „Pasc oile de ani de zile pe meleagurile astea. Întotdeauna, în vale, se formează polei care dispare după o oră. Cîți nu s-au răsturnat în locul ăsta! Cred că din mașină nici nu l-ați văzut. V-ați pomenit deodată cu gheata sub roți. Dacă nu te pierzi cu firea, e bine. Dv. a avut ghinion. Ziceți însă multumesc că sînteți țoafăr”. „Ce folos? Răspunde într-un tîrziu pilotul. Chiar dacă oamenii scapă cu viață, vor rămîne niște infirmi, pe care îi am pe conștiință”.

VICTOR BEDA ■

Și cind vorbim de datoriile externe raportarea la momentul actual se cere făcută cu strictețe, întrucât situația diferă nu numai de la o perioadă la alta, cum ar fi începutul secolului, intervalul dintre cele două războaie mondiale și epoca postbelică, ci și de la un deceniu la altul sau chiar de la un an la altul. Dacă în urmă cu 80, cu 50, cu 25 sau chiar cu 15 ani datoriile unei țări către altă țară sau către bănci din străinătate puteau fi taxate ca o problemă bilaterală, în momentul de față datoriile externe ale țărilor în curs de dezvoltare constituie, prin implicațiile lor, o problemă a tuturor statelor, o problemă globală, de a cărei soluționare depinde dezvoltarea generală pe glob. Prin aceasta, problema datoriilor externe dobîndește și un pronunțat caracter politic.

Dar nu numai transformarea problemei datoriilor externe din una individuală în una globală și politizarea ei deosebită momentul actual de perioadele anterioare, mai apropiate sau mai îndepărtate. Un fenomen caracteristic este dinamica galopantă a datoriilor în anii '80. Dacă la începutul lor datoria externă a țărilor în curs de dezvoltare era de 650 de miliarde de dolari, în prezent ea este de 1 080 de miliarde de dolari. Însă elementul cel mai relevant îl constituie faptul că această imensă creștere a datoriilor n-a avut drept cauză, după cum s-ar putea crede, luarea de noi credite obișnuite, ci îndatorarea cauzată de necesitatea plății dobînzilor. Potrivit datelor FMI și Băncii Mondiale, numai prin dobînzile plătite în anii '80 de țările în curs de dez-

voltare și-ar fi achitat datoriile pe care le aveau la începutul perioadei acestor ani; prin urmare, îndatorarea suplimentară este în întregime imputabilă dobînzilor. Se poate spune că prin dobînzile încasate țările creditoare și-au recuperat împrumuturile date, și la orice aranjament s-ar ajunge, inclusiv la

Comentariul săptămînii

O problemă globală: datoriile

scutirea totală de restul datoriei pentru țările foarte sărace, creditorii nu vor fi păgubiți.

Aceasta e situația de acum și, dacă nu se vor lua măsuri urgente, dificultățile izvorite din sărăcirea crescîndă a țărilor debitoare, nevoite să trimită peste hotare, în contul datoriilor, valori în totală disproporție cu creditele primite, în detrimentul nivelului de trai al propriilor locuitori, vor fi din ce în ce mai mari. Se știe că o serie de țări din America

Latină, din pricina condițiilor împovărătoare de rambursare, au anunțat fie suspendarea plăților în contul datoriei, fie hotărîrea de a plafona vărsămintele anuale la maximum 10 la sută din încasările din exporturi. Inițiative de acest fel ar putea să apară și în alte locuri.

Din toate aceste motive, se impune organizarea, în cadrul ONU, de tratative între țările în curs de dezvoltare care au datorii și țările creditoare. În concepția țării noastre, a președintelui Nicolae Ceaușescu, soluționarea problemei datoriilor externe trebuie să aibă în vedere anularea datoriilor țărilor celor mai sărace, precum și o reducere cu 50 la sută și chiar cu mai mult a datoriilor celorlalte țări în curs de dezvoltare, în raport cu nivelul lor economic, anulare și reducere care ar fi pe deplin compensate, după cum am mai amintit, de dobînzile inechitabile plătite. În același timp, datoriile rămase ar urma să fie reeșalonate pe termen lung, pe o durată de 15-20 de ani, cu o perioadă de grație de 3-5 ani și cu dobînzii scăzute, iar cota anuală de rambursare să nu depășească 10-15 la sută din încasările din exporturi. Procedindu-se în acest fel, țările care au datorii externe vor putea nu numai să le achite pe acestea, ci să-și realizeze și programele de dezvoltare, devenind astfel, după cum am arătat și cu alte prilejuri, parteneri solvabili pentru țările dezvoltate, în interesul dezvoltării și stabilității generale pe glob, al cooperării și păcii.

ION D. GOIA ■

Bucătăria aztecă

Chiar în centrul capitalei mexicane, în una din cele mai vechi părți ale orașului, se află un mic restaurant demn de interesul celor mai veterani și mai pretențioși gurmanzi, întrucât specialitatea lui o constituie bucătăria aztecă. Pentru a aprecia arta vechilor indieni în domeniul gastronomiei, omului de astăzi îi trebuie mult curaj, fiindcă majoritatea preparatelor sînt, în concepția lui, necomestibile: insecte, șopîrle, frunze de cactus și altele asemenea. Însă dacă omul modern își înfrînge prejudecățile și gustă aceste „sălbătici culinare”, el nu va fi dezamăgit, deoarece fiecare fel de mîncare preparat după rețetele aztece este o capodoperă gastronomică. De unde-și trage bucătăria aztecă originalitatea?

După cum arată istoricii, cu 300-400 de ani înainte de apariția în Mexic a conchistadorilor lui Hernando Cortés, numerosul trib al aztecilor a efectuat un marș lung și anevoios, care a durat cîteva decenii, traversînd platourile aride în căutarea „pămîntului făgăduinței”. Trînd atîta vreme prin locuri muntoase, membrii tribului au învățat treptat să folosească pentru hrană tot ceea ce oferea natura sărăcăcioasă a pustiului: cactuși, insecte, șopîrle. Așa s-a născut „arta culinară” aztecă. Mai tîrziu, indienii au început să cultive porumb, fasole, ardei dulci și alte plante, să crească animale. Și, în sfîrșit, cînd tribul s-a oprit lîngă un lac și a ridicat pe malul lui un oraș minunat, Thenochtitlan, aztecii au învățat să pescuiescă și să utilizeze în alimentație „produsele mării”. În centrul orașului menționat se află o piață imensă, în care pe vremea aztecilor puteai găsi din belșug toate produsele posibile ale agriculturii, pescuitului și vînatului, iar în numeroase circiumi se vindeau cele mai diverse și mai ciudate feluri de bucate. Conchistadorii spanioli au fost încantați de nivelul ridicat al artei culinare a aztecilor.

Astăzi, amintirea despre vechiul popor care a trăit pe teritoriul actualului Mexic este păstrată de legende și mituri, de letopisetele și alte însemnări ale conchistadorilor, de ruinele orașelor și, se-nțelege, de bucătăria aztecă. Pentru că bucătăria este, incontestabil, o componentă inseparabilă a culturii fiecărui popor.

Să ne întoarcem la restaurantul amintit la început, adică la locul în care îți poți cel mai bine face o idee despre arta culinară a aztecilor. Iată un meniu bogat, din care spicăm: iguană la grătar, omizi la capac, salată de ouă de furnici, cirtă în sos de tăciune de porumb, popindău la proțap, vrăbioare de vițel în foi de agave, șopîrlă coaptă în turtă de fasole. Fiecare fel de bucate aztec se servește într-un sos ori cu un condiment strict determinat. Astfel, la friptura de iguană se dă un sos făcut din ardei dulci și scorțîșoară, ouăle de furnici se mănîncă într-un sos verde obținut din măcina-roa mai multor feluri de frunze, iar omizile — cu mămăligă și cu ardei jute. Și dacă unele feluri de mîncare aztece, cum ar fi diversele preparate din insecte, se întîlnesc astăzi numai la cîteva triburi înapoiate, de pildă, la pigmei, altele sînt delicatețe mult căutate, cu care s-ar putea mîndri cele mai luxoase și mai costisitoare restaurante din Europa.

ION CODRU ■

Călări, prin America

Există expediții în aparență nebunești dar la care, măcar o dată în viață, am visat cu toții. Cum este cea a cavalerilor francezi Marie și Emile aflată în curs de desfășurare — traversarea Americilor din Patagonia în Alaska. Pe cal. Au pornit la 11 octombrie 1984 dintr-o fermă argentiniană situată pe malul Strîmtonii Magelan și

au ajuns, la începutul anului 1987, la San Jose, în Costa Rica, aproape de jumătatea parcursului. Aici și-au dăruit o lună de vacanță pentru a-și reînnoi forțele în vederea asaltului decisiv al Americii Centrale. Abia peste doi ani, dacă totul merge bine vor ajunge la destinație, în Alaska, orașul Fairbanks.

Pentru a te lansa într-o asemenea expediție îți trebuie o certă atracție spre aventură, un mare optimism, o rezistență ieșită din comun și, mai ales, o mare dragoste pentru cai. Călități pe care le posedă, fără îndoială Marie Roesle, asistentă socială și Emile Brager, profesor de educație fizică, amîdoi în vîrstă de 30 de ani. De mai mulți ani ei și-au consacrat tot timpul liber cailor, în special celor de povară, de rezistență, capabili să acopere marile distanțe indiferent de climă și relief. Cei doi temerari au făcut o primă experiență de călărie pe distanțe lungi în 1979-1980, cînd au parcurs 10 000 de km în 14 luni traversînd sudul Franței, Spania și Portugalia. Așa s-a născut ideea marii aventuri americane. Le-au trebuit 4 ani de economii la singe pentru a-și încropi fondurile și a se lansa în ceea ce se numește „Caravana pentru un continent”, acțiune patronată de ministerul francez al agriculturii și de cel al tineretului și sporturilor. Obiectivul expediției este extrem de ambicios — traversarea continentului american de la extremitatea sudică la cea nordică, adică aproape 30 000 de km, cu aceeași echipă de cai. Cei doi călăreți au acumulat multe date despre comportamentul nobililor animale, despre bolile lor și, mai ales, despre felul în care trebuie tratate.

Primul pas, în Argentina, a fost făcut prin alegerea cailor oferiți de doi crescători, cai specifici zonei patagoneze, rezistenți și puțin pretențioși. Al treilea tovarăș al expediționarilor francezi este Marius, un cățir inteligent și frumos care însă le-a creat celor doi multe probleme administrative. După tensiunea existentă între Argentina și Chile pe marginea suveranității asupra canalului Beagle, cățirii sînt considerați rezerve militare și nu pot fi exportați. După tot felul de peripecii în care Marius a fost

declarat cal și nu cățir pentru a putea trece frontiera, călătoria francezi au traversat Bolivia și sudul statului Peru pe poteci de munte, multe dintre ele tratate cu mii de ani în urmă de incași la peste 5 000 de metri altitudine. Au coborît apoi la Nazca și au înfruntat, călătorind numai noaptea, ariditatea deșertului. Din nou în munți, de astă dată calzi și umezi, din Ecuador, apoi de-a lungul șoselei panamericane, în Columbia, pînă în Cartagena de Las Indias unde s-au imbarcat cu cai cu tot într-un avion care i-a transportat la Panama. Emile și Marie au evitat, pe bună dreptate, traversarea „dopului” Darien din Panama, 600 km de pădure tropicală virgină, fără drumuri, dar cu 100 de km de mlaștini. La jumătatea distanței bilanțul este încurajator. Cu o medie de 30 de km pe zi caii s-au comportat bine, în pofida terenurilor dificile, hranei insuficiente, căldurii și insectelor în zonele tropicale, zăpezii și viscoșilor în Anzi. Cu toate acestea, problemele cel mai greu de surmontat au fost cele ridicate de autoritățile vamale, care i-au făcut să piardă nici mai mult nici mai puțin de 6 luni. Drumul celor doi temerari este greu, mijloacele financiare sînt foarte modeste, dar călătoria în sine conține un mesaj de mare noblete — oameni și cai deopotrivă înfruntînd natura și cîștigînd o bătălie care poate a mai avut loc cu sute de ani în urmă, cînd alți oameni și ați cai au parcurs acest dur traseu în căutare de terenuri de vinătoare sau, pur și simplu, pentru a dovedi că oamenii pot orice. Doar să dorească.

IOAN ROȘCA ■

Tablouri și filme

Aflînd despre toate cîte este în stare, și pe acest front, computerul, te lași furat de întrebări care mai de care mai alunecoase către inaccesibil. Și este explicabil, mai ales că unii se cred în mijlocul revoluției

grafice pe care companiile dacă o mai ignoră mult, își riscă sfîrșitul. E drept că puțini au crezut de la început în logodna adevărată dintre tehnologia prelucrării digitale și trinomul culoare — formă — frumusețe. Dar iată, că, odată pus pe picior, dialogul s-a intensificat.

Intervenția computerului se vede gustată și exploatarea oriunde îi este sesizat efectul. Animația de film și de televiziune reprezintă o astfel de arie de interes. Rezultatele sînt, cu adevărat, senzaționale. Introdușă pe calculator o cifră și lăsată în seama calculatorului pentru a fi tratată tridimensional, ea declanșează un conglomerat vizual compus din 25 de imagini pe secundă. Pe la începuturi, sistemele grafice pe computere erau realizate monocrom. Intervenția tehnologiilor digitale și video a stimulat căutările pentru color. S-a ajuns astăzi ca și microcomputerele relativ simple să poată prezenta compoziții în opt culori. Unele merg către 250 de culori simultan.

În deceniul trecut și-a făcut apariția o atracție nouă: pictura interactivă. Artistul poate controla modul în care computerul a „compus” ecranul de televiziune. Operatorul poate aplica o culoare folosindu-se de un stilou electronic. Pe suprafața electronică activă, stiloul desenează ca pe orice tablă. Așa a luat naștere renumita cutie de pictat, botezată drept „Rolls-Royce”-ul computerelor de acest gen. Ea permite pictura în ulei, guașă, perie, acuarelă, ca și combinația de culori, animație bidimensională. Aplicațiile sînt vaste și includ grafica de televiziune, retușarea fotografiilor, realizarea de modele.

Iată, așadar, alături, doi combatanți din aceeași încrengătură: computerul care pictează și computerul pentru sisteme grafice. Prin ce se deosebesc totuși? Primul lucrează sub comanda artistului — el aplică culorile. Ultimul acționează de unul singur, după ce designul și-a exprimat pretențiile, ghidat de imaginația autorului de programe. Rămîne și aici, ca și în alte locuri, să ne lămurim cineva anume cînd vom apăsa pe accelerator.

NEAGU UDROIU ■

O bibliotecă lipsă la inventar

Un papirus, cuprinzînd 214 rînduri, vechi de 2 200 ani, a fost descoperit la Biblioteca Națională din Viena. El fusese achiziționat la finele secolului trecut, dar necercetat pînă de curînd, de la un anticar american, împreună cu alte manuscrise, printre care o bogată corespondență particulară și o listă de contracte pentru imobile, toate capabile să aducă informații prețioase asupra vieții cotidiene din Egiptul ptolomeic. Biblioteca din Alexandria, care cuprindea cea mai mare colecție de manuscrise ale lumii antice, fondată de Ptolomeu al II-lea — Philadelphul, ce a domnit în Egipt între anii 285 și 247 î.e.n., a fost arsă prima dată de soldații lui Cezar și a doua oară în anii 640 de califul Omar,

după unii autori, de un incendiu întimplător, după alții. Cele 214 rînduri ale manuscrisului, scrise în greaca veche ce se vorbea la mijlocul secolului III î.e.n., constituie un inventar întocmit, după cercetătorul Hermann Harrauer, de scriitorul grec Callimac, unul din custozii bibliotecii. Afirmația se bazează pe stilul de redactare al inventarului specific lui Callimac, el obișnuind să reproducă primele cuvinte dintr-un text ca de exemplu: „Eu voi scoate azi sfîntă din Asteri...”. În prezent se pune întrebarea firească: dacă un fragment din inventarul Bibliotecii din Alexandria a putut scăpa distrugerii, nu putem oare spera ca și alte asemenea papirusuri să fi beneficiat de același noroc și că undeva prin alte biblioteci ale lumii contemporane ele așteaptă să fie scoase la lumină, pentru a dezvălui taine ale acestei lumi de demult? Să sperăm că da.

Redresorul solar

În Franța a fost realizat un modul generator electrosolar, format din opt celule de siliciu, așezate pe o ramă de plexiglas, ceea ce îi conferă o mare rezistență la șocuri, căldură și im-

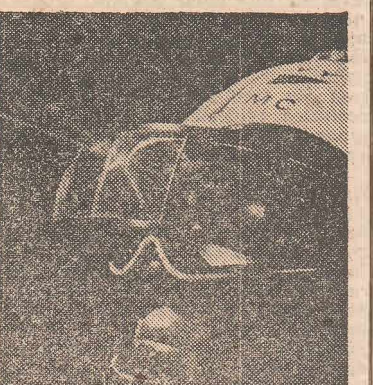

bătrînire. Intregul sistem se fixează pe parbrizul autoturismului, așa cum se vede în imagine. Un generator furnizează prin transformarea energiei solare în electricitate, curentul necesar compensării autodescărării bateriei, sau în cazul cînd mașina staționează mult timp cu luminile aprinse îi comple-

tează curentul astfel consumat. Redresorul solar de parbriz poate menține încărcată o baterie de 12 volți cu o capacitate de 100 amperi/oră.

Ochelari antilaser

Lucrul în mijlocul fasciculelor laser nu este lipsit de riscuri, în special pentru ochi, dacă razele luminoase ating pupila. Societatea „Hughes Aircraft”, din S.U.A., a pus la punct o pereche de ochelari speciali, care permit reflectarea fasciculelor fără a reduce vizibilitatea celui ce îi poartă. Este cunoscut că majoritatea ochelarilor protectori sînt de tipul absorbant, ca și cei de soare. Din păcate ei devin întunecoși pentru unele lungimi de undă, din care cauză acei care îi folosesc nu mai pot vedea aproape nimic. Noii ochelari, din imagine, construiți pe baza tehnicii ho-

lografiei, au capacitatea de a reflecta o bandă largă de lungimi de undă, permițînd, în același timp, o bună vizibilitate, lucru foarte important atunci cînd se lucrează cu raze laser.

AUREL DIANU ■

La sfârșitul secolului trecut, Allan Kardec pretinde că a descoperit o teorie prin care poate explica fenomenul morții, invierii și comunicării cu cei dispăruți. El reușește să captiveze cu teoria sa citeva sute de mii de persoane, jocul cu masa rotundă ce se învârtete și invocarea „spiritelor” devenind obiceiuri mondene.

Magii Orientului sînt și ei însă prezenți în Europa la începutul secolului 20. Helène Blavatsky fondează și ea o „societate” teozofică sub forma unei „fraternități universale” susținind că aruncă un pod spre „moștenirea spirituală a orientului” păstrată după „poptop” pe „acoperișul lumii”.

Desigur la apariția curentelor de mai sus a contribuit și faptul că, în lumea mistică sfârșitului mileniilor provoacă, așa cum se știe, panica cifrelor rotunde: marea teamă a scurgerii a încă o mie de ani este din nou în vogă în anumite secte chiar în anii noștri.

Gérard Encausse, supranumit Papus, despre care adepții curentelor sus-citate susțin că ar fi fost un fel de Balzac al ocultismului a jucat și el un rol determinant în relansarea ezoterismului. El a publicat de altfel, nu mai puțin de 600 lucrări de vulgarizare a noii „științe”.

În 1908, marile public țesare și speră cînd află că teozofii Anni Bessant și C. W. Leadbeater au regăsit pe „messia” în persoana tinărului indian Krishnamurti. Alise Bailey aduce și ea la cunoștința lumii că se află în comunicare telepatică permanentă cu acea pe care ea l-a denumit „Tibetanul”.

Dar tabloul acestei prime jumătăți a secolului care a cunoscut și alte căi de răspindire a ocultismului nu ar fi poate complet dacă nu am aminti și pe austriacul Rudolph Steiner și secta sa antropozofică un fel de dizidență a teozofilor care era interesată mai mult de alchimie căutînd fericirea terestră prin eprubete.

Paralel cu acestea, și în sinul creștinismului au început să apară o serie de secte și o mulțime de noi „profeți” și „Iristosi” contemporani.

Începînd de prin anii '70, publicitatea asupra fenomenelor de parapsihologie capătă și ea o mare amploare. „Studiului” legat de supranormal i se adaugă așteptarea apariției a fel de fel de semne cerești care să indice „sfârșitul lumii”.

Și, tot în anii de care vorbim apare și o așa-zisă diplomatie

extraterestră sau mai bine zis o teorie care nu exclude existența unor civilizații extraterestre. Cine nu-și amintește că, în cele două nave spațiale „Voyager”, lansate în august și respectiv septembrie 1977 care au atins Jupiter în 1979, Saturn în 1982 și Uranus în 1984 au fost plasat texte care sunau astfel: „noi, ființele umane, sîntem împărțite în națiuni dar acestea se vor transforma treptat într-o civilizație unică. Încercăm să supraviețuim vremurilor noastre într-un mod care ar putea fi și al vostru. Mesajul nostru va fi probabil găsit într-un miliard de ani cînd civilizația Terrei va suferi profunde schimbări ca și suprafața planetei noastre”. Mesajul era însoțit de înregistrări cu muzică

iar negru și roșu, „culorile satanei” se poartă în mare vogă.

Să ne amintim că cea mai „reusită” sectă comunitară „à l'américaine” o constituia pe atunci gruparea de 2000 de persoane adunate pe 1750 ha de pămînt în Tennessee (S.U.A.) condusă de un „inițiat” pe nume Stephen care practic era un fermier ce exploata forța de muncă a adepților asupra cărora avea drept de viață și de moarte. Mai curioasă apărea însă impostura din Findhora (Scotia). Secta apărută aici pretindea că există posibilitatea să se comunice cu „suflete-grupuri” iar unii dintre pastorii acesteia că s-ar afla în legătură directă cu extraterestrii. „Marele maestru” se prelindea — pe atunci avea 30 de ani — că este „arhanghelul reîncarnat”

țeta ei. La rîndul său, Jacques Breyer susține că adevărul asupra nemuririi poate fi revelat în studiul numerelor (refineți, nu al cifrelor) al modului în care acestea sînt așezate într-un „cerc magic”. Într-un extaz matematic ocultist, Louis Pauwels afirmă și el că „dumnezeu se poate regăsi într-o formulă matematică”.

Acest tur de orizont asupra a ceea ce ne-a adus secolul 20 în domeniul mistic-obscurantist prin „noi profeti” constituie o amenințare socială care trebuie și este necesar să i se riposteze în numele și pentru sănătatea morală a generațiilor ce ne vor urma.

Și afirmația de mai sus are adevărul ei deoarece „marching-ului mintuirii sufletelor”, „marching-ului evanghelizării și manipularii conștiințelor” i se mai adaugă comercializarea tehnicii și publicațiilor de așa zisă „trezire” derivată din mesajele și doctrinele „profeților moderni”.

O cifră elocventă în sensul celor de mai sus: francezii consumă anual produse parareligioase (divinație, chiromantie, astrologie, vindecări miraculoase etc.) de cinci miliarde franci ceea ce reprezintă de cinci ori mai mult decît bugetul afectat cercetării științifice. Iată ce înseamnă avîntul exploatarei credulității și naivității. „Negustorii de templu” oferă numeroase tehnici de „trezire”, noi teorii de adaptare și noi metode de „liberare” spirituală. Ei organizează seminarii și „week-enduri sau studii prin corespondență” de „sugestoterapie”, „dinamica mentală”, „naturaterapie” etc. etc. Astfel de seminarii și studii sînt oferite tinerilor aventurierilor marilor metropole occidentale, de către alți aventurieri, plini ei înșiși de incertitudini în legătură cu propriul lor viitor.

De altfel, „noi profeti” vîntura, ideea că, lumea este sortită pieririi și ei otrăvesc pentru propriul profit conștiințele umane susținînd că oamenii nu sînt decît piese pe o tablă de șah parafrazînd poate, pe François Nery ale cărui versuri sunau astfel: „Dumnezeii așezați pe nori / mîta pionii lumii / Se spune că albul câștigă / Care ce sînt eu? un pion alb sau negru?”.

Este distracția, divertismentul și marea profit financiar al „noilor profeti”, „maestri” și „șurui” ce se îmbogățesc pe seama adepților lor de pe Terra și nu de pe „planeta Sah”.

I. G. VULCĂNEANU

Cu ochii deschiși prin lumi de întuneric

Ca și ciupercile, la sfîrșit de mileniu

de Bach, jazz, cîntece de păsărele, muzică chineză ască și salutarile în 60 de limbi de pe pămînt.

Apariția sectelor și „noilor profeti”, element revelator al crizei capitaliste contribuie la intensificarea fenomenului religios în cercurile marginale ale societății dar și la diminuarea sau chiar renunțarea la practica religioasă tradițională. Un gânditor marxist din Franța afirma în 1975 că, „prin teama de schimbare a societății, biserica a pierdut în secolul al 18-lea, burghezia, în secolul 19 a pierdut clasa muncitoare și că nu peste multă vreme își va pierde viitorul”.

Tot în această perioadă apar bisericile „satane” cu o doctrină de mistică a sexului și a morții. Ele se inversunacă să corupă (și așa după teoria acestor biserici toți sîntem sortiți pieririi) și nu le este greu să racoleze adepți deoarece, sînt la modă filme ca „Exorcistul”, „Blestemul”, „Ereticul” și altele,

și că dialoghează personal cu adevăratul conte de Saint Germain, „Domnul civilizației moderne”.

Acest amalgam de dogme și doctrine lansate de „noi profeti” și „maestri” a determinat Institutul de Tehnologie din Massachusetts și Hudson, ambele din S.U.A. să programeze ordinarile lor pentru a preveni ceea cum vor fi cei 50 sau 100 de ani ai viitorului d.p.v. mistic. Care vor fi și cum vor arăta „viitorii profeti” după Moon și alții ca el ce exploatează credulitatea și naivitatea actuală? Dar, cu toate datele introduse în ordinarile rezultatul programării nu a putut și nu va putea fi cunoscut cum nici chimia, indiferent cit ar fi ea de evoluată nu va putea vreaodată să inventeze o „piulă a fergirii”.

Dar, cu toate ordinarile și cunoașterea științifică prezentă mai sînt totuși și alchimisti moderni care pretind că prin cercetări de laborator vor descoperi „nemurirea” cu re-

la care au participat. Prefecții însă s-au făcut că nu știu, că nu văd nimic, apropiind și stimulînd prin tăcerea lor jaful și crima.

„Prefecții de județe cunoscînd în prealabil ceea ce urma să se ducă la îndeplinire, dar mai ales după începerea stringerii evreilor în ghetou, văzînd modul cum se face această stringere și fiind la curent cu dispozițiile legale, erau obligați să ia măsuri de eliminare a abuzurilor; dacă ar fi dorit cu adevărat să respecte legalitatea ar fi trebuit să suspende măsurile arbitrare, să oprească abuzurile și să raporteze Ministerului de Interne situația.”

Tot prefecțul trebuia să fie acela, care să se sesizeze de schingiuirile și cruzimile ce se aplicau evreilor în scopul de a declara unde au ascuns banii și valorile. Cu atît mai mult trebuia să facă acest lucru, cu cît fiecare prefect a recunoscut la interogatoriu că a vizitat ghetoul. Cu ocazia acestor vizite, nu putea să nu vadă starea de mizerie în

Încă la 19 martie 1942, Camera Reprezentanților din Statele Unite ale Americii a adoptat următoarea rezoluție: „Avînd în vedere că poporul american privește cu indignare atrocitățile comise față de populația civilă a țărilor ocupate de nazisti și în special omorirea în masă a bărbaților, femeilor și copiilor evrei și avînd în vedere că această politică nazistă constă în cruzimi și în teroare și a produs nimicirea populației Poloniei și a altor țări din Europa centrală și de Est, camera decide, că aceste crime bestiale ce se comit contra populației de bărbați, femei și copii lipsiți de apărare, nu-și pot găsi nici o justificare, trebuie condamnate și se condamnă ca fiind acțiuni nedemne de orice țară sau guvern, care prelinde un loc printre popoarele civilizate...”

„Congresul decide că persoanele direct sau indirect vinovate de aceste acte criminale trebuie trase la răspundere și pedepsite în raport cu felul crimei de care sînt vinovați”.

Tinerii au dreptul să știe

Jurnal însingurat

care se găseau evreii în ghetou, atît din punct de vedere al cazării, cît și din punct de vedere al alimentării și sănătății. Acești prefecți nu s-au sesizat însă nici atunci cînd au văzut cu proprii lor ochi cum nasc femeile sub cerul liber și pe teren umed și nici atunci cînd au văzut cum mor copiii sugaci de inaniție, nemaivînd ce să mai sugă din piepturile mamelor cu sîni uscăți din cauza lipsei de hrană. (Din actul de acuzare al Tribunalului Poporului din Cluj).

Răspunderea lor — primari, prefecți și pretori, șefi de poliție și ofițeri de jandarmi, detectivi și anchetatori, funcționari civili și în uniformă, a întregului aparat horthyst represiv ca să nu vorbim de cei din fruntea piramidei de la Budapesta — este cu atît mai mare, neîndurarea și cruzimea lor cu atît mai de neînțeles cu cît avertismentele importante celor ce săvîrșeau crime împotriva populației civile, care participau la aplicarea „soluției finale” s-au adresat pe cele mai diverse căi de la cele mai reprezentative foruri pe arena internațională.

La fel a adoptat o rezoluție și Senatul american, chiar înaintea Camerei Reprezentanților, rezoluție care se încheie cu următoarea frază: „...Cînd va veni ora plății — și ea este aproape — hitleriștii vor purta întreaga răspundere și pentru aceasta din urmă politică singeroasă a exterminării poporului evreu”.

În comunicatul Biroului de Informații al Comisariatului Poporului pentru Afacerile Externe al Uniunii Sovietice din 19 decembrie 1942, cu privire la realizarea din partea autorităților hitleriste a planului de nimicire a populației evreiești din Europa, se dă un avertisment acestor schingiutori spunînd că „grea va fi mina popoarelor care vor pedepsi pe ocupanții fasciști germani, după ce-și vor scutura jugul lor. Nu vor scăpa de răzburarea popoarelor eliberate nici clica hitleristă conducătoare, nici execuția ticăloșă ai ordinelor ei singeroase și criminale”.

Toate aceste avertismente au fost radiodifuzate de către Națiunile Unite și au apărut chiar și în presa țărilor cu care Națiunile Unite se aflau în război, ast-

fel că nu numai conducătorii au putut lua cunoștință de ele dar și orice om care citește un ziar.

Cu toate acestea, de la ultimul zbir din ghetou, care fără nici o însărcinare oficială batjocorea și tortura, țipa și țicdea și pînă la ștăbi din Ministerul de Interne de la Budapesta toți au căutat cînd au fost trași la răspundere, să se prezinte ca niște executați umili și loiali, ca niște roțițe neînsomnate ale maarelui angrenaj numit fascism. Dar atunci... Atunci au fost cumpiți:

În ghetoul din Șimleul Silvaniei domnea dr. Krasznai László, pretorul plasei. Acest satrap a împins samavolnicile dincolo de orice limită. Se plimba prin ghetou și dispunea cele mai drastice pedepse corporale, fără să-i pese că cel în cauză este copil sau moșneag. Dacă i se părea că n-a fost salutat suficient de cuviincios, că poziția de drepți a lăsat de dorit, că cel ce mătura se mișca prea încet, că prea mulți puneau umărul la aceeași birnă, ordona pe loc: spinzurare de stîlp (Kikötés)! Legarea fedeleș (guzsbakötés)! Biciuire! Organiza și i se organizau chefuri nocturne — cînd acasă, cînd în ghetou — care se transformau în adevărate orgii. Cereea să i se aducă cele mai frumoase tinere evreice. Mania lui era să fie fotografiat în timp ce le siluia.

La procesul de la Cluj, supraviețitorul Emeric Grünbaum va declara: „Acuzatul Krasznai alegea fetele cele mai frumoase din ghetou și dispunea să fie duse într-o odaie de la locuința lui unde se aflau mai mulți prieteni, între care dr. Molnár Ferenc și notarul Kertész. După ce se îmbătau, batjocureau în fel și chip femeile și fetele evreice. Eu am fost acela care am dus fetele și femeile acasă la el. În mai multe rînduri am dus și obiecte pe care le strinsese de la evrei din ghetou: haine, pachete, obiecte de valoare, bani și chiar aur. De mai multe ori, în timp ce se chefia înăuntru, eu stăteam afară, lîngă trîsură cu un jandarm lîngă mine, pînă cînd se termina orgia, apoi duceam fetele și femeile înăuntru în ghetou. La petrecerile de felul acesta lua parte și dr. Molnár, medicul ghetoului. Auzeam pe fete și femei vorbind între ele, cînd le duceam cu căruța despre ce li s-a întimplat. Se plîngeau că au fost dezbrăcate în pielea goală, batjocorite și violate”.

(Va urma)

OLIVER LUSTIG

Străini de orice sentiment omenesc

Cînd va sosi ziua judecării, aproape fără excepție, toți cei care ne-au chinuit și schingiuit, care ne-au alungat în moarte și și-au mințit miinile cu sînge de oameni nevinovați vor încerca să arunce vina pe „organele superioare” de la Budapesta, pe guvern, pe fascism. Dar noi am fost batjocorîți, căcați în picioare, torturați nu de fascism în general, ci de horthyști în carne și oase, cu nume și prenume.

Înființarea ghetourilor a fost ordonată într-adevăr de guvern. Dar climatul de iad a fost instaurat de ei, de acești horthyști în carne și oase, cu nume și prenume, străini de orice sentiment omenesc, corupți și viciați.

În încercarea lor de a fugi de răspundere, cei mari vor arunca vina pe cei mici, spunînd că ei n-au dat ordine de maltratare în ghetouri. Pînă și Endre și Baky vor declara, înainte de a fi condamnați la moarte, că ei n-au cerut „instaurarea abuzului și terorii în ghetourile din Oradea și Tîrgu Mureș”, dimpotrivă, au dispus să se asigure un „tratament uman”. Cei mici vor susține, dimpotrivă, că ei sînt nevinovați ca niște mielușei; tot ce au săvîrșit se datorează exclusiv ordinelor de sus. Mulți vor căuta să facă pe neutrii, să ia în brațe pe „n-am știut”, „n-am fost informat”, „nu era de resortul meu”. Pînă și asemenea autorități cu puteri extrem de mari ca prefecții vor încerca să arunce toată vina pe primari. Este adevărat că prin ordonanțele emise de guvern organizarea ghetozării și conducerea ghetourilor, inclusiv deportările au fost de competență nemijlocită a „primei autorități administrative” a localității, deci a primarului. Dar abuzurile primarilor se împleteau cu maltratarea și schingiuirile efectuate de organele de ordine publică; chiar dacă prefecții n-au participat la conferințele convocate de Endre László, este de neînchipuit ca subprefecții, la înafocarea lor, să nu le fi împărțit ceea ce s-a discutat acolo; este cu neputință ca ei înșiși să nu-i fi întrebât pe subprefecți despre scopul convocării

PASAJUL

Poetul are dreptate:

Viața asta-i

bun pierdut

Cînd n-o trăiești

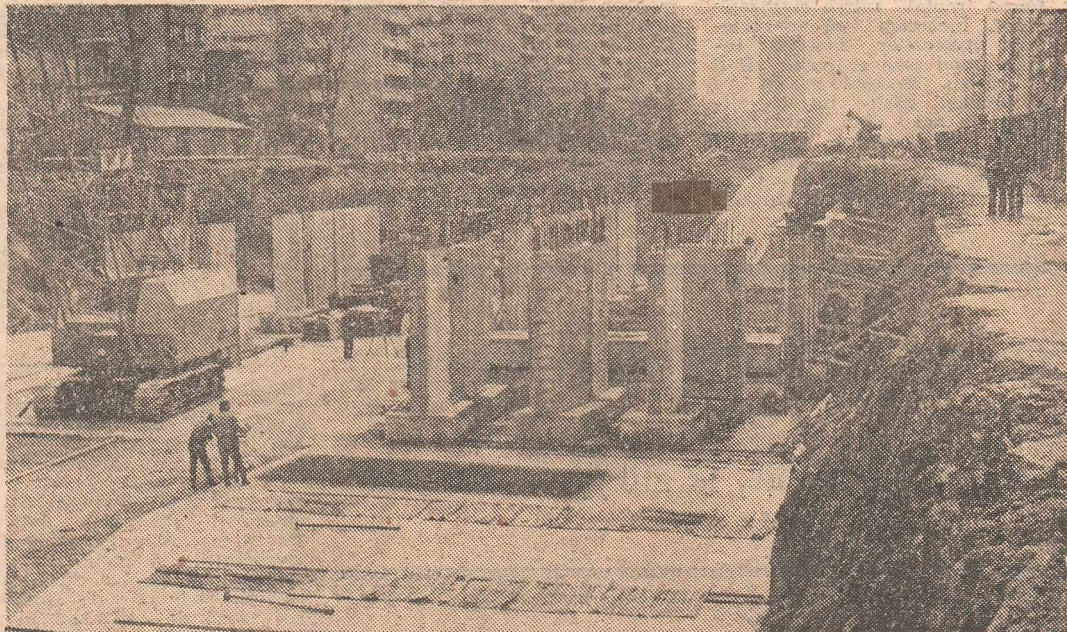
cum ai fi vrut

Între atitea și atitea clipe de bucurie, de adîncă mulțumire sufletească și de netărmurită mîndrie se înscriu, fără doar și poate, și acele momente în care descoperi că în preajma noastră, profund implicați în miezul fierbinte al vieții, trăiesc contemporani nouă, oameni care au făcut și fac din plin dovada valorii lor.

A trăi astfel de clipe, a le sesiza acea lumină aparte, înseamnă a recunoaște că în fiecare epocă, pe meleagurile românești, s-au născut și s-au împlinit frumos, întru slava eternă a patriei, în toate domeniile, numeroase valori ce alcătuiesc panteonul neamului nostru.

Dar parcă niciodată numărul celor ce împing înainte, prin însăși ființa lor, lucrarea continuă a neamului, necurmata sa devenire, n-a fost atît de mare ca în timpurile noastre. Acest adevăr nu este altceva decît un indiscutabil semn al minunatelor condiții de realizare și împlinire puse la dispoziția noastră în acești ani ai socialismului, ai unei epoci în care respectul față de om se traduce și prin grija de care partidul și statul le poartă tuturor cetățenilor din țara noastră.

Cu aceste gânduri și sentimente vă propunem în acest număr al revistei reprezentanții de frunte ai artei, culturii și științei românești contemporane, în grupajul de gânduri, mărturii și opinii semnate de laureați ai premiilor Flacăra pe 1986, din paginile 14 și 15.

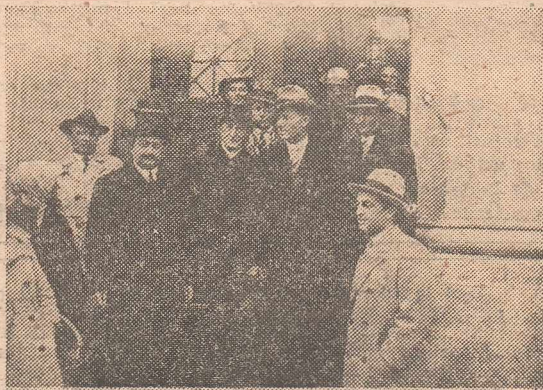
Pasajul Unirii, cu o lungime totală de 900 m din care 600 acoperiți — începe din B-dul 1848, din dreptul străzii Bărăției. Pentru ca bulevardul să rămînă carosabil și să nu-și modifice înfățișarea, intrarea în pasaj se va face, de aici, prin două bretele laterale, care abia la intersecția cu Calea Călărași se vor uni și vor forma un pasaj cu secțiuni comună, cu două benzi pe fiecare sens. El va traversa Piața Unirii și va ieși în B-dul D. Cantemir.

Din cîteva cuvinte putem înțelege că iureșul celui mai „fierbinte” șantier al Capitalei pe cit este de incomod pe atît este de necesar. Constructorii lucrează zi și noapte, în schimburi continue, cu utilaje de mare capacitate și productivitate, care, așa cum ne spunea adjunctul șefului de brigadă, tinărul inginer Gheorghe

Diaconu, nu se află chiar în mijlocul orașului. Pentru a grăbi termenul de punere în funcțiune al întregii lucrări au fost urmărite dimensiunile prefabricatelor folosite de la 3—4 tone la 15—16 tone. Printre cei mai buni constructori am întâlnit aici echipa de montori de prefabricate a lui Constantin Ivanciu, pe cunoscuții șefi de echipă de utilaje Ion Vije și Stănilă Mihalache și renumita echipă de dulgheri a lui Gheorghe Stan.

Ei și ceilalți ca ei luptă ca volumul de muncă la care s-au angajat să fie efectuat în timp cit mai scurt, să dea lucrări de calitate ireproșabilă, pentru a ne reda nouă, bucureștenilor, tot carosabilul refăcut.

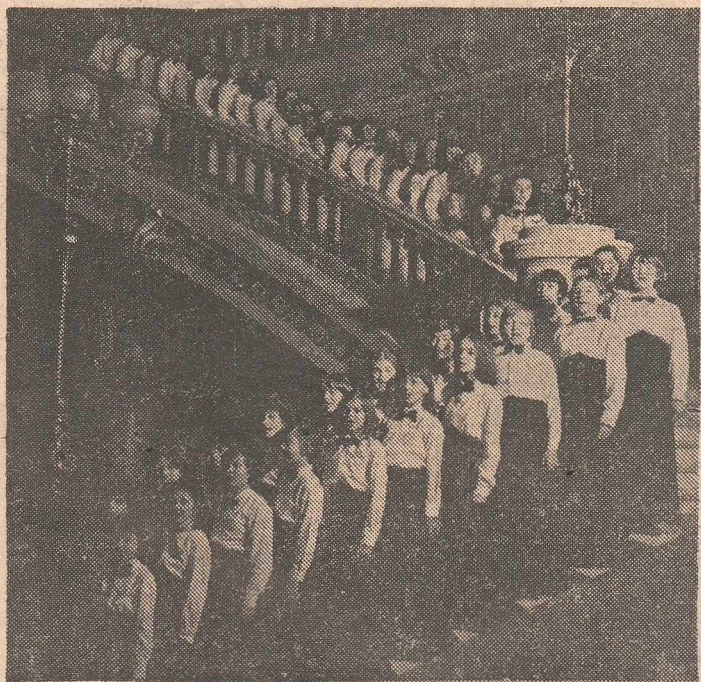
ELENA GHERA ■

1907: mărturii și documente

Cîteva dintre cei 180 de avocați care l-au asistat pe Bazil Gruiu la procesul său cu mareașul Averescu. În primul rînd, purtînd paltoane de culoare închisă: V. Toncescu, Radu D. Rosetti, Pompiliu Ioanîtescu și V. V. Stancu (de la stînga la dreapta). Alte amănunte cu privire la acest proces, la marile adevăruri pe care le-a pus în lumină, puteți afla citînd, în pagina 13, al doilea episod din serialul Procesul „inutililor orori”.

Invitație la Ateneu

Luni, 6 aprilie, ora 18, la Ateneul român — cel de-al doilea concert extraordinar al ansamblului *Voces primăvera* condus de dirijorul Claudiu Ne-

gulescu. Își dau concursul Dan Grigore, Nicolae Licareț, Constantin Ene. Prezintă muzicologul Smaranda Oțeanu.

Seară de autor

Marti, 7 aprilie, ora 19, la Studioul de concert al Radioteleviziunii va avea loc o seară de autor — Anatol Vieru. Printre primele audii care vor putea fi cunoscute cu acest prilej se numără și micro-opera *Un pedagog de școală nouă*. Printre interpreți — basul Pompei Hărășteanu, tenorul Vladimir Deveselu și ansamblul *Contemp* condus de Adina Cezar.

Unei sonde, cu atît mai mult cu cit ea scormonește în adîncuri nevăzute, trebuie să i se știe permanent pulsul, să i se „citească” pe monitor funcțiile vitale. Este ceea ce reușește să facă cabina tehnologică de urmărire a parametrilor de foraj-Geofor, realizată de specialiștii Întreprinderii de Aparare și Utilaje pentru Cercetare — București. O serie de traducători măsoară caracteristicile procesului, ca: presiunea, temperatura, densitatea, debitul noroiului, numărul de curse al pompelor ce-l injectează în puț, turatia mesei rotative, apăsarea

și viteza sapei, adîncimea forajă etc. Acestea se transmit în cabină unde sînt convertite, afișate și înregistrate local, ca apoi un minicalculator să coreleze

Pulsul sondelor

acești parametri dînd o „radiografie” complexă și în orice moment a forajului. Cabina cu inteligență artificială și multă electronică nu numai că permite optimizarea forajului și desfășurarea lui în condiții de

Recent a apărut la Editura Militară, cu ocazia împlinirii a 65 de ani de la crearea Uniunii Tineretului Comunist și a împlinirii a 30 de ani de la înființarea Uniunii Asociațiilor Studenților Comuniști din România, lucrarea: *Organizațiile Tineretului Comunist din armată, tradiție și actualitate*, lucrare care își propune să reliefeze profilul specific al organizațiilor de tineret din armată, atît prin prisma tradițiilor înaintate, revoluționare, cit și prin perspectiva marilor sarcini ce le revin în actualul cincinal de pregătire militară și politică. În pagini captivante, aflăm astfel despre eroismul uteciștilor, al tuturor ostasilor români în războiul antihitlerist, despre virtuțile militare, moștenite de la înaintași, despre partea de jertfă a tinerilor plătita cu sînge pentru eliberarea patriei, pentru neatințare și demnitatea neamului românesc. Vom găsi aici, scoase la iveală din marea carte a neamului, numele multor tineri eroi, numele celor care au căzut primii la datorie, apărînd astfel eternitatea

Mereu vrednici de ceasul pe care-l trăiesc!

patriei și demnitatea noastră națională.

„Din istoria patriei noastre este cunoscut, arată tovarășul Nicolae Ceaușescu, că întotdeauna poporul român lucrea ca să-și asigure existența și dezvoltarea, dar avea și arma lîngă el, ca să se apere în caz de nevoie”. Lucrarea în discuție ne demonstrează că principiul de mai sus, tradiția moștenită de la eroii înaintași au fost perfecționate în noile condiții, armata română participînd la activitatea de dezvoltare a patriei, la marile epoei pe care poporul nostru le-a edificat în anii de după Eliberare, dar mai ales de după Congresul al IX-lea al partidului. Astfel, faptele 40r eroice s-au înscris nu numai pe cîmpul de luptă, ci și pe marile șantiere: la Bumbesti-Livezeni, Salva-Vișeu, Agnita-Botorca, Ceanu Mare-Ciuj, apoi pe marile combinate de la Galați, Călap—Hunedoara, Brazi și Pitesti, Govora, Turnu Măgurele, Buzău, Tirgu Mures, Valea Călugărească, Slobozia și Făgăras, multe altele. Eroismul lor a fost redimensionat pe șantierele monumentalelor opere unice în istoria românească, realizate la nivelul tehnicilor mondiale, care vor dăinui peste vremuri: Canalul Dunăre — Marea Neagră, Transfăgărășanul, Metroul bucurestean, Cetățile otelului, Cetățile chimiei, Aeronautica românească, Cetățile automobilului — toate strălucite ctitorii ale Epocii Nicolae Ceaușescu.

Peste tot, pe cîmpul de luptă sau pe cîmpul marilor reconstrucții, pe cîmpul marilor șantiere ale devenirii noastre, tinerii din armată au fost, să parafrazăm cuvintele unui mare comandant român, mereu vrednici de ceasul pe care îl trăiesc.

GR. NICOLAE ■

siguranță, dar este și un instrument de cercetare geologică prin informațiile privind „anatomia” straturilor scoartei. Creierul și ochii electronici, permanent în acțiune, permit un foraj economic cu consumuri energetice și de materiale cit mai mici și într-un timp cit mai scurt. De concepție românească și cu aparatul din țară, cabina Geofor va însoți sondele de mare adîncime ce se exportă în multe țări. Forarea asistată de echipamente de calcul îmbunătățește spectaculos eficiența procesului.

FLORIN CONDURĂȚEANU ■